

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Letanovce

Program rozvoja obce Letanovce na roky 2016 – 2022 (2025)

Karpatský rozvojový inštitút, Košice

Máj 2016

Zadávatel' vypracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Letanovce na obdobie rokov 2016 – 2022 (2025): **Obec Letanovce**

Odborné vedenie procesu a zostavenie dokumentu: **Karpatský rozvojový inštitút, Košice**

www.kri.sk

Gestori spracovania a zostavenia dokumentu:

- Slavomír Zahornadský, starosta obce Letanovce
- Ing. Zuzana Záborská, zástupkyňa riaditeľa, KRI Košice
- Ing. Alena Kozlayová, KRI Košice
- Mgr. Nikola Zvalená, prednostka Obecného úradu, Letanovce

Na tvorbe dokumente spolupracovali:

- Mgr. Pavol Toporcer, poslanec obecného zastupiteľstva (OZ) v Letanovciach
- Štefan Trojan, poslanec OZ v Letanovciach
- Ivan Krompaský, poslanec OZ v Letanovciach
- Ing. Ján Vronč, poslanec OZ v Letanovciach
- Maroš Neupauer, poslanec OZ v Letanovciach
- Ján Šefčík, poslanec OZ v Letanovciach
- Mgr. Klaudia Nemčiková, vedúca úseku bytovej a sociálnej politiky, Obecný úrad v Letanovciach

Dokument neprešiel jazykovou úpravou.

Obsah

ÚVOD	5
1 ANALYTICKÁ ČASŤ	7
1.1 Základná charakteristika obce	7
1.1.1 Poloha obce Letanovce.....	7
1.1.2 Základné informácie.....	8
1.1.3 Prierez históriou obce.....	8
1.2 Demografické charakteristiky obce	10
1.2.1 Vývoj počtu obyvateľov obce	10
1.2.2 Veková štruktúra obyvateľstva a vybrané charakteristiky veku	11
1.2.3 Národnostné zloženie obyvateľstva obce.....	13
1.2.4 Vierovyznanie	14
1.2.5 Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelanosti.....	15
1.3 Lokálny hospodársky a ekonomický rozvoj.....	18
1.3.1 Pracovná sila	18
1.3.2 Podnikateľské prostredie	25
1.3.3 SWOT analýza – Lokálny hospodársky a ekonomický rozvoj obce	29
1.3.4 Potenciál pre rozvoj cestovného ruchu.....	31
1.3.5 SWOT analýza – Cestovný ruch	39
1.4 Doprava a technická infraštruktúra.....	41
1.4.1 Doprava a dopravné napojenie.....	41
1.4.2 Energetické hospodárstvo	42
1.4.3 Telekomunikácie	42
1.4.4 SWOT analýza – Doprava, dopravná a technická infraštruktúra.....	43
1.5 Bývanie a občianska vybavenosť	45
1.5.1 Bývanie.....	45
1.5.2 SWOT analýza – Bývanie	47
1.5.3 Školstvo a školská infraštruktúra	48
1.5.4 SWOT analýza – Školstvo a školská infraštruktúra.....	50
1.5.5 Sociálne služby a zdravotná starostlivosť	51
1.5.6 SWOT analýza – Sociálne služby a zdravotná starostlivosť.....	53
1.5.7 Kultúra, šport a infraštruktúra	54
1.5.8 SWOT analýza – Kultúra, šport a infraštruktúra.....	57
1.6 Životné prostredie.....	58
1.6.1 Prírodné a klimatické pomery	58
1.6.2 Zložky životného prostredia.....	61
1.6.3 Odpadové hospodárstvo	63
1.6.4 Zdroje hluku	63
1.6.5 Zeleň v obci a ekologicky významné segmenty.....	64

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Letanovce 2016 – 2022 (2025)

1.6.6	SWOT analýza – Životné prostredie	66
1.7	Bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov obce a Slovenského raja	67
1.7.1	SWOT analýza – Bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov obce	69
1.8	Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu o rozvojových prioritách obce	70
2	STRATEGICKÁ A PROGRAMOVÁ ČASŤ	77
2.1	Štruktúra stratégie a východiská	77
2.1.1	Letanovce ako súčasť Stratégie Slovenský raj 2015 – 2020 (2025)	78
2.2	Vízia – Letanovce 2025	83
2.3	Ciele rozvoja obce Letanovce na roky 2016 – 2022 (2025)	85
2.4	Programy rozvoja obce Letanovce na roky 2016 – 2022 (2025)	87
	PROGRAM 1: LOKÁLNY EKONOMICKÝ ROZVOJ A CESTOVNÝ RUCH	87
	PROGRAM 2: SLUŽBY PRE KVALITNÝ ŽIVOT A BÝVANIE V OBCI	91
	PROGRAM 3: ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ESTETIZÁCIA OBCE	95
2.5	Súlad stratégie rozvoja s PHSR Košického samosprávneho kraja 2016 – 2022	97
3	REALIZAČNÁ A FINANČNÁ ČASŤ	101
3.1	Mechanizmus realizácie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja	101
3.2	Indikatívny finančný plán rozvoja obce 2016 – 2018 (2020)	105
	ZÁVER	107
	Zoznam tabuliek	108
	Zoznam obrázkov	109
	Použité zdroje	110
	Použité skratky	112
	PRÍLOHA 1 – Akčný plán na roky 2016 – 2018 (2020)	113
	PRÍLOHA 2 – Komunitný plán obce Letanovce 2016 – 2020 (2022)	114

ÚVOD

„Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov“.

Základné ustanovenie §1 ods. 2 Zák. o obecnom zriadení č.360/1990 Zb.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Letanovce 2016 – 2022 (2025) je vypracovaný v súlade so Zákonom č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení Zákona č. 309/2014 Z.z. (ďalej len „zákon“) so zohľadnením odporúčanej Metodiky tvorby programov rozvoja obcí spracovanej MDVaRR SR (ďalej len „metodika“).

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Letanovce, pod pracovným a komunikačným názvom **Program rozvoja obce Letanovce (PRO)**, je spracovaný na obdobie rokov 2016 – 2022 (2025). Ide o strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy v **hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti** stanovuje rozvojové smerovanie obce v stanovenom období, ktoré je rovnako programovacím obdobím Európskej únie 2014 – 2020 (2022) s príležitosťami pre doplnkové financovanie rozvojových aktivít obce Letanovce.

Obec Letanovce je súčasťou vidieka Košického samosprávneho kraja a je členom Združenia právnických osôb – Mikroregión Slovenský raj a riadnym členom Oblastnej organizácie cestovného ruchu Slovenský raj & Spiš (ďalej aj ako OOCR Slovenský raj & Spiš). Preto dôležitými východiskami pre spracovania PRO Letanovce 2016 – 2022 (2025) nad obecnej úrovne boli:

- Stratégia rozvoja územia Slovenský raj s dôrazom na rozvoj cestovného ruchu na obdobie rokov 2015 – 2020, výhľadovo 2025;
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016 až 2022.

Vstupom pre spracovanie PRO bol PHSR obce na roky 2007 – 2013 a Územný plán obce Letanovce (2006) a jeho zmeny a doplnky (návrh, 2015).

Proces prípravy **Programu rozvoja obce (PRO) Letanovce** bol realizovaný vo viacerých naväzujúcich krokoch:

- A. Úvodné stretnutie so zástupcami obce, kde bola konzultovaná filozofia prípravy PRO a identifikované hlavné problémy a príležitosti obce a návrhy riešení.
- B. Realizácia a vyhodnotenie dotazníkového prieskumu v obci, za účelom identifikácie rozvojových priorít podľa záujmov a potrieb verejnosti, obyvateľov obce.
- C. Spracovaná analýza stavu v obci v oblastiach rozvoja a života obce, vrátane SWOT analýzy.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Letanovce 2016 – 2022 (2025)

- D. Zostavený návrh strategickej a programovej časti PRO a jeho posúdenie zástupcami obce a zapracovanie pripomienok.
- E. Zostavená a konzultovaná realizačná a indikatívna finančná časť PRO vrátane akčného plánu 2016 – 2018.
- F. Schválenie PRO v zastupiteľstve obce.

Program rozvoja obce Letanovce 2016 – 2022 (2025) napĺňa zákonom i metodikou stanovené časti dokumentu:

- **analytickú** s údajmi k 31.12.2015,
- **strategickú a programovú** na obdobie 2016 – 2022, výhľadovo 2025, ktorá je hlavným kľúčom k smerovaniu rozvoja obce,
- **realizačnú a finančnú** ako mechanizmus realizácie PRO, vrátane Akčného plánu rozvoja vypracovaného na 3 ročné obdobie (2016 – 2018) a indikatívny finančný plán na realizáciu PRO.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Letanovce 2016 – 2022 (2025) je zostavený ako otvorený, verejne dostupný a priebežne aktualizovaný dokument reagujúci na prichádzajúce podnety, príležitosti a zmeny vnútorného a vonkajšieho prostredia obce.

1 ANALYTICKÁ ČASŤ

1.1 Základná charakteristika obce

1.1.1 Poloha obce Letanovce

Obec Letanovce patrí do **okresu Spišská Nová Ves** a do **Košického kraja**. Od mesta Spišská Nová Ves sú Letanovce vzdialené 8 km. Obec leží aj v blízkosti miest Levoča a Poprad v Prešovskom kraji. Susednými katastrami a obcami sú Spišské Tomášovce, Hrabušice, Vydrník, Jánovce, Spišský Štvrtok, Arnutovce a Stratená.

Katastrálne územie obce Letanovce sa nachádza na **severnom okraji Národného parku Slovenský raj**, v západnej časti **Hornádskej kotliny**, prevažne na ľavom brehu potoka Brusník.

Nadmorská výška v strede obce je 508 m n. m., v chotári 500 – 1058 m n. m. Celému obrazu dediny v úzadí dominuje Slovenský raj a Slovenské Rudohorie, tiež mohutná panoráma Vysokých Tatier, Kráľovej hole a Draveckých vrškov na severe.

Obrázok 1: Poloha obce a kataster obce Letanovce

Zdroj: <https://maps.google.com>

1.1.2 Základné informácie

Tabuľka 1: Všeobecné informácie

Názov obce:	Letanovce
Názov okresu:	Spišská Nová Ves
Názov kraja:	Košický samosprávny kraj
Región:	Spiš
Nadmorská výška stredu obce v m n. m.	508
Rozloha obce v m ²	21 380 082 m ²
Počet obyvateľov (k 31.12.2014)	2 276
Hustota obyvateľstva na 1 km ²	105,71
Prvá písomná zmienka o obci	1 250
PSČ	053 13
Telefónne smerové číslo	053
Symboly obce: Erb a vlajka obce	

1.1.3 Prierez históriou obce

Letanovce patria medzi veľmi staré obce Spiša. Oblasť Hornádskej kotliny bola pravdepodobne osídlená už Keltmi, čoho dôkazom sú zbytky opevnení na vrchu Široká Skala – Lethon, čiže dnešné Kláštorisko. Názov obce pochádza z írskoho slova „lethan“, čiže široký, t. j. na Kláštorisku muselo byť v minulosti pomerne veľké „mesto“.

Najstaršia písomná zmienka o obci je **z roku 1250**. Už v 12. storočí patrila k hradnému panstvu Spiš. Pozornosť sa na Letanovce obrátila po odchode Tatárov, keďže skaly v ich chotári pomohli zachrániť pred Tatármi značnú časť obyvateľstva Spiša. Preto, keď kráľ Belo IV. dával do poriadku pozemkové vlastníctvo na Spiši, daroval Cirkvi, teda konkrétne spišskému prepoštolovi a kostolu sv. Martina na Spiši viaceré územia. V roku 1281 nastáva vo vlastníctve Letanoviec zmena – Spišský prepoštol Mutimír daroval polovicu dôchodkov z Letanoviec a Arnutoviec Spišskej kapitule. Tak sa o vlastníctvo Letanoviec rozdelili **prepoštol s kapitulou**.

Významnou udalosťou pre Letanovce bolo rozhodnutie spišského prepošta zavolať na Kláštorskú **kartuziánov**, aby si tam postavili kláštor, na pamiatku záchranu Spišiakov pred Tatármi.

Obrázok 2: Rekonštruovaný obraz niekdajšieho Kláštorka

Pohľad na rekonštruovaný obraz niekdajšieho Kláštorka

Zdroj: Obecný úrad Letanovce

Pomerne rozsiahly letanovský chotár poskytoval možnosti zriadenia osád rôznym ľuďom. Tak okolo polovice 14. storočia tu vznikla osada Zachmar, potom ďalšia osada Janusova dedina. Čoskoro však vznikali o chotár alebo jeho časti aj **prudké spory** s Hrabušicami a ich páňmi Turzovcami a neskôr Csákyovcami. Tie spory sa tiahli cez stáročia. Spory vznikali aj s ostatnými susednými dedinami a neraz ich sprevádzali aj násilnosti.

Spory sa zintenzívnili najmä po zániku kláštora na Kláštorsku okolo polovice 16. storočia. Na začiatku 17. stor. však vzniklo aj Bočkajovo povstanie, ktoré bolo silne namierené proti katolíckej cirkvi. Dedina bola **vyplienená a vypálená**. Až v 18. storočí sa obec začína zotavovať. Má okolo 24 sedliackych gruntov. Majitelia si zriaďujú majer, je tu mlyn a pivovar.

Obyvatelia, okrem prác v lesoch, sa živili hlavne poľnohospodárstvom a známa bola aj výrobňa ľanového oleja.

Prepoštvstvo, neskôr biskupstvo i kapitula, v nemalej miere ovplyvňovali aj kultúrnu úroveň obce. A to nielen starostlivosťou o školu, ale aj tým, že mnohým nadaným obyvateľom umožnili ďalšie štúdiá. Preto z Letanoviec vyšlo viac kultúrnych osobností, najmä kňazov. Spomeňme len napr. spisovateľa historických románov, básnika i skladateľa duchovných piesní **Jozefa Cehulu**, školského brata profesora **Jozefa Alojza Vronča**, významného pedagóga, metodika, historika a spisovateľa. Tu sa tiež narodil historik **Emil Jurkovich**. Všetci sa radi priznávali k rodnej obci a mnohí z nich odpočívajú aj na tunajšom cintoríne.¹

¹ Materiál použitý z publikácie – „Kláštorskú – skala útočiska – Letanovce“; Vreckový sprievodca pamiatkami Spiša

1.2 Demografické charakteristiky obce

1.2.1 Vývoj počtu obyvateľov obce

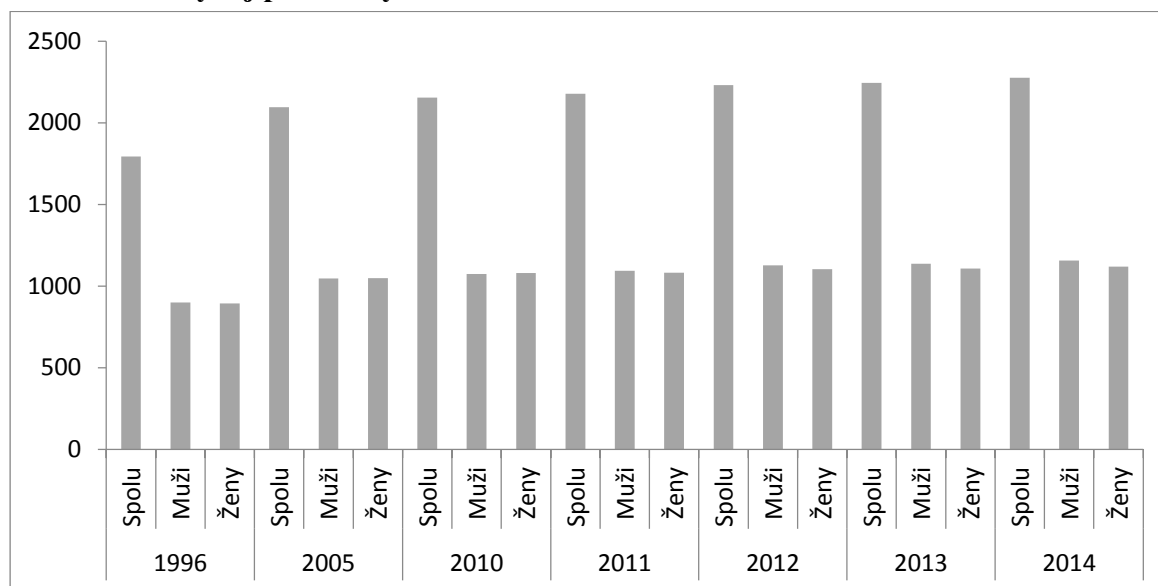
K 31.12.2014 mala obec Letanovce **2 276 obyvateľov**, z toho 50,79% mužov a 49,21% žien. Počet obyvateľov obce dlhodobo stabilne rastie, čím rastie aj hustota obyvateľstva na 1 km² rozlohy obce. Oproti roku 1996 vzrástol počet obyvateľov obce o viac ako štvrtinu (o 27%).

Tabuľka 2: Počet a hustota obyvateľov obce (k 31.12.)

	1996	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Muži	900	1 047	1 075	1 094	1 127	1 137	1 156
Ženy	893	1 049	1 080	1 083	1 104	1 107	1 120
Spolu	1 793	2 096	2 155	2 177	2 231	2 244	2 276
Počet obyvateľov na 1 km²	82,93	97,24	100	100,8	103,1	104,7	105,71

Zdroj: ŠÚ SR

Obrázok 3: Vývoj počtu obyvateľov obce

Zdroj: ŠÚ SR

Prirodený prírastok obyvateľstva, t. j. rozdiel medzi počtom živonarodených detí a zomretých osôb, dosahoval v období rokov 2010-2014 pozitívne hodnoty a bol pomerne stabilný. **Migračné saldo**, t. j. rozdiel medzi počtom prisťahovaných a vystáňovaných je v rámci sledovaného obdobia s výnimkou roku 2012 záporné – prevláda počet

vyst'ahovaných, a nie je v ňom možné určiť jednoznačný trend. Hodnoty **celkového prírastku obyvateľstva**, t. j. súčtu prirodzeného prírastku a migračného salda, sú dlhodobo kladné.

Tabuľka 3: Prírastok a úbytok obyvateľstva za posledných 5 rokov (v osobách)

	2010	2011	2012	2013	2014
Prírodný prírastok obyvateľstva	26	52	43	30	36
Migračné saldo	-4	-10	11	-17	-4
Celkový prírastok obyvateľstva	22	42	54	13	32
Živonarodení	46	62	55	45	53
Mŕtvonarodení	0	0	1	0	1
Narodení	46	62	56	45	54
Narodení v manželstve	21	27	25	19	19
Zomretí	20	10	12	15	17
Prisťahovaní na trvalý pobyt	10	9	22	7	20
Vyst'ahovaní z trvalého pobytu	14	19	11	24	24

Zdroj: ŠÚ SR

1.2.2 Veková štruktúra obyvateľstva a vybrané charakteristiky veku

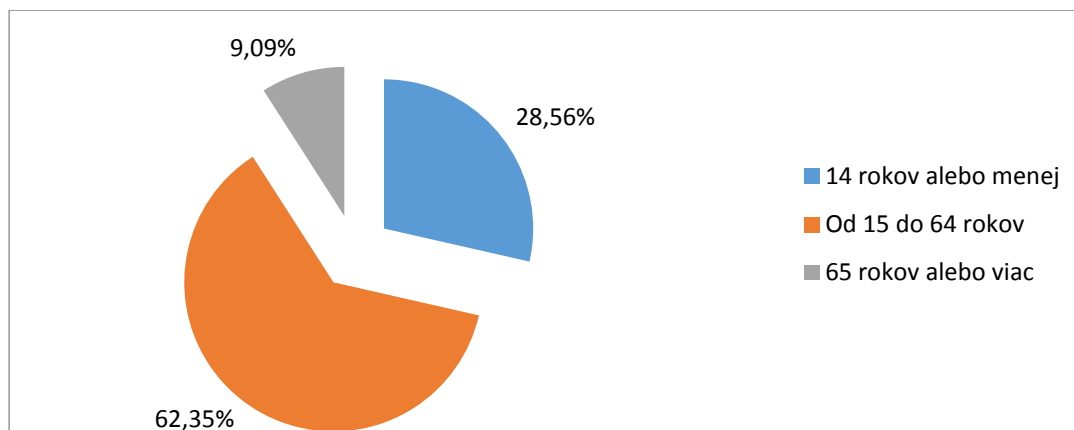
Z hľadiska vekovej štruktúry je v obci **výrazné zastúpenie obyvateľstva v predproduktívnom veku** (do 14 rokov) – až 28,56%. Podiel obyvateľov v produktívnom veku (62,35%) je viac ako dvojnásobne vyšší a podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku (9,09%) je takmer trojnásobne nižší v porovnaní s obyvateľstvom do 14 rokov. V porovnaní s údajmi za celú SR (15,31% obyvateľstva do 14 rokov) dosahuje tento podiel v obci Letanovce takmer dvojnásobne vyššiu hodnotu.

Tabuľka 4: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2014

	14 rokov alebo menej	Od 15 do 64 rokov	65 rokov alebo viac
Muži	334	741	81
Ženy	316	678	126
Spolu	650	1 419	207

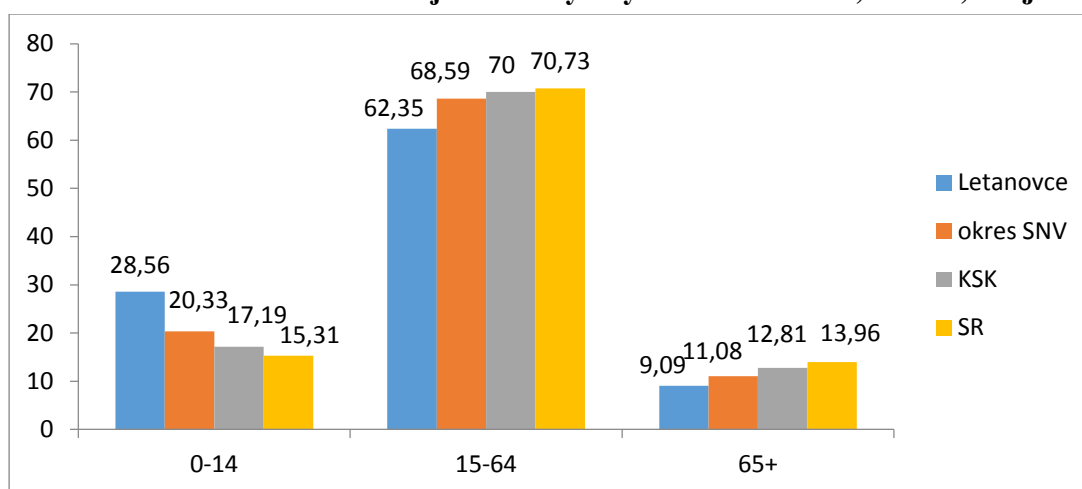
Zdroj: ŠÚ SR

Obrázok 4: Vekové zloženie obyvateľstva k 31.12.2014

Zdroj: ŠÚ SR

Obrázok 5: Porovnanie vekovej štruktúry obyvateľstva v obci, okrese, kraji a SR

Zdroj: ŠÚ SR

Vyššie percento predproduktívnej a nižšie percento zastúpenia poproduktívnej zložky v porovnaní s celým okresom, krajom aj SR, sa odráža aj v nižšej hodnote indexu starnutia. Priemerný (31,21) aj mediánový (27,4) vek obyvateľstva obce dosahuje rovnako nižšie hodnoty v porovnaní s okresom Spišská Nová Ves, Košickým krajom aj celou SR.

Z hľadiska indexu vitality (predstavuje pomer predproduktívnej a poproduktívnej zložky obyvateľstva, a jeho hodnota je 314 bodov) **môžeme obec Letanovce zaradiť medzi veľmi progresívne populácie**. Okres Spišská Nová Ves predstavuje stabilizovanú rastúcu populáciu; Košický kraj stabilizovanú a SR stagnujúcu populáciu.

Na druhej strane, v porovnaní s okresom, krajom a SR, je pre obec charakteristická vyššia (takmer o polovicu) miera ekonomického zaťaženia obyvateľstva v produktívnom veku (15 – 64 rokov) neproduktívnou zložkou populácie (obyvatelia do 14 rokov a nad 65 rokov spolu). **Hodnota indexu ekonomického zaťaženia je až 60,39** a vyjadruje počet ľudí v „mimoproduktívnom“ veku pripadajúci na 100 ľudí v produktívnom veku.

Tabuľka 5: Vybrané ukazovatele veku k 31.12.2014

	Priemerný vek	Mediánový vek	Index starnutia	Index vitality	Index ekonomického zaťaženia
Letanovce	31,21	27,40	31,85	314,01	60,39
Okres SNV	36,25	34,70	54,49	183,5	45,79
KSK	38,52	37,60	74,51	134,21	42,86
SR	39,87	39,00	91,17	109,68	41,39

Zdroj: ŠÚ SR

1.2.3 Národnostné zloženie obyvateľstva obce

Obec Letanovce sa vyznačuje dvojnárodnostným zložením obyvateľstva. Na základe výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011 (ďalej len ako SODB 2011) je **86,05% obyvateľov slovenskej, 9,86% rómskej** a 3,91% obyvateľov nezistenej národnosti. Zanedbateľné percento (0,09%) obyvateľov je českej a rovnako aj rusínskej národnosti. Podiel Rómskeho obyvateľstva možno, aj vzhľadom na údaje o štruktúre obyvateľstva podľa materinského jazyka, vnímať ako značne skreslený. **Rómsky jazyk za svoj materinský jazyk považuje viac ako tretina všetkých obyvateľov obce – až 35,75%.**

Tabuľka 6: Národnostné zloženie

Národnosť	Slovenská	Rómska	Rusínska	Česká	Nezistená
Počet obyvateľov	1 851	212	2	2	84

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka 7: Materinský jazyk

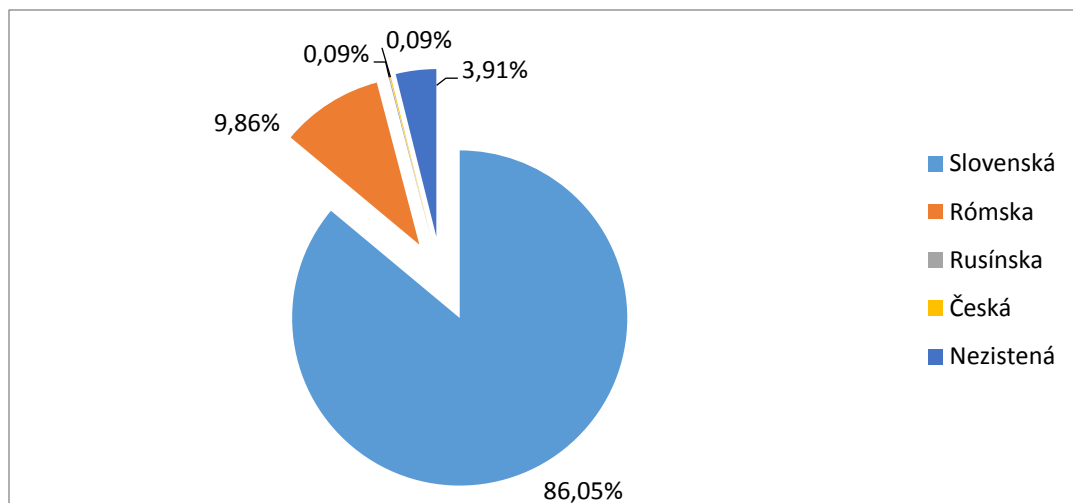
Materinský jazyk	Slovenský	Maďarský	Rómsky	Rusínsky	Český	Nezistený
Počet obyvateľov	1 284	1	769	2	2	93

Zdroj: SODB 2011

Zloženie obyvateľstva podľa národnosti aj materinského jazyka zároveň indikuje, že pozitívny vývoj počtu obyvateľov obce a zloženie obyvateľstva v prospech populácie do 14 rokov je v značnej miere určovaný Rómskym obyvateľstvom, ktoré má v obci výrazné zastúpenie.

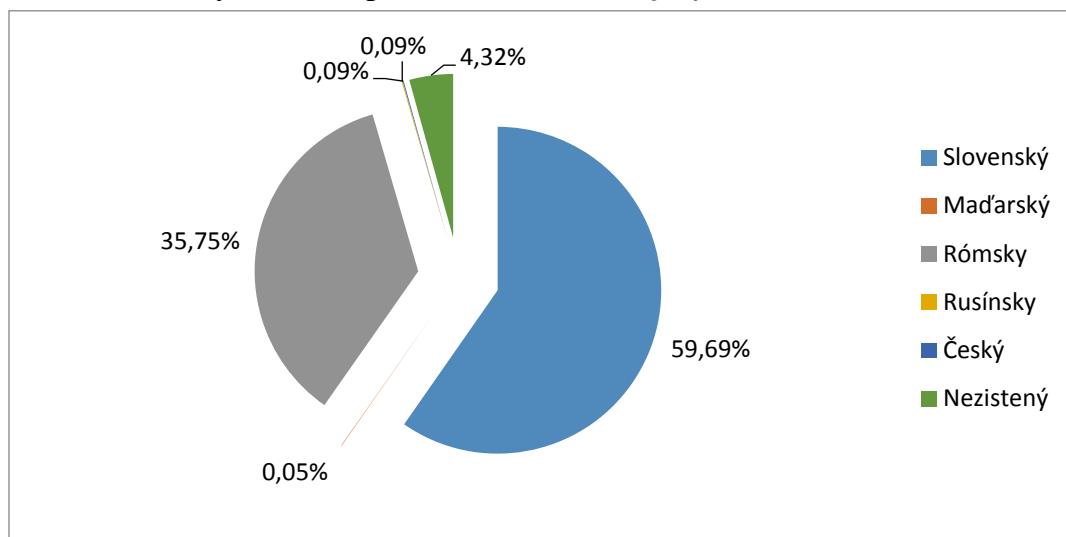
Od roku 2009 sa zvýšil počet rómskeho obyvateľstva zo 730 na viac ako 1 000 v roku 2015 (teda o cca 270, čo predstavuje nárast o viac ako 36%).

Obrázok 6: Obyvateľstvo podľa národnosti

Zdroj: SODB 2011

Obrázok 7: Obyvateľstvo podľa materinského jazyka

Zdroj: SODB 2011

1.2.4 Vierovyznanie

Obyvateľstvo obce sa z najväčšej časti hlási k **Rímskokatolíckej cirkvi** (až 86,75%). Nezistené a iné vierovyznanie má viac ako 10% obyvateľstva. Viac ako 1% obyvateľov vyznáva vieru Náboženskej spoločnosti Jehovovi svedkovia.

Tabuľka 8: Náboženské vyznanie obyvateľov

Náboženské vyznanie	Počet obyvateľov
Rímskokatolícka cirkev	1 866
Gréckokatolícka cirkev	12

Pravoslávna cirkev	1
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	6
Evanjelická cirkev metodistická	1
Apoštolská cirkev	1
Starokatolícka cirkev	3
Kresťanské zbory	5
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	23
Bez vyznania	16
Iné	95
Nezistené	122

Zdroj: SODB 2011

Obrázok 8: Zloženie obyvateľstva podľa vierovyznania

Zdroj: SODB 2011

1.2.5 Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelanosti

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva je viac ako kritická. Bez školského vzdelania je 28,73% obyvateľov (v celej SR len 1,72%). Len základné vzdelanie má až 30,78% obyvateľov (v celej SR len 8,28%). Spolu je teda takmer 60% obyvateľstva obce len so základným alebo nulovým najvyšším dosiahnutým vzdelaním. Z nich podstatnú časť tvorí práve Rómske obyvateľstvo.

Úplné stredné vzdelanie, tak odborné ako aj všeobecné, má 17,11% obyvateľov (v celom okrese je to 25,26% a v celej SR 28,08%) . Vysokoškolsky vzdelaní obyvatelia predstavujú 5,35%, čo je podstatne nižší podiel oproti okresu – 10,55%, aj celej SR 13,86%.

Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne možno považovať za kľúčový predpoklad celkového rozvoja obce, vrátane podpory uplatniteľnosti miestneho obyvateľstva na trhu práce.

Tabuľka 9: Najvyššie dosiahnuté vzdelanie

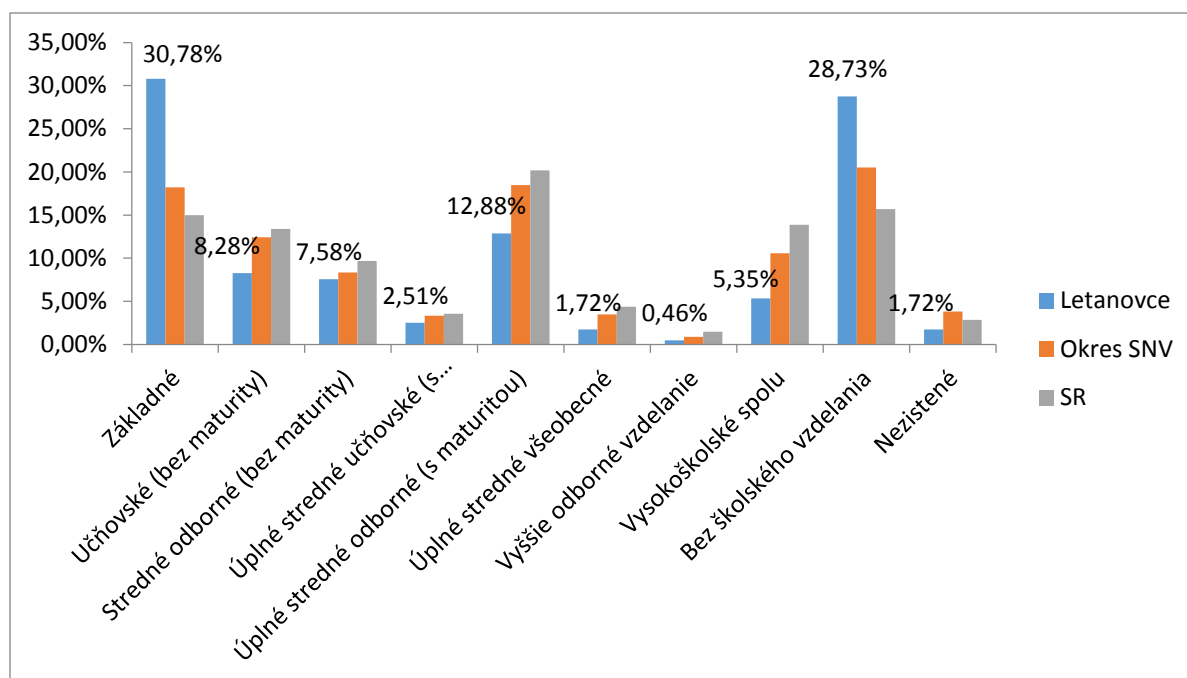
	Letanovce				Okres SNV	SR
	Pohlavie		Spolu	Podiel		
	Muži	ženy				
Základné	303	359	662	30,78%	18,21%	14,98%
Učňovské (bez maturity)	111	67	178	8,28%	12,43%	13,38%
Stredné odborné (bez maturity)	106	57	163	7,58%	8,32%	9,67%
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	29	25	54	2,51%	3,32%	3,54%
Úplné stredné odborné (s maturitou)	135	142	277	12,88%	18,47%	20,19%
Úplné stredné všeobecné	17	20	37	1,72%	3,47%	4,35%
Vyššie odborné vzdelanie	2	8	10	0,46%	0,90%	1,49%
Vysokoškolské bakalárske	11	19	30	1,39%	1,97%	2,28%
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	31	49	80	3,72%	8,22%	10,83%
Vysokoškolské doktorandské	1	4	5	0,23%	0,36%	0,75%
Vysokoškolské spolu	43	72	115	5,35%	10,55%	13,86%
Bez školského vzdelania	310	308	618	28,73%	20,51%	15,68%
Nezistené	24	13	37	1,72%	3,83%	2,85%

Zdroj: SODB 2011

Z hľadiska pohlavia, je v obci viac vzdelaných žien (s najvyšším dosiahnutým vzdelaním s maturitou alebo vyšším vzdelaním) než mužov.

Obrázok 9: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Letanovce 2016 – 2022 (2025)

Zdroj: SODB 2011

1.3 Lokálny hospodársky a ekonomický rozvoj

1.3.1 Pracovná sila

Podľa údajov z posledného sčítania v roku 2011 je z celkového počtu obyvateľov 950 **ekonomicky aktívnych**. Pracovná sila (ekonomicky aktívne obyvateľstvo – ďalej aj ako EAO) v obci tak predstavuje 44,17% obyvateľstva obce. Z nich až 471 (teda bezmála polovica – 49,58%) dochádza do zamestnania mimo svojho bydliska. Medzi **odvetvia** s najvyšším počtom ekonomicky aktívnych osôb z obce patria:

1. Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov
2. Vzdelávanie
3. Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace
4. Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie
5. Špecializované stavebné práce
6. Pozemná doprava a doprava potrubím
7. Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení
8. Zdravotníctvo
9. Skladové a pomocné činnosti v doprave

Tabuľka 10: Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a odvetvia ekonomickej činnosti

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	35	14	49	15
Lesníctvo a ťažba dreva	5	1	6	1
Iná ťažba a dobývanie	1	1	2	1
Pomocné činnosti pri ťažbe	1	0	1	0
Výroba potravín	8	2	10	4
Výroba nápojov	2	1	3	2
Výroba textilu	1	0	1	1
Výroba odevov	5	14	19	10
Výroba kože a kožených výrobkov	2	1	3	0
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	12	2	14	7
Výroba papiera a papierových výrobkov	2	1	3	0
Tlač a reprodukcia záznamových médií	1	1	2	0
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	0	1	1	0
Výroba chemikálií a chemických produktov	4	2	6	3
Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	1	0	1	0
Výroba výrobkov z gumy a plastu	13	6	19	11

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Letanovce 2016 – 2022 (2025)

Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	9	1	10	3
Výroba a spracovanie kovov	6	2	8	3
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	33	5	38	21
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	4	3	7	3
Výroba elektrických zariadení	17	6	23	10
Výroba strojov a zariadení i. n.	22	6	28	13
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	9	11	20	6
Výroba ostatných dopravných prostriedkov	3	0	3	3
Výroba nábytku	2	1	3	1
Iná výroba	3	2	5	2
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	6	3	9	3
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	4	4	8	6
Zber, úprava a dodávka vody	4	3	7	2
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	1	2	3	1
Výstavba budov	15	8	23	9
Inžinierske stavby	5	4	9	3
Špecializované stavebné práce	38	7	45	25
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	4	4	8	3
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	14	15	29	15
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	28	31	59	32
Pozemná doprava a doprava potrubím	38	5	43	28
Skladové a pomocné činnosti v doprave	26	5	31	25
Poštové služby a služby kuriérov	2	4	6	5
Ubytovanie	0	7	7	1
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	6	23	29	21
Nakladateľské činnosti	1	1	2	2
Výroba filmov, videozáznamov a televíznych programov, príprava a zverejňovanie zvukových nahrávok	1	0	1	0
Telekomunikácie	4	0	4	4
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	7	2	9	5
Informačné služby	0	1	1	0
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	2	7	9	6
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	1	1	2	1
Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia	0	1	1	1
Činnosti v oblasti nehnuteľností	4	2	6	3
Právne a účtovnícke činnosti	0	6	6	4
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	1	1	2	1
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	5	3	8	4
Vedecký výskum a vývoj	0	1	1	0
Reklama a prieskum trhu	1	1	2	1
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	1	1	2	0
Prenájom a lízing	2	0	2	0
Sprostredkovanie práce	2	1	3	3
Bezpečnostné a pátracie služby	4	0	4	2

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Letanovce 2016 – 2022 (2025)

Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	0	1	1	1
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	0	1	1	0
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	22	24	46	35
Vzdelávanie	12	38	50	32
Zdravotníctvo	12	25	37	25
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	0	4	4	2
Sociálna práca bez ubytovania	0	3	3	2
Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	1	0	1	0
Činnosti herní a stávkových kancelárií	2	2	4	3
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	1	1	2	1
Činnosti členských organizácií	0	9	9	9
Ostatné osobné služby	1	3	4	2
Nezistené	73	49	122	23
Spolu	552	398	950	471

Zdroj: SODB 2011

Obec Letanovce je závislá od migrácie za prácou aj vzdelaním do mestských aglomerácií. Najviac obyvateľov dochádza za prácou do neďalekého okresného mesta Spišská Nová Ves, ďalej do Popradu, Levoče, Svitú, ale aj do Košíc a do Bratislavy.

Naopak z okresného mesta dochádzalo do Letanoviec kvôli zamestnaniu, podľa údajov SODB 2011, 32 ekonomicky aktívnych osôb. Celkovo tak k uvedenému obdobiu odchádzalo za prácou a štúdiom z obce Letanovce v rámci okresu 217 ľudí, mimo okresu 203 a do zahraničia 42 ľudí.

Detailnejšie informácie o odchádzke a dochádzke obyvateľstva do zamestnania a škôl sú obsahom nasledujúcich tabuliek.

Tabuľka 11: Bývajúce obyvateľstvo ODchádzajúce do zamestnania a škôl podľa pohlavia a podľa obce odchádzky a obce dochádzky

	EAO			Žiaci a študenti				Spolu
	muži	ženy	spolu	spolu	žiaci ZŠ	študenti SŠ	študenti VŠ	
Obec odchádzky obec dochádzky								
(z) OKRES SNV								
Úhrn odchádzajúcich v okrese	7 971	6 028	13 999	6 587	1 992	1 931	2 664	20 586
v tom: odchádzajúci v rámci okresu	3 524	3 247	6 771	3 177	1 727	1 319	131	9 948
odchádzajúci do iných okresov SR	2 829	1 531	4 360	3 035	182	594	2 259	7 395
(z) SPIŠSKÁ NOVÁ VES								
(do) Letanovce	11	21	32	0	0	0	0	32
(z) LETANOVCE								

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Letanovce 2016 – 2022 (2025)

(do) Smižany	3	6	9	3	3	0	0	12
Spišská Nová Ves	74	57	131	59	12	43	4	190
ostatné obce v okrese	8	6	14	1	0	1	0	15
odchádzajúci v rámci okresu spolu	85	69	154	63	15	44	4	217
Bratislava hl. m. SR	7	8	15	8	0	0	8	23
Košice - mesto	6	3	9	22	1	2	19	31
Levoča	1	4	5	5	0	3	2	10
Poprad	43	22	65	13	6	6	1	78
Svit	5	8	13	0	0	0	0	13
ostatné obce mimo okres	25	9	34	14	0	1	13	48
odchádzajúci do iných okresov spolu	87	54	141	62	7	12	43	203
odchádzajúci do zahraničia	24	16	40	2	1	1	0	42
Úhrn odchádzajúcich za obec	196	139	335	127	23	57	47	462

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka 12: Bývajúce obyvateľstvo DOchádzajúce do zamestnania a škôl podľa pohlavia a podľa obce dochádzky a obce odchádzky

	EAO			Žiaci a študenti				Spolu
	muži	ženy	spolu	spolu	žiaci ZŠ	študenti SŠ	študenti VŠ	
Obec dochádzky obec odchádzky								
(do) OKRES SNV								
Úhrn dochádzajúcich v okrese	5 453	4 652	10 105	4 472	2 116	2 151	205	14 577
v tom: dochádzajúci v rámci okresu	3 524	3 247	6 771	3 177	1 727	1 319	131	9 948
dochádzajúci z iných okresov SR	1 929	1 405	3 334	1 295	389	832	74	4 629
(do) SPIŠSKÁ NOVÁ VES								
(z) Letanovce	74	57	131	59	12	43	4	190
(do) LETANOVCE								
(z) Arnutovce	1	0	1	71	69	2	0	72
Spišská Nová Ves	11	21	32	0	0	0	0	32
ostatné obce v okrese	8	10	18	5	5	0	0	23
dochádzajúci v rámci okresu spolu	20	31	51	76	74	2	0	127
ostatné obce mimo okres	11	9	20	11	11	0	0	31
dochádzajúci z iných okresov spolu	11	9	20	11	11	0	0	31
Úhrn dochádzajúcich za obec	31	40	71	87	85	2	0	158

Zdroj: SODB 2011

V štruktúre miestnej pracovnej sily tvoria **zamestnanci** 45,68% (434 osôb podľa SODB 2011; 27 258 osôb tvoria zamestnanci v celom okrese SNV – t. j. 60,41% ekonomicky aktívneho obyvateľstva okresu). **Podiel nezamestnaných** z celkového počtu ekonomicky aktívnych osôb v obci je dokonca o niečo vyšší – až 47,05%.

V porovnaní s okresom a krajom je podiel nezamestnaných z ekonomicky aktívneho obyvateľstva v obci dvojnásobný. V porovnaní s celou SR skoro trojnásobný.

Tabuľka 13: Štruktúra obyvateľstva podľa ekonomickej aktivity

Časť 1

	Osoby ekonomicky aktívne						Osoby na rodičovskej dovolenke	Nepracujúci dôchodcovia
	Spolu	z toho				vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch		
		osoby na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	nezamestnaní	nezamestnaní (v %)			
Letanovce	950	17	18	447	47,05	1	81	301
Okres SNV	45 123	448	1 429	11 928	26,43	709	2 203	16 321
KSK	366 050	3 580	13 130	87 005	23,77	2 717	15 556	144 948
SR	2630 052	26 478	100 273	443 085	16,85	9 182	118 348	1063 760

Časť 2

	Ostatní nezávislí	Osoby závislé				Ostatní závislí, nezistení	Úhrn obyvateľstva	Narodení v obci bydliska	
		spolu	v tom					spolu	%
			deti do 16 rokov	študenti stredných škôl	študenti VŠ				
Letanovce	1	762	652	63	47	56	2151	1645	76,5
Okres SNV	610	28 042	21 320	3 785	2 937	5 294	97 593	58 182	59,6
KSK	4 921	197 775	147 587	28 759	21 429	62 473	791 723	365 256	46,1
SR	38 984	1260 197	887 444	220 111	152 642	285 695	5397 036	2631 922	48,8

Zdroj: SODB 2011

Zaujímavou skutočnosťou, mimo charakteristík ekonomickej aktivity obyvateľstva, je pomerne vysoké percento obyvateľov (76,5%), ktorí sa narodili v mieste svojho bydliska. To do istej miery odráža jednak pocit lokálpatriotizmu miestneho obyvateľstva, no dá sa predpokladať, že v značnej miere je aj dôsledkom nepriaznivej socio-ekonomickej situácie a nedostatočných možností pre jej zlepšenie v rámci celého okresu, kedy kľúčovým pre ľudí sa stáva už vybudované rodinné zázemie (často krát práve z dôvodu spoločného, viacgeneračného bývania a spolupodieľania sa na výdavkoch na bývanie, energie či stravu).

Počet **evidovaných uchádzačov o zamestnanie** (ďalej aj EUoZ) z obce za posledných 5 rokov striedavo klesá a rastie. Za rok 2014 je na úrovni zhruba 22% z celkového ekonomicky aktívneho obyvateľstva a 9,58 % z celkového počtu obyvateľov obce v roku 2014.

Tabuľka 14: Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu

	1996	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Okres Spišská Nová Ves	8 031	8 389	9 300	9 735	9 852	8 611	8156
Letanovce	223	313	321	307	316	198	218
% zo všetkých obyvateľov obce	12,44%	14,93%	14,90%	14,10%	14,16%	8,82%	9,58%

Zdroj: ŠÚ SR

Podiel žien medzi evidovanými uchádzačmi o zamestnanie z obce je 44,5% za rok 2014 a za posledné roky mierne rastie.

Tabuľka 15: Počet evidovaných uchádzačiek o zamestnanie

	1996	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Okres Spišská Nová Ves	3 791	4 236	4 197	4 403	4 363	4 005	3 822
Letanovce	84	133	138	131	129	87	97
% zo všetkých žien v obci	9,41%	12,68%	12,78%	12,10%	11,68%	7,86%	8,66%
% podiel žien z celkového počtu EUoZ	37,67%	42,49%	42,99%	42,67%	40,82%	43,94%	44,50%

Zdroj: ŠÚ SR

Z výrazne nepriaznivej vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva obce môžeme odvodiť fakt, že podstatnú časť evidovaných uchádzačov o zamestnanie tvorí práve **nízko kvalifikovaná a ťažko zamestnateľná a nezamestnateľná** pracovná sila, čo výrazne zhoršuje vyhliadky pre jej uplatnenie na trhu práce.

Vysoký podiel nízkokvalifikovaných nezamestnaných z ekonomicky aktívneho obyvateľstva, vyššia miera ekonomickej závislosti – „odkázanosti“ na pracujúce obyvateľstvo, nižšia priemerná mzda v celom okrese v porovnaní s priemerom kraja a SR², výrazné zastúpenie viacpočetných (predovšetkým rómskych) domácností, vyššie percento závislých osôb z celkového počtu obyvateľov³ sú určujúcimi faktormi ohrozenia miestneho obyvateľstva chudobou.

Počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi z obce Letanovce za obdobie posledných troch rokov (2013 – 2015) mierne rastie. Za december 2015 bol počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi (ďalej aj ako DHN) v obci Letanovce 150, počet spoločne posudzovaných

² 768 EUR – okres SNV; 890 EUR – Košický kraj; 939 EUR – SR – podľa ŠÚ SR za rok 2013

³ 38,03% Letanovce; 34,16% okres Spišská Nová Ves; 32,87% Košický kraj; 28,64% SR

osôb 620 a celkovo za uvedené obdobie bola vyplatená suma dávok v hmotnej núdzi 28 016,9 EUR. Suma DHN tiež ma stúpajúci trend.

Tabuľka 16: Dávky v hmotnej núdzi za obdobie rokov 2011 – 2015

za daný rok	2011	2012	2013	2014	2015
Priemerný počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi	170	151	135	141	144
Priemerný počet posudzovaných osôb	671	581	539	585	583
Priemerná mesačná vyplatená suma dávok v hmotnej núdzi	26 352	22 705	21 746	25 542	27 137
k 31.12.	2011	2012	2013	2014	2015
Počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi	171	142	138	142	150
Počet posudzovaných osôb	657	547	555	586	620
Vyplatená suma dávok v hmotnej núdzi	24 717,06	20 237,55	26 597,53	25 537,90	28 016,90
za daný rok	2011	2012	2013	2014	2015
Počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi celkom	2 036	1 806	1 621	1 691	1 726
Počet posudzovaných osôb za rok celkom	8 056	6 972	6 469	7 016	7 000
Vyplatená suma dávok v hmotnej núdzi celkom	316 219,20	272 454,69	260 949,93	306 506,14	325 640,80

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny – Oddelenie štatistik a zberu údajov, 2016

Za december 2015 predstavovali poberatelia dávok v hmotnej núdzi v obci Letanovce 6,59% z celkového počtu obyvateľov obce. Počet posudzovaných osôb za december 2015 predstavoval viac ako štvrtinu všetkých obyvateľov obce (27,24%). **Celkovo tak podiel osôb v hmotnej núdzi predstavoval až jednu tretinu obyvateľov – 33,83% (!)**, čo je až 3,5-krát vyšší podiel ako v okrese, takmer 4-násobne vyšší ako v celkom kraji a takmer 7,5-krát vyšší ako v celej SR. Pre porovnanie, za sledované obdobie (december 2015) bol zo všetkých okresov SR najvyšší podiel osôb v hmotnej núdzi v okrese Rimavská Sobota – 17,5%.

Tabuľka 17: Dávky v hmotnej núdzi, december 2015 – porovnanie

	Počet poberateľov so spoločne posudzovanými osobami	Počet obyvateľov k 31.12.2015	Podiel osôb v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov
Letanovce	770	2 276	33,83%
Spišská Nová Ves	9 608	98 869	9,72%
Košický kraj	67 713	795 565	8,51%

Slovenská republika	245 529	5 421 349	4,53%
----------------------------	---------	-----------	-------

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny – Štatistiky 2015; www.upsvar.sk

1.3.2 Podnikateľské prostredie

K 31.12.2014 bolo na území obce registrovaných **102 podnikateľských subjektov**. Z toho je 6 ziskových podnikov, 17 neziskových organizácií a spolu 79 podnikateľov fyzických osôb. 73 podnikateľov je živnostníkov, 1 vykonáva slobodné povolanie a 5-ti pôsobia ako samostatne hospodáriaci roľníci. Počet právnických osôb v obci sa posledných 5 rokov výraznejšie nemenil. Medzi fyzickými osobami sa mení len počet živnostníkov – napr. za nárastom medzi rokmi 2012 a 2013 nasledoval hneď v ďalšom medziročnom období takmer rovnaký pokles.

Tabuľka 18: Fyzické osoby – podnikatelia podľa právnych foriem, k 31.12.

	2010	2011	2012	2013	2014
Živnostníci	84	68	74	84	73
Slobodné povolania	1	1	1	1	1
Samostatne hospodáriaci roľníci	4	5	5	5	5
Spolu	89	74	80	90	79

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka 19: Právnické osoby, k 31.12.

	2010	2011	2012	2013	2014
Právnické osoby ziskové	5	6	7	6	6
Právnické osoby neziskové	13	13	14	14	17
Spolu	18	19	21	20	23

Zdroj: ŠÚ SR

Obec Letanovce neplní žiadnu priemyselnú výrobnú funkciu, má prevažne **poľnohospodársky charakter**. Z hľadiska štruktúry pôdneho fondu majú najväčšie zastúpenie lesné pozemky – 52,5% z celkového pôdneho fondu (91,37% nepoľnohospodárskej pôdy) a orná pôda – 34,55% z celkového pôdneho fondu (81,21% poľnohospodárskej pôdy). 7,17% výmery územia obce pokrývajú trvalé trávne porasty; 3,41% z územia obce zaberajú zastavané plocha a nádvorcia.

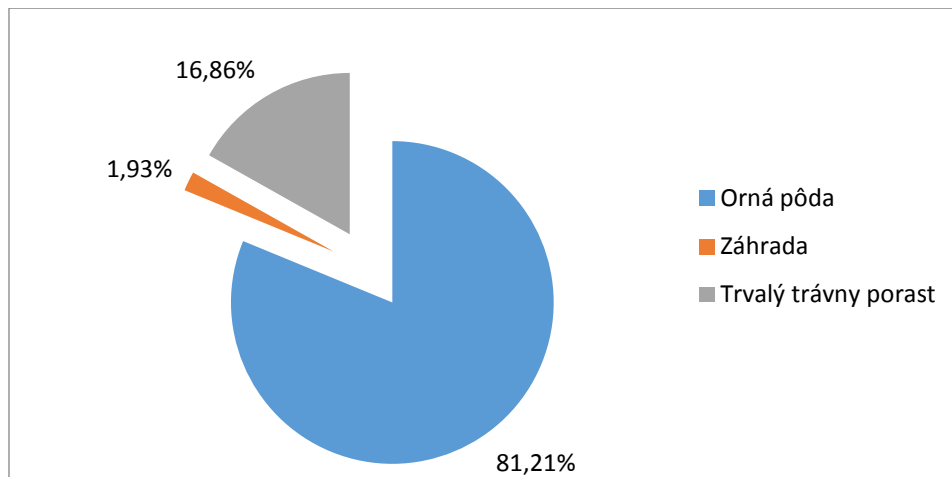
Tabuľka 20: Štruktúra pôdneho fondu (v m² a %)

Poľnohospodárska pôda – spolu	9 096 150	42,54%
Orná pôda	7 387 201	81,21%
Chmeľnica	0	0,00%
Vinica	0	0,00%
Záhrada	175 723	1,93%
Ovocný sad	0	0,00%
Trvalý trávny porast	1 533 226	16,86%
Nepoľnohospodárska pôda – spolu	12 283 932	57,46%

Lesný pozemok	11 223 985	91,37%
Vodná plocha	163 405	1,33%
Zastavaná plocha a nádvorie	729 918	5,94%
Ostatná plocha	166 624	1,36%

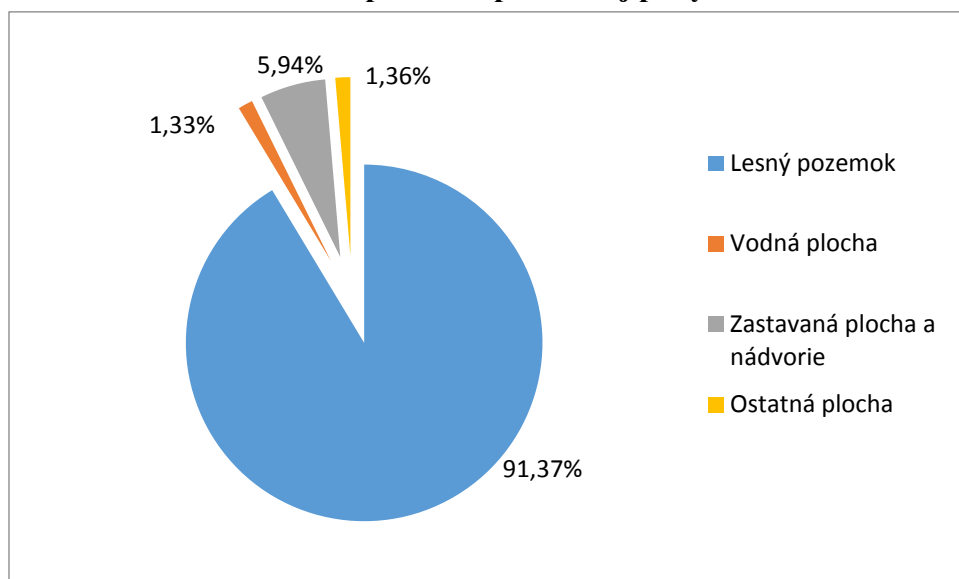
Zdroj: ŠÚ SR

Obrázok 10: Štruktúra poľnohospodárskej pôdy

Zdroj: ŠÚ SR

Obrázok 11: Štruktúra nepoľnohospodárskej pôdy

Zdroj: ŠÚ SR

Poľnohospodárskej výrobe na báze ekologických princípov sa v obci venuje najmä Agro družstvo Letanovce – družstvo, (ktoré sa zameriava hlavne na pestovanie obilnín, olejní, výrobu viacročných krmovín a chov hovädzieho dobytku), ako aj samostatne hospodáriaci roľníci a živnostníci v tejto oblasti, ktorých počet však za posledné roky výrazne klesol.

V obci v oblasti podpory rozvoja poľnohospodárstva aktívne pôsobí **Drobnochovateľský dvor** pre zajace a hydinu (známi v širokom okolí) s propagačnou činnosťou a s organizovaním každoročnej výstavy.

V rámci **lesného hospodárstva** podstatnú časť lesných pozemkov v katastri obce obhospodaruje Pro Populo (cca 850 ha), ktoré hospodári na lesoch Cirkvi – Spišského biskupstva. Ostatnú časť obhospodaruje Pozemkové spoločenstvo, Urbár v Letanovciach (s výmerou okolo 250 ha), zvyšok má Urbariát Jánovce a jeden porast je v užívaní Lesov SR. Tu je potrebné uviesť, že okrem troch porastov v lokalite Oľšavka **ležia všetky lesy na území Národného parku Slovenský raj a zväčša sú to lesy ochranné.**

Ostatným službám poskytovaným v lesníctve sa venuje pár živnostníkov.

Medzi **najvýznamnejších zamestnávateľov** v obci patria:

- Obec Letanovce (za rok 2015 – 31 zamestnancov; mierny nárast oproti predošlým dvom rokom⁴).
- Cirkevná základná škola Juraja Sklenára (priemerný ročný počet všetkých zamestnancov vrátane žien na materskej a rodičovskej dovolenke spolu za rok 2015: 43 zamestnancov⁵; pričom za posledné 4 roky počet zamestnancov cirkevnej základnej školy rástol).
- Špeciálna základná škola (30 zamestnancov⁶).
- Agro družstvo Letanovce (10-19 zamestnancov).
- Tina Trans, s.r.o. – vnútroštátna a medzinárodná nákladná doprava (5-9 zamestnancov).

Obec Letanovce iniciatívne využíva pre podporu rozvoja zamestnanosti dostupný **nástroj aktívnych prác** v spolupráci s Úradom práce sociálnych vecí a rodiny v Spišskej Novej Vsi a v súčasnosti takto zamestnáva 50 obyvateľov obce.

Podľa návrhu zmien a doplnkov územného plánu (01/2015) **sú v území obce vyčlenené plochy pre rozvoj výroby a podnikania**, avšak vzhľadom na zámery rozvoja bývania sú navrhované v menšom rozsahu oproti ÚP, 2006 na východnom okraji obce vedľa cesty III/3226 vedúcej do obce.

Ďalšie možnosti obce v oblasti podpory miestneho podnikania sú značne limitované. Obec v súčasnosti nevlastní pozemky, ani budovy vhodné pre podporu rozvoja, avšak samospráva obce Letanovce vyvíja aktivity smerom k získaniu nehnuteľností do majetku obce s cieľom ekonomického rozvoja obce. Takými sú napr. objekty v lokalite Kláštorisko (samotný kláštor, reštaurácia, chatky) i ďalšie priamo v obci.

⁴ Zdroj: Obecný úrad Letanovce

⁵ Zdroj: Obecný úrad Letanovce

⁶ Zdroj: <http://www.szsletanovce.edu.sk/zamestnanci>

Nedostatok pozemkov vo vlastníctve obce a hlavne problémy s majetkovo-právnym usporiadaním nehnuteľností sú zásadnou prekážkou rozvoja obce.

Menší podnikatelia v obci sa venujú predovšetkým službám a remeslám (špecializované stavebné práce, zemné práce, architektonické činnosti, opravy strojov, stolárske práce), maloobchodu a veľkoobchodu, výrobným činnostiam (výroba betónových výrobkov, výroba zámkov, pántov a ostatných kovových výrobkov, obrábanie, pilovanie a hobľovanie dreva).

Doposiaľ známe aktivity nedávajú veľkú šancu pre výrazne zvyšovanie zamestnanosti v obci. Obyvatelia budú aj naďalej vo veľkej miere odkázaní na pracovné príležitosti mimo obce. V súvislosti s možným rozvojom turizmu sa dá predpokladať, že popri existujúcich aktivitách sa bude aktívnejšie rozvíjať sféra služieb prostredníctvom živnostenských činností hlavne pre oblasť cestovného ruchu.

1.3.3 SWOT analýza – Lokálny hospodársky a ekonomický rozvoj obce

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Rastie počet obyvateľov - Obec ako zamestnávateľ - Návrh ÚP na výrobné plochy a plochy pre rozvoj podnikania - Školy ako významní zamestnávateľa - Podnikanie v oblasti poľnohospodárstva a lesníctva - Organizačne dobre zladená práca nezamestnaných (aktívni pracovníci) - Rôznorodé podnikateľské činnosti v obci, najmä služby s väzbou na rozvoj CR a rozvoj vidieka - Evidovaných až 17 neziskových organizácií - Obec je súčasťou/členom OOCR Slovenský raj & Spiš - Dobrá komunikácia obce s podnikateľmi, zamestnávateľmi 	<ul style="list-style-type: none"> - Prevláda počet vyst'ahovaných obyvateľov, aj keď celkový prírastok je kladný - Vysoké % obyvateľov bez vzdelania a s nízkym ukončeným stupňom vzdelania (60%), bez pracovných návykov - Nízky počet ľudí s vysokoškolským vzdelaním - Nízke možnosti uplatnenie sa na trhu práce osôb s nízkym, žiadnym vzdelaním - Obec Letanovce je závislá od migrácie za prácou - Vysoká miera nezamestnanosti v obci nad celoslovenským priemerom - Vyššia miera ekonomického zaťaženia obyvateľov v predproduktívnom veku - Chýbajú v obci prac. príležitosti pre disponibilnú pracovnú silu z radov nezamestnaných obyvateľov - 49,58% obyv. v produkt. veku dochádza za prácou mimo obce – obec je závislá od migrácie za prácou
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - Blízkosť a dostupnosť obce do blízkych miest (SNV, Levoča, Poprad), do obce Smižany (viac služieb aj pre obec Letanovce) - Obec je súčasťou NP Slovenský raj - Obec ako súčasť Mikroregiónu Slovenský raj - Rozvoj cestovného ruchu – vhodná lokalizácia a prírodný potenciál pre 	<ul style="list-style-type: none"> - Zvyšujúci sa počet obyvateľov bez vzdelania a s nízkym vzdelaním, s nízkymi šancami pre uplatnenie sa na trhu práce - Vysoký počet obyvateľov v zlej životnej situácii, kvôli chýbajúcemu zamestnaniu - Chudoba a ďalšie ohrozovanie chudobou,

<p>rozvoj služieb v cestovnom ruchu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozvoj terciárnej sféry (služby, obchod) - Rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva - Rozvoj malých podnikov a využitie ponuky vzdelávania pre podporu ekonomického rozvoja a spravovania obce - Zvyšovanie vzdelania obyvateľstva (ako predpoklad rozvoja obce) - Blízkosť hraníc s Poľskom a finančné príležitosti na cezhraničnú spoluprácu - Podnikanie obce - Založenie obecného podniku (poľnohospodárske, lesnícke a verejnoprospešné činnosti). - Finančné príležitosti PRV a IROP 2014 – 2020 	<ul style="list-style-type: none"> - Vysoké % neprispôsobivého/rómskeho obyvateľstva – obec s veľmi progres. populáciou vďaka rómskemu obyvateľstvu - Odliv kvalifikovaného ľudského kapitálu a ich uplatnenie sa v iných regiónoch - Malý záujem o rekvalifikácie dlhodobo nezamestnaných - Vysoká miera nezamestnanosti v okrese Spišská Nová Ves nad celoslovenským priemerom - Nevyužitý potenciál obce pre rozvoj vidieckeho turizmu
--	--

1.3.4 Potenciál pre rozvoj cestovného ruchu

Mimoriadne hodnoty a kvalita prírodného prostredia obce, ako aj jej okolia, vytvára výhodné podmienky pre rozvoj cestovného ruchu a turizmu medzinárodného významu. Obec Letanovce tvorí zo severnej strany jeden z nástupných bodov do chráneného územia **Národný park Slovenský raj**.

Slovenský raj tvorí severnú časť Spišsko-gemerského krasu a predstavuje z hľadiska zachovalosti a koncentrácie prírodných hodnôt jedno z najvýznamnejších území Slovenskej republiky. Národný park má rozlohu 197,63 km² a jeho ochranné pásme 130,11 km².

Podľa Marketingovej stratégie destinácie NP Slovenský raj Slovenský raj má svoju vlastnú značku⁷ od januára 2014. Je ňou logo destinácie, ktoré vzniklo v rámci projektu „Integrovaná propagácia infraštruktúry cestovného ruchu a ponuky aktivít na území Mikroregiónu Slovenský raj“ a má za cieľ reprezentovať komplexnú ponuku destinácie pod jednotnou silnou značkou.

Obrázok 12: Značka destinácie Slovenský raj

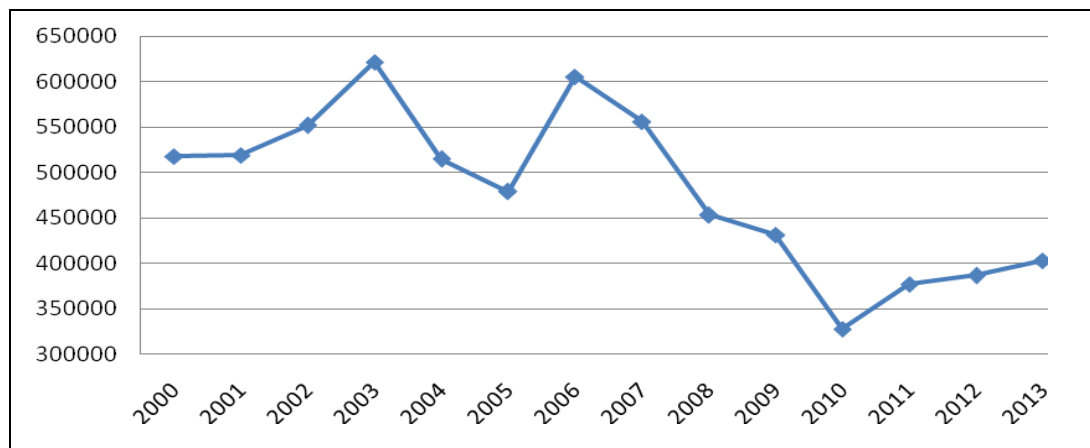

Zdroj: Mesto Spišská Nová Ves

Slovenský raj je druhým najnavštevovanejším NP na území Slovenska a je navštevovaný počas celého roku.

⁷ Nový symbol destinácie Slovenský raj odráža dva základné piliere svojej identity – dva základné stavebné kamene Slovenského raja – faunu a flóru. Spojením týchto dvoch elementov vytvára silnú a jasnú identitu, no jednoduchú, pochopiteľnú a samo vysvetľujúcu. Hory a kopce vizuálne prepojené so zalomenou riekou, symbolizujúcou vodopád, a jazero spolu vytvárajú hlavu lišky či vlka, typických zástupcov Slovenského raja, a poukazujú tak na dokonalú súhru fauny a flóry v Slovenskom raji.

Obrázok 13: Celková ročná návštevnosť destinácie Slovenský raj

Zdroj: Marketingová stratégia destinácie NP Slovenský raj, 2014

NP Slovenský raj je územie s mimoriadnymi prírodnými a esteticko-krajinárskymi hodnotami (tiesňavy, bralá, priepasti, podzemné krasové útvary, jaskyne a vodopády). Jeho územie sprístupňuje okolo 300 km značkovaných turistických chodníkov a niekoľko cyklotrás. Prechod tiesňavami umožňujú zabudované technické zariadenia – rebríky, mostíky, lavičky, stúpačky, reťaze a iné.

Nachádza sa tu 11 národných prírodných rezervácií a 8 prírodných rezervácií. Z toho do územia obce Letanovce zasahujú národné prírodné rezervácie (NPR) **Kysel'** a **Prielom Hornádu** s 5. stupňom ochrany. V katastri obce Letanovce sa nachádza aj národná prírodná pamiatka **Medvedia jaskyňa** a prírodná pamiatka **Biela jaskyňa** a vysoko navštevovaná lokalita **Kláštorisko**.

NPR Kysel' tvorí Kysel', Veľký a Malý Kysel', Sokolia dolina a časť údolia Bieleho potoka. Územie rezervácie je charakteristické teplotnou inverziou, ktorá spôsobuje striedanie dealpínskych a prealpínskych druhov rastlín. Z dôvodu neprístupnosti tohto územia (od roku 1976) sa tu zachovali veľmi vzácne druhy flóry a fauny – Kortúza Matthioliho, Fialka dvojkvetá, Prilbica pestrá a i.; Salamandra škvrnitá, Muchárik malý, Holub plúžik, Jariabok hôrny a ďalšie ohrozené a vzácne druhy.

V súčasnosti je pripravovaný zámer opätovného sprístupnenia Kysel'a pre turistov za presne stanovených podmienok a len s účasťou sprievodcu.

NPR Prielom Hornádu je prírodovedne a krajinársky jedinečné územím. Kaňon má miestami hĺbku až 150 m. Výrazná členitosť reliéfu, pestré geologické, pedologické a klimatické pomery spôsobujú značnú floristickú a faunistickú pestrosť. Atraktivnosť územia dodávajú rôzne skalné útvary, z ktorých najznámejšie sú Tomášovský výhľad, Ihla a Kazateľnica.

Z chránených druhov rastlín je tu zaznamenaný výskyt Kosatca bezlistého uhorského, Kavyľa pôvabného, Ponikleca slovenského, Veternice lesnej a mnoho ďalších druhov. Prielom Hornádu je biotopom Bociana čierneho, Orla krikľavého, Výra skalného, Ďubníka trojprstého a ďalších. Vodný tok je osídlený napr. Vydrou riečnou, Pstruhom potočným, Lipňom obyčajným a ďalšími druhmi rýb. Rezervácia je verejnosti prístupná iba po vyznačených chodníkoch. Prechádza tade modrý turistický chodník a časťou aj náučný chodník.

Obrázok 14: Kysel' a Prielom Hornádu

Zdroj: www.slovensky-raj.sk

Zdroj: www.slovenskyraj.eu

Východiskovým bodom do Prielomu Hornádu je stredisko **Letanovský mlyn**. Ide o rekreačnú lokalitu s možnosťou občerstvenia, ktoré poskytuje služby turistom viac ako 20 rokov v tejto lokalite.

Obrázok 15: Letanovský mlyn a Kláštorisko

Zdroj: www.slovenskyraj.eu

Letanovský mlyn je krajinnársky zaujímavou lokalitou na sútoku Trsteného potoka s riekou Hornád, ktorá vznikla na ruinách pôvodného vodného mlyna (technická pamiatka). Hornád tu premošťuje zrekonštruovaná napodobnenina kamenného kartuziánskeho mosta (technická pamiatka), ktorým viedla kedysi cesta na Kláštorisko.

Kláštorisko – rozľahlá planina nazývaná aj Skala útočiska, má svoj pôvod v dávnej minulosti nielen ako kultové miesto, ale aj ako sídlo bývalého kartuziánskeho kláštora. Kláštor slúžil v období tatárskych vpádov ako útočisko domáceho obyvateľstva. Kláštorisko je významnou križovatkou turistických chodníkov v Slovenskom raji a jediné turistické stredisko ležiace vo vnútri Slovenského raja ponúkajúce možnosť prehliadky areálu rekonštruovaného kartuziánskeho kláštora zo začiatku 14. storočia. Čiastočná obnova kláštora v náznakovej podobe umožňuje priblížiť spôsob života mníchov na základe archeologických skúmaní. Časť nálezov z archeologického prieskumu je vystavená v zrekonštruovanej mníšskej cele. Nachádza sa tu i **zrucanina kaplnky a symbolický cintorín** – exteriérová galéria drevených umeleckých diel mladých autorov zo Spiša pripomínajúca vyhasnuté životy tých, ktorých púť sa skončila práve v Slovenskom raji, a tiež osobností, ktoré sa pričínili o rozvoj a fungovanie národného parku.

Obrázok 16: Zrucanina kaplnky a symbolický cintorín na Kláštorisku

Zdroj: Obecný úrad Letanovce

Zmeny a doplnky ÚP obce (návrh 01/2015) navrhujú v lokalite Kláštorisko zrušiť/likvidovať chatky, ktoré sú v havarijnom stavebno-technickom stave, ostatné rekonštruovať pre účely jednoduchého ubytovania, ďalej revitalizovať samotný kláštor a stabilizovať priestor symbolického cintorína. V lokalite Kláštorisko je tiež navrhovaná vyhliadková veža.

Obrázok 17: Ikonický pohľad z Kláštoriska na panorámu Vysokých Tatier

Zdroj: <http://www.spyridos.com/klastorisko-2015/>

Z obce vedie značená turistická trasa napájajúca sa na sieť turistických trás na území národného parku. Chýba pešia a cykloturistická trasa vedená severným okrajom Slovenského raja, ktorá by Letanovce prepájala s ostatnými nástupnými obcami do „raja“.

Obec Letanovce má potenciál pre rozvoj športovo-turistického, kultúrno-poznávacieho cestovného ruchu a agroturistiky.

Letanovce so strediskami CR Letanovský Mlyn, Kláštorisko, patria do **Spišského regiónu CR** (definovaného podľa ÚP VÚC Košického kraja), do subregiónu **Hornádska kotlina** spolu s obcami a strediskami:

- Smižany *so strediskom CR Košiarny Briežok, Smižianska Maša*
- Spišské Tomášovce *so strediskom CR Čingov,*
- Hrabušice *so strediskami CR Hrabušická Píla a Podlesok,*
- Betlanovce,
- Hnilčík a
- mesto Spišská Nová Ves (časť Novoveská Huta).

Hlavným zámerom rozvoja rekreácie a cestovného ruchu v Slovenskom raji je podľa územných plánov **dotvoriť funkčno-priestorový systém rekreácie a cestovného ruchu dobudovaním existujúcich a vytváraním siete nových komplexne vybavených a na celoročnú prevádzku orientovaných stredísk CR.**

Za účelom dosiahnutia tohto cieľa v území Slovenského raja sa v postupných časových a vecných horizontoch navrhuje:

- **Komplexné dobudovanie** (najmä dopravnej a technickej infraštruktúry) a rozvoj existujúcich **stredísk cestovného ruchu medzinárodného a národného významu.** Skvalitniť ich ponuky služieb a zamerať sa na tvorbu zaujímavých tematických produktov a programov.
- Podporovať **budovanie nových stredísk a zariadení,** ktoré budú vedieť využiť a zhodnotiť lokálne špecifiká prostredia, nových komplexných lokalít cestovného ruchu medzinárodného a národného významu.
- **Využívanie rázovitého vidieckeho osídlenia** pre voľnočasové aktivity na vidieku s rôznymi rekreačnými činnosťami a s možnosťou ubytovania v rodinách, vo vidieckych domoch alebo v účelových komerčných ubytovacích zariadeniach postavených v tomto vidieckom prostredí.

Pre túto formu cestovného ruchu využívať predovšetkým malé obce s trvalým poklesom počtu obyvateľov v kvalitnom a atraktívnom prostredí so zachovanou ľudovou architektúrou, ktoré nemajú predpoklady pre vytváranie ekonomických aktivít v iných hospodárskych oblastiach.

V Spišskom regióne CR v Hornádskej kotline sa **navrhuje** nie len dostavba stredísk turizmu, najmä Hrabušice – Podlesok, Čingov, Smižany – Košiarny briežok, ale aj **výstavba nových stredísk turizmu aj v Letanovciach**, tiež v Spišských Tomášovciach a v lokalite Smižianska Maša.

Potenciál pre rozvoj turizmu v obci výrazne stúpol po presťahovaní pôvodnej rímskej osady Letanovský mlyn a likvidácii skládky odpadu, ktorá tu po pôvodných obyvateľoch zostala. V danej lokalite bola vybudovaná vstupná drevená brána do Slovenského raja (viď Obrázok 22) rovnaká ako vstupné brány v susedných obciach – Smižanoch, Spišských Tomášovciach i v Hrabušiciach, ako aj nová informačná tabuľa.

Obrázok 18: Letanovský mlyn

Zdroj: http://hiking.sk/hk/ar/3480/tomasovsky_vyhľad_ihrik_a_zelena_hora.html

Záujem obce je v lokalite Letanovský mlyn vybudovať nové nástupné centrum do Slovenského raja s vybudovaním Ekocentra ako vstupný informačný bod pre turistov, návštevníkov Slovenského raja. Ekocentrum bude slúžiť pre účely ubytovaniam (cca 100 lôžok), stravovania (cca 100 stoličiek), pre účely odborných aktivít a konferencií, výstav, expozícií. Prevádzka Ekocentra je plánovaná ako energeticky nenáročná (zelené energie, vegetatívna ČOV, vlastná studňa), v okolí je navrhovaný amfiteáter a ihriská.

V lokalite Letanovský mlyn chýbajú prvky technickej infraštruktúry (spevnené parkovisko, opravená lávka cez potok a opravená príjazdová cesta) a priamo v obci aj rozvinutá ponuka služieb pre návštevníkov. Aj podľa výsledkov komunikácie s verejnosťou, by sa mala obec viac zamerať na podporu rozvoja najmä služieb v oblasti cestovného ruchu.

Obec Letanovce je riadnym členom Oblastnej organizácie cestovného ruchu Slovenský raj & Spiš, v rámci ktorej sú činnosti zamerané najmä na destinačný manažment, na tvorbu produktov CR a na marketing a propagáciu destinácie Slovenský raj, ako aj samotnej obce Letanovce. Podobné zameranie činností má aj Združenie právnických osôb – Mikroregión Slovenský raj, ktorého sú Letanovce tiež členom. Najmä OOCR Slovenský raj & Spiš je

vytvorená inštitucionálna a finančná podpora rozvoja cestovného ruchu v území na báze spolupráce a partnerstva súkromného sektora a samospráv v území.

Jedným zo zdrojov príjmov OOCR Slovenský raj & Spiš je výber daní z ubytovania. Z nasledovnej Tabuľka 21, a to v porovnaní s ďalšími obcami, ktoré sú členmi OOCR, vyplýva, že **daň z ubytovania v obci Letanovce klesá a za rok 2015 predstavovala sumu 298,50 EUR pri počte prenocovaní 597** (aj keď v porovnaní s rokom 2013 mierne stúpla).

Tabuľka 21: Prehľad výberu daní z ubytovania v obciach NP Slovenský raj (2009 – 2013)

Obec - člen OOCR Slovenský raj	Výška v EUR /zaokrúhlene/rok				
	2009	2010	2011	2012	2013
Betlanovce	754	208	140	75	45
Dedinky (člen)	5 869	3 847	3 524	3 430	2 496
Dobšiná (člen)	841	842	1034	712	781
Hnilčik	-	-	210	220	225
Hrabušice	14 438	12 058	11 087	18 230	17 703
Letanovce (člen)	558	350	421	377	272
Mlynky (člen)	4 458	3 870	1 114	1 019	592
Smižany (člen)	12 690	9 190	12 956	11 270	14 960
Spišské Tomášovce (člen)	4 509	2 094	3 591	2 117	2 423
Sp. Nová Ves	10 862	16 971	16 202	15 970	14 753
Stratená (člen)	1 842	1 362	1 161	757	602
Telgárt (člen)	-	-	712	792	798
Vernár	-	54	640	580	531
SPOLU	56 821	50 846	52 792	55 549	56 181

Zdroj: Obce v Slovenskom raji, Stratégia Slovenský raj 2015 – 2020 (2025)

Dôležitým príjmom obcí pre rozvoj CR sú príjmy z výberu „vstupného“ do Slovenského raja. Výber jednotného vstupného schválilo na svojom valnom zhromaždení Združenie obcí Mikroregión Slovenský raj dňa 07.02.2012 v Hrabušiciach a to takto:

- jednodňová vstupenka pre dospelú osobu: 1,50 €
- jednodňová vstupenka pre dieťa a pre dôchodcov nad 62 rokov: 0,50 €
- trojdňová vstupenka pre dospelú osobu: 3,-€
- trojdňová vstupenka pre dieťa a pre dôchodcov nad 62 rokov: 1,- €
- päťdňová vstupenka pre dospelú osobu: 6,- €
- päťdňová vstupenka pre dieťa a dôchodcov nad 62 rokov: 1,50 €

Letanovce však nevyberali vstupné a tento príjem nemali (vid' nasledujúca Tabuľka 22).

Tabuľka 22: Výber vstupného obcami, ktoré vlastnia technické turistické zariadenia (2009 – 2013)

Obec – člen OOCR Slovenský raj	Výška v EUR/rok				
	2009	2010	2011	2012	2013
Hrabušice	140 516	119 371	138 818	136 691	119 509
Letanovce (člen)	0	0	0	0	0
Smižany (člen)	17 519	10 550	7 761	20 950	12 373
Spišské Tomášovce (člen)	8 231	10 199	11 124	11 219	8 305
SPOLU	166 266	140 120	157 703	168 860	140 187
CELKOM SPOLU	773 136				

Zdroj: Obce v Slovenskom raji, Stratégia Slovenský raj 2015 – 2020 (2025)

Termálny vrt HKJ – 4 Letanovce

V západnej časti obce v blízkosti poľnohospodárskeho dvora na obecnom pozemku, sa nachádza nevyužívaný termálny vrt (HKJ – 4 Letanovce).⁸

Vrt a termálna voda sú navrhované pre využitie na zriadenie rekreačného kúpaliska AQUA parku.

Podľa záverečnej správy sa jedná o termálne vody predterciérnych útvarov. Vrt predstavuje voľný preliv $16,7 \text{ l.s}^{-1}$ a teplotu na ústi $24,2 - 24,6 \text{ }^{\circ}\text{C}$. Celková mineralizácia vrtu je veľmi nízka $0,60 - 0,65 \text{ g.l}^{-1}$ a patrí k výraznému základnému typu $\text{Ca} - \text{Mg} - \text{HCO}_3$.

Jeho ďalšie možné využitie, napr. aj pre účely v živočíšnej výrobe (blízkosť poľnohospodárskeho dvora) alebo aj ako zdroj pitnej vody, je však podmienené ďalším finančne náročným geologickým prieskumom, čo bude možné len s podporou potenciálnych investorov pre využitie termálneho vrtu v Letanovciach.

1.3.5 SWOT analýza – Cestovný ruch

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Kataster obce – súčasť ochranného pásma i územia NP Slovenský raj - Dominanty – Letanovský mlyn, Prielom Hornádu, Kysel', Kláštorisko - Potenciál pre rozvoj vidieckeho turizmu/agroturizmu - V obci a katastri sa nachádzajú kultúrne a historické pamiatky - Kataster obce vhodný pre rozvoj pešej turistiky a cykloturistiky - Organizovanie tradičných podujatí, 	<ul style="list-style-type: none"> - Málo možností pre ubytovanie a stravovanie návštevníkov, turistov - Chýba vlastná propagácia obce prostredníctvom web stránky, tlačovín – letáky, brožúry, nedostatočný marketing obce - Nedostatočná dostupnosť destinácie Slovenský raj aj cez obec Letanovce - Nie je dobudovaná infraštruktúra CR v rámci celej obce, chýba príjazdová cesta a parkovisko ku Letanovskému mlynu

⁸ Zdroj: Záverečná správa Popradská kotlina – regionálne hydrogeotermálne zhodnotenie, MŽP SR a URANPRES Spišská Nová Ves, 1998 a 2015

<p>ktoré lákajú návštevníkov</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obec je členom OOCR Slovenský raj & Spiš - Obec je členom Mikroregiónu Slovenský raj - Vybudovaná symbolická vstupná brána do Slovenského raja v lokalite Letanovský mlyn - Návrhy ÚP na dobudovanie nového vstupu do NP Slovenský raj (aj z obce Letanovce) 	<ul style="list-style-type: none"> - Málo obyvateľov ponúkajúcich služby využiteľné pre rozvoj CR - Málo vybudovaných a značených cykloturistických chodníkov v katastri obce - Nevysporiadané pozemky pre aktivity v CR
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - Prírodné danosti územia obce pre rozvoj CR – výhodná poloha, čisté životné prostredie - Vybudovanie vstupnej lokality do NP Slovenský raj – Letanovský mlyn s výstavbou Ekocentra - Revitalizácia Kláštoriska a výstavba výhľadne na Kláštorisku - Využitie termálneho vrtu pre vybudovanie AQUA parku - Otvorenie Kyseľa - Splav Hornádu - Rozvoj cykloturistiky - Estetizácia obce - Využitie grantových schém pre rozvoj aktivít v CR - Zapojenie sa do regionálnych aktivít rozvoja CR - Strategické dokumenty rozvoja územia Slovenský raj – napĺňanie ich cieľov - Marketingová stratégia NP Slovenský raj – napĺňanie cieľov 	<ul style="list-style-type: none"> - Vysoká konkurencia a atraktivita blízkych lokalít v CR (Slovenský raj, Levoča, Vysoké Tatry,...), ako aj samotných okolitých obcí s vybudovanými strediskami CR (Čingov, Podlesok...) - Klesla návštevnosť Slovenského raja, aj keď za posledné roky 2009 – 2013 pomaly stúpa a nízka návštevnosť obce/počet prenocovaní v k.ú. obce - Nízka zainteresovanosť obyvateľstva na rozvoji CR - Nezrekonštruovaná cesta III. tr. cez obec (KSK) - Nezrekonštruovaná príjazdová cesta do Letanovského mlyna

1.4 Doprava a technická infraštruktúra

1.4.1 Doprava a dopravné napojenie

Katastrálne územie obce Letanovce leží **mimo významných dopravných koridorov**, s výnimkou železničnej trate č. 180 Žilina – Košice, ktorá vedie južným okrajom obce. Na diaľnicu je územie napojené cestou II/536 Spišský Štvrtok, kde je diaľničné odbočenie na Jánovce.

Obec má dobrú dostupnosť do okresného mesta Spišská Nová Ves (10 km) aj do mesta Poprad (18 km).

Južne od intravilánu obce prechádza **železničná trať** č.180 Košice – Poprad (Žilina), ktorá je zelektrifikovaná dvojkolaťná. Na uvedenej trati sa nachádza zastávka so spevnenými nástupišťami po oboch stranách železnice. Nástupište a budova sú elektricky osvetlené. Prechod na druhú stranu zastávky je popod železnicu riešený cez cestný podjazd.

V súčasnej dobe je v príprave modernizácia trate na rýchlosť 120 až 160 km/h. Táto modernizácia spôsobí posun trate južne od terajšej trasy mimo zastavaného územia a nespôsobí žiadne problémy v urbanizovanom území obce. Potrebné bude prehodnotiť hlukové pomery s následnými opatreniami.

Obec Letanovce, ako koncová obec, je sprístupnená cestou č. III/53613 Letanovce – križovatka s cestou II/536 Spišský Štvrtok – Spišská Nová Ves. Dopravný systém obce je postavený na existujúcej dopravnej sieti, ktorá je vedená stredom obce a rozvetvená v južnej časti obce. Ako koncová obec nemá vysoké dopravné zaťaženie a jestvujúce cesty plnia iba obslužnú funkciu. Napriek tomu stav cesty III/53613 v pôsobnosti Košického samosprávneho kraja je v zlom stavebno-technickom stave a jej rekonštrukcia je nevyhnutná. Potrebné je na tejto ceste počítať s nárastom dopravy v súvislosti so zlepšením dostupnosti územia Slovenského raja cez obec Letanovce a Letanovský mlyn, k čomu výrazne prispelo presťahovanie rímskej osady.

Miestne komunikácie sú až na niektoré úseky v obci zrekonštruované, opravené. Chýba rekonštrukcia dvoch ulíc – Krátka a Cintorínska.

Z hľadiska podpory rozvoja alternatívnych foriem dopravy, ako aj s cieľom zvýšenia bezpečnosti dopravy, chýbajú v obci **chodníky** – tak pre peších, ako aj cyklodopravné chodníky aj so spevneným asfaltovým povrchom, spájajúce centrum a jednotlivé časti obce – najmä novovybudovanú lokalitu Strelník, ako aj susedné obce i samotný Slovenský raj (smerom na Letanovský mlyn).

Zmeny a doplnky ÚP (návrh 01/2015) navrhujú výstavbu cesty pod názvom **Ukrajina** ako cestu III. triedy (časť cesty) a ako cyklo cestu, ako aj cestu pre peších (časť).

Do obce zachádza denne 10 spojov **verejnej autobusovej dopravy**, ktoré majú v strede obce zastávku. Južná časť obce nie je pokrytá dochádzkovou vzdialenosťou 500 m k zástavke na rázcestí, čo však obec nepovažuje za problém s potrebou riešenia. Autobusová zastávka s toučkou je v miestnej časti Strelník.

1.4.2 Energetické hospodárstvo

Obec je plne plynofikovaná. Elektrickou energiou je zásobovaná z primárneho vzdušného vedenia Spišská Nová Ves. **Dodávka elektrickej energie** pre jednotlivých odberateľov v obci je vykonávaná verejným vzdušným rozvodom nízkeho napätia. Sieť pri súčasnom odbere pracuje spoľahlivo a dodáva potrebný príkon bez väčších úbytkov napätia.

Odber a dodávka tepla je zabezpečovaná len z lokálnych tepelných zariadení na báze spaľovania prevažne plyných palív a v malej miere elektrickou energiou. V poslednom období však z dôvodov finančnej náročnosti zabezpečenia vykurovania, začínajú obyvatelia viac kúriť tuhým palivom, najmä drevom, čo môže mať za následok zvýšenie znečistenia ovzdušia z lokálnych zdrojov vykurovania. V obci sa zvyšuje záujem o využívanie fotovoltaiiky.

Verejné osvetlenie tvoria výbojkové svietidlá (v majetku obce) upevnené na výložníkoch a stĺpoch sekundárnej siete (v majetku Východoslovenskej distribučnej spoločnosti). Na základe koncesnej zmluvy s VDS spoločnosťou je plánovaná rekonštrukcia verejného osvetlenia už v roku 2016 a vybudovanie novej vetvy verejného osvetlenia smerom na rázcestie.

1.4.3 Telekomunikácie

Jestvujúca telefónna sieť je realizovaná v prevažnej miere nevyhovujúcim vzdušným vedením. Územie obce sa nachádza v pásme pokrytia sieťami mobilných operátorov. V obci v časti Strelník nie je pokrytie mobilným signálom Slovak Telekom, slabý signál má mobilný operátor O₂, v obci je káblový rozvod internetu a nie je zavedená káblová televízia.

Ďalšia technická infraštruktúra je súčasťou kapitoly Životné prostredie ako nástroj skvalitňovania stavu životného prostredia v obci (vodné hospodárstvo, odpadové hospodárstvo).

1.4.4 SWOT analýza – Doprava, dopravná a technická infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<p><u>Doprava a dopravná infraštruktúra:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Obec dostupná (osobná i verejná doprava, autobusové spoje postačujú, zastávky postačujú, dostupná aj železničnou dopravou) <p><u>Technická infraštruktúra:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Obec plynofikovaná - Obec elektrifikovaná - Príprava na rekonštrukciu verejného osvetlenia v r. 2016 	<p><u>Doprava a dopravná infraštruktúra:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Cesta III. tr. v zlom stavebno-technickom stave - Nedokončená rekonštrukcia miestnych komunikácií - Chýbajú v obci chodníky, cyklo dopravné chodníky - Chýbajú v obci spomaľovače automobilovej dopravy - Chýba parkovisko v pripravovanej nástupnej lokalite do Slovenského raja – Letanovský mlyn - Lávka cez potok v Letanovskom mlyne je v zlom stavebno-technickom stave - Príjazdová cesta do Letanovského mlyna je v havarijnom stavebno-technickom stave - Chýba cez víkendy ucelený spoj spájajúci Sp. Novú Ves, Košiarny briežok, Čingov, Sp. Tomášovce, Letanovce, Hrabušice a Podlesok, <p><u>Technická infraštruktúra:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedostatočné pokrytie signálom Orange - Nie je mobilný signál Slovak Telekom v miestnej časti Strelník - Potreba rekonštrukcie verejného osvetlenia s LED svietidlami - Nekomrovaný nárast vykurovania domov tuhým palivom s dopadom na stav ŽP/ovzdušia
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - Modernizácia železničnej trate - Výstavba cyklo cesty Ukrajina 	<ul style="list-style-type: none"> - Cesta III. tr. nebude zrekonštruovaná - Znečistenie ovzdušia vykurovaním

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Letanovce 2016 – 2022 (2025)

<p>v spolupráci so susednými obcami</p> <ul style="list-style-type: none">- Využitie OZE v budovách v majetku obce, potenciálne využitie energie termálneho vrtu, bioodpadov z poľnohospodárskej výroby (bioplynová stanica)	<p>tuhým palivom (lokálne zdroje znečistenia)</p>
--	---

1.5 Bývanie a občianska vybavenosť

1.5.1 Bývanie

Obec leží v popradsko-spišskonovoveskej urbanizačnej osi osídlenia. Obec Letanovce je vidieckym sídlom s charakteristickým trojuholníkovým centrálnym priestorom, ktorému dominuje rímsko-katolícky kostol.

V obci **prevažuje bývanie v súkromných rodinných domoch – predstavuje takmer 94%** všetkých domov. Nachádzajú sa tu len 2 bytové domy.

Podiel neobývaných domov je cca 8,5%. **Viac ako 87% všetkých domov bolo pritom vybudovaných do roku 1990.** Táto skutočnosť ovplyvňuje stavebno-technický stav domov a kvalitu bývania.

Tabuľka 23: Domy podľa obývanosti, typu a formy vlastníctva

Domy spolu	Obývané							Neobývané	S nezistenou obývanosťou
	Spolu	podľa typu			podľa formy vlastníctva				
		Rodinné	Bytové	Iné	fyzické osoby	kombinácia vlastníkov	iné		
398	359	336	2	19	325	6	0	34	5

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka 24: Obývané domy podľa obdobia výstavby

do roku 1945	1946-1990	1991-2000	2001 a neskôr
56	258	21	14

Zdroj: SODB 2011

Pre okres Spišská Nová Ves je typický výskyt **rómskych osád** s nízkou kvalitou bývania a charakteristickou živelnou urbanizáciou. Do roku 2013 to platilo aj pre obec Letanovce, kedy bola zrušená a zlikvidovaná pôvodná rómska osada Letanovský mlyn v k. ú. Spišské Tomášovce (zbúraných bolo 98 drevených chatrčí) a jej obyvatelia boli presťahovaní do novovybudovanej lokality Strelník za obcou Spišský Štvrtok v k. ú. Letanovce, situovanej vedľa cesty smerom na Hrabušice, vo vzdialenosti 2,5 km od sídla obce. V miestnej časti Strelník býva 963 obyvateľov⁹. Postavených tam bolo 24 domov so 4 bytmi, teda spolu 96 nových bytov (cca 10 ľudí býva v jednom byte) s kompletnou technickou infraštruktúrou, ktoré sú vo vlastníctve Obce Letanovce. Celkové náklady na výstavbu novej osady boli 3,6 mil. EUR, z toho 0,6 mil. EUR investovala obec Letanovce.

⁹ Zdroj: Obecný úrad Letanovce

Zmeny a doplnky ÚP (01/2015) navrhujú rozšíriť lokalitu Strelník s návrhom dobudovania občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry – výstavba materskej školy, obchodu, pošty a priestorov pre drobnú výrobu a remeslá.

Obec má prioritne záujem o rozvoj individuálnej bytovej výstavby v súlade s návrhmi územného plánu obce a to najmä v lokalitách ulíc Poľná, Záhradná a Slobody (časti záhrad rodinných domov), v rozsahu do 75 bytových jednotiek. Za tým účelom a s cieľom prípravy územia pre výstavbu, chce obec ako investor/developer odkúpiť pozemky od súkromných vlastníkov a následne i predávať pre účely výstavby domov. V rámci komunikácie s verejnosťou, až viac ako 57% respondentov vyznačilo prípravu pozemkov pre výstavbu rodinných domov ako prvú prioritu rozvoja obce.

V územnom pláne obce je nová bytová výstavba navrhovaná:

- v rámci súčasne zastavaného územia obce v prielukách s rekonštrukciami a modernizáciou existujúceho stavebného fondu obce,
- mimo zastavaného územia, pri rešpektovaní všetkých platných ochranných pásiem, s návrhom nových obytných území, prevažne individuálnej bytovej výstavby v juhovýchodnej a západnej časti obce, kde sa však nachádzajú pozemky v súkromnom vlastníctve (súkromné záhrady).

Obec je pomerne dobre vybavená základnou občianskou vybavenosťou. Vzhľadom na svoju geografickú polohu je viazaná na vyššiu občiansku vybavenosť v okresnom meste Spišská Nová Ves. Občianska vybavenosť je sústredená v centrálnej časti obce v okolí kostola. Popri materskej škole, základnej škole, špeciálnej škole je v obci kultúrny dom, obecná knižnica, obecný úrad, dom smútku a primeraná obchodná sieť s 3 pohostinstvami a 3 obchodmi s potravinami.

Tabuľka 25: Občianska vybavenosť a služby v obci Letanovce a v najbližších obciach

Obec	Pošta	Komerčná banka	Bankomat	Káblová TV	Potraviny	Predajňa nepotrav. tovaru	Predajňa pohonných látok	Auto servis
Letanovce	áno	nie	nie	nie	áno	nie	nie	nie
Hrabušice	áno	nie	nie	áno	áno	áno	nie	áno
Smižany	áno	áno	áno	áno	áno	áno	áno	áno
Sp. Nová Ves	áno	áno	áno	áno	áno	áno	áno	áno
Sp. Tomášovce	áno	nie	nie	nie	áno	áno	nie	áno

Zdroj: PHSR obcí, ÚP obcí, Štatistický úrad SR, vlastné spracovanie KRI, Košice

1.5.2 SWOT analýza – Bývanie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Dobrá poloha a dostupnosť obce pre bývanie na vidieku (blízkosť okresného mesta) - Dostatok voľných plôch pre IBV; Obec má ÚP s návrhmi rozvoja bývania - Inžinierska pripravenosť pre rozvoj IBV (200 RD) - Vybudovaná technická infraštruktúra v obci (plyn, električka/energie telekomunikácie) - Postačujúca základná občianska vybavenosť 	<ul style="list-style-type: none"> - Obec nie je vlastníkom žiadnych domov (okrem lokality Strelník – rómska osada) - Obec nemá vybudovanú potrebnú infraštruktúru pre novú IBV - Podiel neobývaných domov je cca 8,5% - Existencia opustených domov v súkromnom vlastníctve v nevyhovujúcom technickom stave
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - Rozvoj IBV v súlade s ÚP - Obec ako investor v oblasti rozvoja bývania (ul. Slobody, časti záhrad RD) - Rekonštrukcia neobývaných RD pre účely bývania - Výstavba sociálnych bytov v dlhodobom horizonte (2020 a viac) - Využívanie alternatívnych zdrojov energie na prevádzku objektov bývania - Rozvoj chalupárstva (blízkosť NP Slovenský raj) - Možnosť finančnej podpory bývania zo ŠFRB 	<ul style="list-style-type: none"> - Vysoký počet neprispôsobivých obyvateľov – strata pokojného života v obci - Odchod obyvateľov za prácou mimo obec a región - Konkurencia v rozvoji bývania obcí, ktoré sú bližšie k okresnému mestu (Smižany, Sp. Tomášovce) - Nedostatok finančných zdrojov obce na odkúpenie neobývaných RD pre ich ďalšiu rekonštrukciu a ponuku na bývanie, podnikanie

1.5.3 Školstvo a školská infraštruktúra

V obci Letanovce sa nachádza:

- Materská škola, Nábrežná ul. 9
- Cirkevná základná škola Juraja Sklenára, Školská 55
- Špeciálna základná škola, ul. Slovenského raja 16

Materská škola je zriadená Obcou Letanovce a navštevuje ju cca 50 detí. Vývoj počtu detí od roku 2010 v porovnaní s rokmi 1996 a 2005 znázorňuje Tabuľka 26.

Tabuľka 26: Vývoj počtu detí v MŠ

Materská škola – počet detí						
1996	2005	2010	2011	2012	2013	2014
64	59	50	42	32	36	48

Zdroj: ŠÚ SR

Dlhodobý klesajúci trend počtu detí v MŠ sa v roku 2013 zmenil na rast, ktorý nasledoval aj v roku 2014. V školskom roku 2015/2016 navštevuje MŠ spolu 36 detí. Celková kapacita škôlky je 50 miest.

Presťahovanie rómskej osady do miestnej časti Strelník (cca 2,5 km od intravilánu obce Letanovce) si vyžaduje budovanie aj školských zariadení, najmä vybudovanie MŠ priamo v lokalite.

Cirkevná základná škola Juraja Sklenára, Letanovce je plne organizovaná základnou školou s ročníkmi 1 – 9 v zriaďovateľskej pôsobnosti Rímsko-katolíckej cirkvi, Biskupstvo Spišské Podhradie.

Počet žiakov cirkevnej základnej školy možno hodnotiť ako dlhodobý stabilný. Vývoj počtu žiakov od roku 2010 v porovnaní s rokmi 1996 a 2005 znázorňuje Tabuľka 27.

Tabuľka 27: Vývoj počtu žiakov ZŠ

Základná škola – počet žiakov						
1996	2005	2010	2011	2012	2013	2014
274	267	254	283	287	282	280

Zdroj: ŠÚ SR

Škola, ktorej budova i areál je v majetku obce Letanovce, bola zriaďovateľom v roku 2012 rekonštruovaná s podporou finančných prostriedkov z Regionálneho operačného programu 2007 – 2013. Predmetom rekonštrukcie bola:

- komplexná výmena strechy budovy,
- zateplenie budovy,

- oprava a vymaľovanie fasády školy,
- výmena všetkých okien,
- výmena vchodových dverí, dverí šatne, vstupnej haly,
- rekonštrukcia a zariadenie chemicko-biologického laboratória,
- zriadenie a vybavenie dvoch interaktívnych tried.

Zároveň v rovnakom čase bola škola z vlastných zdrojov ďalej rekonštruovaná. Mimo prostriedkov zriaďovateľa, bola vymenená časť podlahových krytín, zariadenie WC a vybavenie tried.

V roku 2015 bola ZŠ napojená na novú internetovú sieť v rámci internetizácie škôl na celom Slovensku.

Aj napriek už zrealizovaným rekonštrukciám nemá škola dostatočné vybavenie – chýba predovšetkým multifunkčné športové ihrisko, ktoré chýba v rámci celej obce.

Cirkevná základná škola zabezpečuje činnosť školského klubu detí a aktívne sa zapája do kultúrnych, spoločenských a športových aktivít v obci. Činnosti a aktivity s mládežou v obci zabezpečuje tu pôsobiace kresťanské spoločenstvo mládeže – eRko

Špeciálna základná škola je v zriaďovateľskej pôsobnosti Košického samosprávneho kraja. Vývoj počtu žiakov špeciálnej základnej školy je viac menej stabilný (viď Tabuľka 28).

Tabuľka 28: Vývoj počtu žiakov ŠZŠ

Špeciálna škola – počet žiakov						
1996	2005	2010	2011	2012	2013	2014
125	192	195	176	167	175	167

Zdroj: ŠÚ SR

1.5.4 SWOT analýza – Školstvo a školská infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Postačujúce kapacity škôl v obci - Nárast počtu detí v MŠ - Plno organizovaná cirkevná základná škola v obci (dlhodobo s tradíciou a históriou školy) - ZŠ cirkevná, sídli v budove v majetku obce - ZŠ zabezpečuje činnosť školského klubu detí - ZŠ sa aktívne zapája do kultúrnych, spoločenských, a športových aktivít v obci - Obec finančne podporuje voľnočasové aktivity detí v rámci CVČ mimo obce (Sp. N. Ves, Smižany) - V obci pôsobí v činnostiach a aktivitách s mládežou kresťanské spoločenstvo mládeže - eRko 	<ul style="list-style-type: none"> - Vysoké % záškoláctva detí z miestnej časti Strelník (základná škola je ďaleko) - Potreba výstavby novej MŠ v lokalite Strelník - Nedostatočne vybavený areál MŠ - Nedostatočné vybavenie ZŠ - Chýba športové ihrisko, alebo multifunkčné ihrisko v obci
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - Vysoké % obyvateľov s nízkym vzdelaním - Zvýšenie IT a jazykovej gramotnosti žiakov - Zaujímavá ponuka pre štúdium na stredných a vysokých školách v blízkom okolí - Aktívne komunitné činnosti rímsko-katolíckej cirkvi zamerané na podporu výchovy a vzdelávania detí zo sociálne znevýhodneného prostredia – výstavba a činnosti Pastoračného centra (o. z. Dobrý pastier/Lačno Pastiris) - Využívanie prostriedkov pre rozvoj z fondov EÚ, dotácií, štátnych programov a grantov 	<ul style="list-style-type: none"> - Nárast počtu detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami - Vysoká konkurencia plne organizovaných škôl v blízkom okolí obce (SNV, Smižany) - Nízka miera integrácie rómskeho obyvateľstva

1.5.5 Sociálne služby a zdravotná starostlivosť

V oblasti sociálnych služieb **je v obci poskytovaná len opatrovateľská služba** pre seniorov a to dodávateľsky Spišskou katolíckou charitou. Starostlivosť o seniorov, starých a chorých ľudí je zabezpečovaná rodinami, rodinnými príslušníkmi.

Záujem obce je rozšíriť sociálne služby pre túto cieľovú skupinu obyvateľov o vývarovňu a rozvoz stravy.

V obci **nie sú vybudované žiadne zariadenia sociálnych služieb**. Vzhľadom k tomu, že v obci bude pribúdať viac starších obyvateľov (viď časť 1.2 Demografia), je žiaduce zriadiť zariadenie sociálnej starostlivosti pre ľudí, ktorí sú odkázaní na pomoc. Obec zvažuje posilnenie terénnych a ambulantných sociálnych služieb a výstavbu denného stacionára. Územný plán obce navrhuje zriadiť takého zariadenie v centre obce v priestoroch pri kostole a to odkúpením a zrekonštruovaním staršieho opusteného rodinného domu.

Vidiecke prostredie obce s dostatkom disponibilnej pracovnej sily najmä ženského pohlavia a kvalita životného prostredia sú potenciálom pre zriadenie aj iných pobytových sociálnych zariadení a to nielen pre miestne obyvateľstvo, ale aj obyvateľstvo z okresného mesta Spišská Nová Ves, či širšieho okolia. S takýmito aktivitami uvažujú však aj blízke susediace obce, preto je v súvislosti s touto aktivitou dôležitá vzájomná komunikácia a spolupráca (Letanovce, Smižany, Spišské Tomášovce, Hrabušice).

Seniori z obce, ktorí mnohí sú aj nezamestnaní, nemajú organizovaný program. V obci nie je žiadna organizácia, ktorá by združovala seniorov s vytvorením podmienok pre ich aktívny život.

Ďalšími dôležitými cieľovými skupinami a prijímateľmi sociálnych služieb v obci Letanovce sú:

- zdravotne postihnutí občania,
- ľudia z návratu z výkonu trestu a
- analfabeti (viď časť 1.2.5 vzdelanostná úroveň).

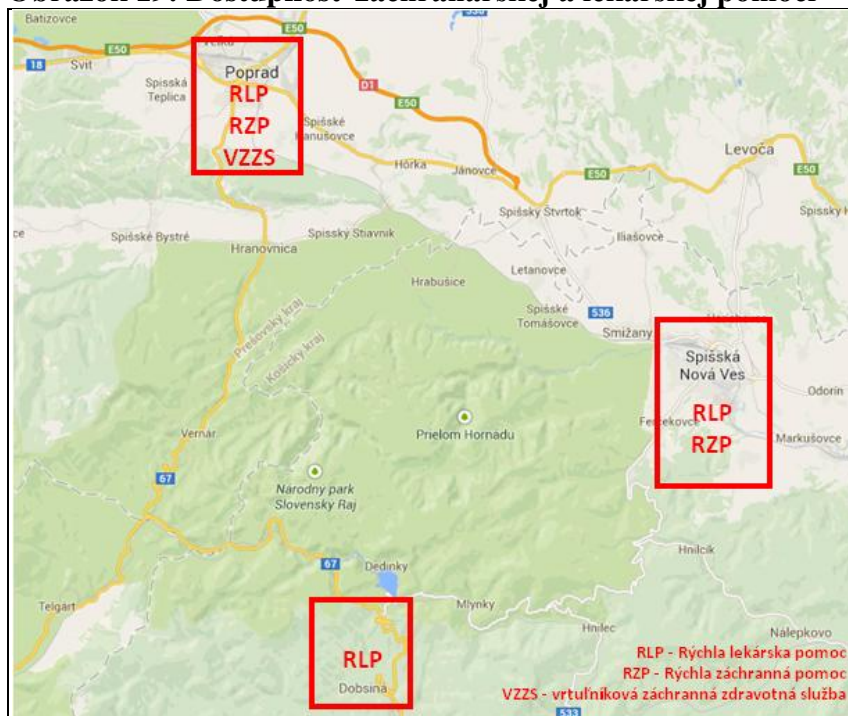
Výstavba novej rómskej osady v miestnej časti obce – Strelník, si vyžiada aj prehodnotenie potrieb zariadení sociálnej infraštruktúry. V súčasnosti v tejto časti obce stavia rímsko-katolícka cirkev prostredníctvom o. z. Dobrý pastier/Lačno Pastoris – Pastoračné komunitné centrum. Jednou z činností tohto centra v spolupráci s obcou bude práve komunitná práca s mládežou zo sociálne znevýhodneného prostredia.

V obci Letanovce je zriadená detská ambulancia a pôsobí tu jeden lekár – pediater a všeobecná ambulancia pre dospelých. Za ostatnými odbornými zdravotníckymi službami a zariadeniami obyvatelia obce cestujú do Smižian, Spišskej Novej Vsi a Popradu.

Najbližšie sídla staníc záchrannej zdravotnej služby sú:

- Rýchla lekárska pomoc: Spišská Nová Ves, Dobšiná, Poprad,
- Rýchla zdravotná pomoc: Spišská Nová Ves, Poprad,
- Virtuálniková záchranná zdravotná služba: Poprad.

Obrázok 19: Dostupnosť záchranárskej a lekárskej pomoci

Zdroj: PHSR obcí, ÚP obcí, Štatistický úrad SR, vlastné spracovanie KRI, Košice

1.5.6 SWOT analýza – Sociálne služby a zdravotná starostlivosť

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Skúsenosti s činnosťami terénnych sociálnych pracovníkov - Obec sa nachádza v čistom životnom prostredí, pozitívny vplyv na zdravie obyvateľov - Zabezpečené možnosti zdravotnej starostlivosti detí – pediater v obci, a dospelých – všeobecný lekár pre dospelých - Poskytovanie služieb ADOS - Činnosti neziskových organizácií aj v oblasti sociálnych služieb 	<ul style="list-style-type: none"> - Vysoký počet neprispôsobivých osôb a obyvateľov v ťažkých životných situáciách zo sociálne znevýhodneného prostredia - Opatrovateľská služba poskytovaná dodávateľsky, obec nemá opatrovateľky - Nedostatočná práca s neprispôsobivými osobami, rodinami v ťažkých životných situáciách, problémovými deťmi a mládežou - Chýba komunitné centrum a komunitné činnosti - Chýbajú voľnočasové aktivity pre starších obyvateľov - Najbližšie zdravotnícke služby sú v Smižanoch – 5 km, v Sp. N. Vsi – 10 km a v Poprade – 20 km
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - Sociálne služby a odborná zdravotná starostlivosť v blízkom meste - Zriadenie denného stacionára - Zriadenie vývarovne a rozvozu stravy - Podpora a rozvoj dobrovoľníctva a svojpomocného riešenia problémov v sociálnej oblasti - Efektívnejšie využívanie pracovníkov formou aktivačných prác aj v sociálnych službách - Prevencia užívania drog najmä v časti Strelník - Využívanie externých finančných zdrojov – štrukturálne fondy EÚ, štátne a súkromné granty 	<ul style="list-style-type: none"> - Nezáujem prijímateľov o sociálne služby (opatrovanie, terénne sociálne služby) – finančná nedostupnosť pre starších, chorých, osamotených, ako aj ich rezignácia a ľahostajnosť riešiť vlastnú nepriaznivú sociálnu situáciu - Nedostatok finančných prostriedkov na úrovni samosprávy na výkon sociálnych služieb a komunitných činností

1.5.7 Kultúra, šport a infraštruktúra

1.5.7.1 Kultúra a kultúrna infraštruktúra

Kultúrnym stánkom obce Letanovce je Kultúrny dom, ktorý sa nachádza v revitalizovanom centre obce, a v ktorom sídli aj Obecný úrad Letanovce. Budova kultúrneho domu je v zlom stavebno-technickom stave a v centre obce je tak aj esteticky rušivým prvkom. Je nutná jeho dôkladná rekonštrukcia a renovácia s možnosťou polyfunkčného využitia a s moderným vybavením.

Ako pravidelné podujatia s nadobecným, regionálnym až celoslovenským významom sa každú druhú augustovú nedeľu v roku na Kláštorisku v Slovenskom raji konajú oslavy **Dňa Slovenských hôr** s účasťou návštevníkov v počte cca 600.

V obci pôsobí **folklórna skupina Ofšavčan** a každý rok sa posledný júlový víkend konajú **folklórne slávnosti „Pod lipami“**.

1.5.7.2 Pamiatky v obci

Významnou súčasťou kultúry obce sú pamiatky, ktoré, okrem Kláštoriska, nie sú aktívne využívané ako potenciál v rozvoji kultúrno-poznávacieho turizmu. Sú to:

Letanovský **kostol Všetkých svätých**, ktorý bol postavený ešte v období románskom okolo polovice 13. storočia. V 14. storočí bol zväčšený a v 18. storočí zbarokizovaný. Zo starších epoch sa zachovalo len niekoľko detailov, barokový a gotický portál. Interiér je zariadený moderne, ale zachovali sa barokové obrazy i krucifix z 18. storočia. Je to jeden z najvyšších kostolov v okolí. Výzdoba kostola, v podobe nástenných malieb na strope kostola, je dielom maliara Hanulu. Významnou historickou časťou kostola je Boží hrob, ktorý je súčasťou pôvodného kostola.

Obrázok 20: Kostol Všetkých svätých v centre obce

Zdroj: www.slovenskyraj.eu

Pri kostole sa nachádza novovybudovaná **kaplnka Panny Márie**. Pôvodne to bola kaplnka svätého Jána, ale z dôvodu krádeže sochy svätého Jána sa obec rozhodla prebudovať kaplnku a zasvätiť ju Panne Márii.

Za dedinou sa nachádza **kaplnka svätého Cyrila a Metoda**. Táto kaplnka je po rekonštrukcii.

Kláštorisko – rozsiahla zrúcanina niekdajšieho kláštora na Skale útočiska (Lapis refugii) – ťažko prístupnej lokalite v katastri obce, ktorý založili kartuziáni roku 1299 a rozšírili novým kostolom v roku 1330. Kláštor bol v roku 1436 vypálený a pri obnove v poslednej tretine 15. stor. dostal ďalšiu polygonálne zakončenú kaplnku. Roku 1543 dali Levočania opustený kláštor a kostol zbúrať. Odvtedy leží v ruinách. Z niekdajších stavieb sa zachovalo základové murivo a značne deštruované zvyšky múrov. Nachádza sa tu halštatenské hradisko, stredoveké refúgium a ruina kartuziánskeho kláštora.

Medzi technické pamiatky je zaradený **Kartuziánsky kamenný most** v Letanovskom mlyne.

Obrázok 21: Kláštorisko – kartuziánsky kláštor

Zdroj: Obecný úrad Letanovce

1.5.7.3 Šport a športová infraštruktúra

Obec Letanovce má tradične dobrý vzťah k športu a športovým aktivitám. Popri futbalovom klube dlhú dobu existoval v obci aj hokejový klub s umelou ľadovou plochou a je záujem obce v aktivitách „na ľade“ pokračovať. V Letanovciach v súčasnosti bola vytvorená prírodná ľadová plocha s jej úpravou mechanizmom Rolba, ktorá je majetkom obce.

Ľadovú plochu na korčuľovanie využívajú nie len obyvatelia samotnej obce, ale aj širšieho okolia. Korčuľovanie sa v čase nedostatku snehu na lyžovanie v okolí stáva atraktívnou ponukou pre aktívny voľný čas.

V súčasnosti športové aktivity vykonávajú dva športové kluby v obci a to:

- **Športový klub Breznovica Letanovce**, ktorý má 2 oddiely: **futbalový a turistický**,
- **Športový klub TJ Družstevník Letanovce** so stolnotenisovým oddielom, ktorý úspešne reprezentuje obec v 3. ligovej súťaži.

Zázemím pre športovanie je miestne ihrisko v západnej časti obce, na ktorom sa v súlade s ÚP obce uvažuje s výstavbou športového centra s výstavbou multifunkčného ihriska. Súčasťou je **rekonštruovaná turistická ubytovňa s kapacitou 24 miest**, ktorej bariérou pre aktívne využívanie je nedoriešené napojenie budovy ubytovne na kanalizačnú sieť, resp. nevyriešená likvidácia odpadových vôd z prevádzky budovy. ÚP obce (2006) uvažuje aj s vybudovaním detského lyžiarskeho vleku vo východnej časti obce. Túto aktivitu však, vzhľadom na nadmorskú výšku obce a v súvislosti s globálnym otepľovaním a s dopadmi zmeny klímy, ako aj v súlade so Stratégiou Slovenský raj 2015 – 2020 (2025) je nutné vážne prehodnotiť.

Zo športových udalostí, ktoré sa konajú v obci a v jej blízkom okolí, a ktoré majú nad obecný charakter, je potrebné uviesť **Medzinárodný horolezecký maratón v Padolezení** v roklinách Slovenského raja i **Cyklomaratón** v území Slovenského raja.

V rámci športu pre všetkých má obec potenciál pre rozvoj turistiky a cykloturistiky. V širšom území je navrhovaná cyklistická a pešia trasa v pôvodnej trase poľných ciest tak na východ, ako aj na západ od obce (cesta Ukrajina).

Najväčšou atraktivitou by mal byť plánovaný AQUA PARK situovaný západne od obce pri termálnom vrte, kde je v dlhodobom horizonte plán vybudovania komplexného strediska cestovného ruchu, ktoré bude dopĺňať reťaz turistických aktivít severným úpäťm Slovenského raja.

1.5.8 SWOT analýza – Kultúra, šport a infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Aktívne kultúrne a športové organizácie v obci - Dobrá spolupráca obce a organizácií pri organizovaní spoločenského života v obci, viac aktívnych občianskych združení - Organizovanie udalosti s regionálnym a nadregionálnym významom: Deň Slovenských hôr, folklórne slávnosti „Pod Lipami“ - Vybudované a využívané sezónne klzisko 	<ul style="list-style-type: none"> - Potreba rekonštrukcie kultúrneho domu - Nepostačujúce a zastarané vybavenie kultúrneho domu - Pamiatky obce nie sú aktívne zapojené do produktov CR - Neexistuje priestor pre realizáciu rôznych druhov športu, chýba multifunkčné ihrisko - Potreba rekonštrukcie klziska/ľadovej plochy - Nesprevádzkovaná novorekonštruovaná budova turistickej ubytovne
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - Vybudovanie športového centra na futbalovom ihrisku - Výstavba cyklo cesty Ukrajina - Výstavba AQUA parku - Využívanie finančných zdrojov prostredníctvom grantov nadácii a fondov EÚ pre realizáciu kultúrnych a športových podujatí a materiálno-technické dovybavenie - Zlepšenie kvality a doplnenie chýbajúcich služieb, kultúrnej turistiky a cestovného ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> - Nevhodné správanie sa neprispôsobivých občanov pri spoločenských podujatiach - Odlivom mladých ľudí je možné stratiť nasledovníkov tradíciách folklóru - Strata záujmu obyvateľov o kultúrny a spoločenský život v obci

1.6 Životné prostredie

1.6.1 Prírodné a klimatické pomery

Z hľadiska geomorfologického členenia patrí katastrálne územie Letanoviec do Vnútrotných Západných Karpát, pričom katastrom prechádza hranica medzi ich dvoma oblasťami. Väčšia južná časť spadá do oblasti Slovenské Rudohorie, jej celku **Spišsko-gemerský kras** a podcelku **Slovenský raj**. Severný okraj zasahuje do Fatransko-tatranskej oblasti, jej celku **Hornádska kotlina** a jej dvoch podcelkov – Vikartovská priekopa a Hornádske podolie.

Severnú časť chotára s jednotvárnym povrchom zaberá kotlinová pahorkatina z pieskovcovovo-ílovcového súvrstvia treťohorného flyšu, južnú – oblasť reliéfu krasových planín z druhohorných vápencov.

Osou územia a hlavným tokom je **rieka Hornád**. V oblasti Slovenského raja, pri Letanovskom mlyne priberá Trstenský potok, prameniaci na mokrých lúkach trstinových (Rohrwies) pri Hrabušickom rašelinisku; a Biely potok, ktorý vyviera vo Vrábľovej. Do neho sa vlieva potok Kysel'. Okolo obce tečie na východe Potok (Venig), na západe Machalovský potok a potok Brusník, ktoré sa stretávajú pri športovom areáli v obci a ďalej tečú pod menom **Brusník**. Cez obec tečie dedinský potôčik zvaný Jareček, ktorý začína pri ústí odvodneného honu „Za pastirňu“, preteká medzi Ulicou Slovenského raja a Tatranskou ulicou, ďalej okolo kostola, okolo kultúrneho domu, cez „Žabi koňec“ a pri areáli ZDŠ sa vlieva do potoka Brusník. Väčšina tokov v poľnohospodárskej krajine je úplne alebo čiastočne skanalizovaných s lokálne vyvinutými brehovými porastmi. Vplyvom výrubu nepôvodných topoľových alejí okolo Brusníka došlo k zmohtnutiu brehových porastov vrb, jelší a čremchy. Na území obce sa nachádza **mokrad'** lokálneho významu Alúvium Štvrtockého potoka a Brusníka.

Odlesnená kotlinová pahorkatina má **hnedé lesné pôdy**. V južnej časti sa na vápencovom podklade vyskytujú **rendziny**.

Prevažnú časť chotára v minulosti tvorili lesy: biskupské, urbárske, obecné, súkromné a medzi nimi bola aj istá parcela jánovského lesa. Celý chotár je rozdelený na početné hony. Rieka Hornád ako os celého územia oddeľuje severnú poľnohospodársku časť katastra od súvislej plochy lesných porastov.

Kompaktné lesné porasty, prerušené len lúkami Kláštoriska a Veľkej poľany, sa rozprestierajú v južnej časti katastra, kým v severnej časti sa v poľnohospodárskej krajine nachádza len jeden lesný porast v lokalite Oľšavka.

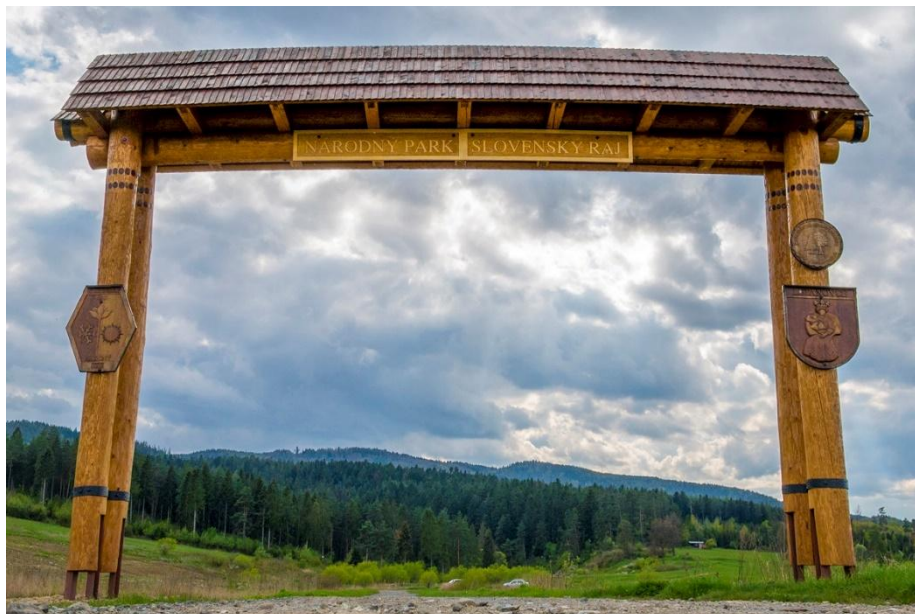
V oblasti Slovenského raja ide prevažne o prirodzené, pôvodné jedľovobukové porasty, na hrebeňoch a v extrémnych polohách s výskytom reliktných borín, kým lesík v Hornádskej

kotline a lesy na severnom okraji Slovenského raja predstavujú nepôvodné smrekové a borovicové porasty prímiesou buka a jedle; prevažujú monokultúrne, rovnoveké a rovnorodé spoločenstvá lesných drevín. Na vápencových bralách rastie vzácné rastlinstvo NP Slovenský raj.

Lesnatosť katastra predstavuje 57,5%. Lesy sú v dotykovej vzdialenosti od obce, pričom podstatná časť lesov je chránená s rôznym stupňom ochrany.

Podstatnú časť poľnohospodárskej plochy katastra zaberajú **oráčiny**. K. ú. Letanovce má jedno z najvyšších zornení v rámci okresu Spišská Nová Ves – 81,21%. Z celkovej výmery 2 138 ha územia obce predstavuje 910 ha poľnohospodárska pôda, z toho 739 ha orná pôda a 153 ha predstavujú lúky a pasienky, 1 122 ha lesy.

Obrázok 22: Brána do Slovenského raja

Zdroj: Obecný úrad Letanovce

Z hľadiska **územnej ochrany prírody** sa južná časť katastra obce nachádza v **Národnom parku Slovenský raj**, vyhlásenom v roku 1988, kedy došlo k redukcii ochranného pásma pôvodne vyhlásenej chránenej krajinnej oblasti v roku 1964 ako prvej CHKO na Slovensku.

V roku 2015 bola Nariadením Vlády SR, uzn. č. 690/2015 **schválená zonácia NP Slovenský raj, ako prvá na Slovensku**, ktorá upravila hranice územia NP a jeho ochranného pásma. NP Slovenský raj má po zonácii rozlohu 19 413,67 hektára. Pre príslušné časti katastrálneho územia Letanovce platia zóny A – s piatym, najprísnejším stupňom ochrany, zóny B – so štvrtým stupňom ochrany a zóny C s tretím stupňom ochrany, ktorý sa týka extravilánu obce. Intravilány obcí, teda aj obce Letanovce sú z hraníc NP vyňaté, čím sa významne zmiernila prísnosť podmienok ochrany územia NP Slovenský raj v zastavaných častiach obcí.

Súčasťou, resp. nadväzným krokom, bolo **schválenie Programu starostlivosti o NP Slovenský raj na roky 2016 – 2025 Nariadením Vlády SR, uzn. č. 696/2015**. Obdobie platnosti programu starostlivosti je totožné s plánovacím obdobím rozvoja obce a návrh tohto programu už bol zakomponovaný do Stratégie rozvoja územia Slovenského raja s dôrazom na rozvoj cestovného ruchu 2015 – 2020 (2025) a táto stratégia je jedným z významných východísk Programu rozvoja obce Letanovce 2016 – 2020 (2025).

Kataster Letanoviec zasahuje na území NP Slovenský do území dvoch vyhlásených Národných prírodných rezervácií, a to **NPR Prielom Hornádu a NPR Kysel'**.

NP Slovenský raj bol v roku 2011 vyhlásený za **chránené vtáčie územie**, ktoré tak zasahuje aj do územia obce Letanovce. Účelom chráneného vtáčieho územia je zabezpečiť priaznivý stav biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov bociana čierneho, d'atľa čierneho, d'atľa trojprstého, orla skalného, jariabka hôrneho, kuvika vrabčieho, orla krikľavého, orla skalného, sokola sťahovavého, sovy dlhochvostej, tetra hluháňa, tetra hoľniak, včelára lesného, výra skalného, žlty sivej a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. Mimo vlastného územia NP nie sú žiadne vyhlásené objekty a územia, lokality so sústredeným výskytom druhov rastlín a živočíchov. Územie vo vlastnom NP južne od severnej hranice NPR Prielom Hornádu s výnimkou lúčnych priestorov na lokalite Kláštorisko je zahrnuté do navrhovaného územia európskeho významu v rámci siete Natura 2000 SKUEV 0112 Slovenský raj.

Severná časť katastra leží z klimatického hľadiska v **mierne teplej oblasti** a jej mierne teplom a mierne vlhkom kotlinovom okrsku so studenou zimou, kým južná časť leží v **chladnej oblasti** a jej mierne chladnom okrsku. Priemerná ročná teplota je 6 °C, ročný úhrn zrážok okolo 600 – 700 mm.

1.6.2 Zložky životného prostredia

1.6.2.1 Voda a vodné hospodárstvo

Povrchové a podzemné vody

Najdôležitejší je tok Hornádu, ktorý na území katastra preteká v južnej časti prírodnou rezerváciou Prielom Hornádu. V severnej časti územia preteká Štvrtocký potok ako prítok potoka Brusník, ktorý je prítokom Hornádu mimo územia katastra.

Vplyvom výrubu nepôvodných topoľových alejí zmohutneli brehové porasty vrb, jelší a čremchy.

Intravilánom obce preteká potok Brusník, ktorý nie je regulovaný. Dažďové vody odtekajú voľne po teréne, z ciest cez jarky a čiastočné kanály. Odvádzanie dažďových vôd (ako súčasť protipovodňovej ochrany), rovnako ako aj zvyšovanie schopnosti zadržania vody v krajine, prípadne jej zachytávanie (ako súčasť adaptačných opatrení na nepriaznivé prejavy klimatickej zmeny – predovšetkým suchá) nie je v obci riešené.

Obec v rokoch 2009 – 2011 opakovane postihli povodne v dôsledku prívalových zrážok pri búrkach. Najväčšie škody boli v roku 2010, ktoré predstavovali spolu sumu (škody obce i fyzických osôb) takmer 143 000 EUR.

V južnej časti katastra sú podzemné a povrchové vody čisté, v severnej časti katastra sú v kategórii A1 až A4, čo znamená čisté podzemné a čisté až znečistené povrchové vody. Podzemná voda v prevažnej časti katastra podľa požiadaviek technológie na úpravu pitnej vody nevyžaduje úpravu, na severnom okraji vyžaduje jednostupňovú úpravu.

Vody Hornádu majú na úrovni katastra II. triedu čistoty. Zdrojmi znečistenia vôd sú domácnosti v obci, prevádzky poľnohospodárskych subjektov, ako aj splachy z poľnohospodárskych pôd.

Pitná voda

Obec má dobré napojenie na zdroje pitnej vody. Obyvatelia využívajú vybudovaný verejný vodovod, ale aj domové studne. Jedná sa o Spišsko-popradský skupinový vodovod v správe Podtatranskej vodárenskej spoločnosti, a.s. v Poprade. Zásobovanie obyvateľov obce vodou z verejného vodovodu je nad úrovňou celého okresu aj celoslovenského priemeru. Miera napojenia je až 90,46%¹⁰, avšak obyvatelia využívajú aj vodu z vlastných studní. Na verejnú vodovodnú sieť sú napojené aj všetky byty (celkom 96) v novovybudovanej lokalite Strelník. Dosiahnutie plnej napojenosti a využívanie pitnej vody obyvateľmi obce z vodovodu súvisí práve s kvalitou vody z vlastných vodných zdrojov – studní a je predpoklad, že tieto vo

¹⁰ K 31.12.2014 podľa Výročnej správy RÚVZ Spišská Nová Ves

väčšine nevyhovujú hygienickým normám. Navyše je pre obec reálne aj ohrozenie poklesu výdatnosti studní vplyvom poklesu spodných vôd počas dlhotrvajúcich suchých období v dôsledku klimatickej zmeny.

Pre porovnanie – podiel obyvateľstva zásobovaného verejným vodovodom na území celého okresu Spišská Nová Ves bol k 1.1.2013 86,3% (druhý najvyšší po krajskom meste; a takmer na úrovni celoslovenského priemeru – 87%¹¹), pričom verejným vodovodom je vybavených 86,1% obcí okresu vrátane obce Letanovce.

Odpadové vody

Obec má **verejnú kanalizáciu a čistiareň odpadových vôd (ČOV)**, ich správcom je spoločnosť W-Control Poprad. Rodinné domy však využívajú aj malé ČOV a odpadové vody z rodinných domov sa tiež akumulujú v žumpách. Stav v odkanalizovaní územia je neuspokojivý najmä vzhľadom na potrebu ochrany vysoko hodnotného prírodného prostredia. Podiel obyvateľstva napojených na verejnú kanalizáciu je 65,51% (k roku 2013), v miestnej časti Strelník je ku kanalizačnej sieti napojených všetkých 96 bytov, avšak v tejto časti obce je potrebné zvýšiť kapacitu ČOV, ktorá bola projektovaná na 500 obyvateľov a v súčasnosti v časti Strelník žije viac ako 960 obyvateľov.

1.6.2.2 Ovzdušie

Ovzdušie v obci a v okolí nepresahuje rámec bežného znečistenia z malých zdrojov znečistenia v obci. Potenciálnym lokálnym znečistením ovzdušia môže byť v blízkej budúcnosti rozmáhajúce sa vykurovanie tuhým palivom (najmä drevom), aj keď je obec plne plynofikovaná a elektrifikovaná.

1.6.2.3 Pôda

Nebolo zistené znečistenie pôd v katastri obce Letanovce nad rámec bežného znečistenia z poľnohospodárskej prevádzky a výroby, cestnej premávky či ďalších činností.

Územie poľnohospodárskej krajiny v katastri obce leží v hladine A, A1 obsahu kovov v pôde, ktoré majú prevažne antropogénny pôvod, čo predstavuje mierne kontaminovanú pôdu¹².

¹¹ K 1.1.2013 podľa Plánu rozvoja verejných vodovodov v SR, 2015

¹² Zdroj: ÚP obce Letanovce, 2006

1.6.3 Odpadové hospodárstvo

Nakladanie s komunálnym odpadom je zabezpečované zberom odpadov a vyvázkou na organizovanú skládku. Realizuje ho firma Brantner Nova, s.r.o. Komunálny odpad je vyvážaný na riadenú, regionálnu skládku Kúdelník II. v Spišskej Novej Vsi.

V obci sa v roku 2015 vyprodukovalo spolu 469 t komunálneho odpadu, z toho až 288 t v miestnej časti Strelník, čo je 61,4% produkcie komunálneho odpadu. V obci je zavedený **separovaný zber** odpadov. Separujú sa základné zložky – sklo, papier a plast, kov, viacvrstvové kombinované materiály¹³, a to v množstve za rok 2015:

- papier 11,92 t
- sklo 14,32 t
- plasty 15,04 t
- kompozitné obaly (tetrapaky) 1,16 t
- kovy 0,27 t

Obec Letanovce je členom SEZO – Spiš, združenie obcí, ktoré vzniklo v roku 2004. Jeho iniciátorom bola spoločnosť Brantner Nova, s.r.o. a jeho úlohou je vytvoriť dostatočný potenciál na realizáciu trvalo udržateľného a ekonomicky stabilného systému separovaného zberu odpadov v obciach a mestách združenia. Z dotačných prostriedkov bola realizovaná výstavba novej haly s triediacou linkou v Spišskej Novej Vsi a rekonštrukcia dotriedňovacej haly s novou triediacou linkou v Spišských Vlachoch, ako aj zakúpené bolo špeciálne zberové vozidlo s lisovacou nadstavbou, nádoby a vrecia na separovaný zber, propagačné materiály na spustenie separovaného zberu. Napriek fungovaniu v SEZO má obec rezervy v separovaní komunálnych odpadov. V obci sa zatiaľ nezhodnocuje biologicky rozložiteľný odpad, obec nemá zriadený Zberný dvor.

Po presťahovaní rómskej osady Letanovský mlyn (v roku 2013) zostalo v lokalite veľa „zakonzervovaného“ odpadu. Oblasť sa preto čistila počas zorganizovaných brigád a prebehlo čistenie v rámci projektu „Odstránenie nelegálnej skládky Letanovský mlyn“ podporeného sumou 85 000 EUR z Recyklačného fondu Ministerstva životného prostredia SR. Z lokality bolo vyvezených 2500 t odpadu.

1.6.4 Zdroje hluku

Najväčším zdrojom hluku v obci je prevádzka železničnej trate. Pri jej prestavbe na rýchlosť 120 až 160 km/hod, je potrebné uvažovať aj s protihlukovou ochranou obytného prostredia v obci.

¹³ Zdroj: <http://www.sezospis.sk/>

Po výstavbe diaľnice v úseku Janovce – Levoča, obyvatelia obce vnímajú aj hluk z premávky na diaľnici. Merania hluku však zatiaľ neboli vykonané, jedná sa len o negatívne subjektívne vnímanie hluku z diaľnice ako rušivé.

1.6.5 Zeleň v obci a ekologicky významné segmenty

Podľa ÚP obce **zeleň** v zastavanom území obce tvorí významný podiel hlavne v súkromných záhradách. Verejná zeleň je zastúpená hlavne ako sprievodná zeleň vodných tokov. Zeleň vo voľnej krajine je podriadená veľkoplošnému hospodáreniu a bude potrebné v návrhu pozemkových úprav vychádzať z návrhu revitalizácie krajiny, ktorá by mala vytvárať vyváženú krajinnú štruktúru. Vzhľadom na to, že v obci, ako aj v extraviláne (v poľnohospodársky intenzívne využívannej krajine) je nedostatok zelene, ÚP uvažuje s vytváraním nových verejných plôch zelene hlavne v západnej časti obce, kde je navrhovaná rekreačná zóna, ale aj v navrhovaných obytných zónach. ÚP obce navrhuje pre skvalitnenie a doplnenie zelene vypracovať Generel zelene.

Ako problém sa javia nepokosené zelené plochy s následným rozmnožovaním ruderalných a invázijských druhov rastlín na území obce.

V území obce Letanovce boli mimo NP Slovenský raj vyčlenené niektoré genofondové lokality flóry, fauny a významné biotopy ako ekologicky významné prvky. Ide o lokality:

1. **Brusník s prítokom Sihot'**. Na území katastra mimo obce prirodzene tečúce podhorské toky, najmä Brusník je bohato meandrujúci v dobre vymedzenej nive s rozsiahlymi plochami mokradňích nízko- a vysokobylinných spoločenstiev. Súčasťou biotopu je aj plocha rozsiahlej výraznej stráne na ľavej strane Brusníka s hodnotnými xerothermnými spoločenstvami.
2. **Štvrtocký potok** je hodnotný, prirodzene tečúci prítok Brusníka v severnej časti územia, s dobre vyvinutými brehovými porastmi a spoločenstvami ich podrastu.
3. **Mokrad' v alúviu Štvrtockého potoka**. Aluviálny močiar pokrývali pôvodne vlhké kosné lúky, ktoré v poslednej dobe neboli obhospodarované, následkom čoho došlo k prevládnutiu vysokobylinných spoločenstiev, lokálne prechádzajúcich do trst'ových a pálkových porastov, na východnom okraji do krovín vrby krehkej (*Salix fragilis*) a jelše lepkavej (*Alnus glutinosa*). Nízkoobylinné slatinné spoločenstvá sa zachovali len na malých plochách. V posudzovanom území ide o veľmi hodnotný biotop, ktorý nemá v širšom priestore obdobu. Popri hodnotných rastlinných sa tu zachovali aj osobitné živočíšne spoločenstvá, najmä bezstavovcov.

4. **Kanalizované prítoky bezmenného ľavostranného prítoku Hornádu**, na ktorých sa lokálne obnovujú prirodzené prírodné pomery (nárastom drevinových formácií, druhotným zamokrením niektorých úsekov brehov a pod.)
5. Malá, ostro ohraničená plocha uprostred intenzívne využívanej poľnohospodárskej pôdy je biotopom pomerne zachovalých hodnotných nízkobylinných spoločenstiev, ktoré smerom k okraju plochy prechádzajú do vysokosteblových, na okrajoch až ruderalizovaných spoločenstiev.
6. **Zvyšky pôvodného telesa starej košicko-bohumínskej trate** pred jej vyrovnaním predstavujú zaujímavé biotopy teplomilnej kveteny s prímесou ruderálnych druhov a krovinových spoločenstiev, zaznamenané bol aj výskyt rastlín, chránených v zmysle vyhlášky. Z drevín sa vyskytuje najmä baza čierna (*Sambucus nigra*), hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*), vrbka krehká (*Salix fragilis*) a rakyta (*S. caprea*), kalina (*Viburnum opulus*).

1.6.6 SWOT analýza – Životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Čisté ŽP, podzemné a povrchové vody čisté (južná časť obce), ovzdušie čisté, - Obec je súčasťou územia NP Slovenský raj - Hornád – vodohospodársky významný tok - Výskyt ekologicky významných segmentov v katastri obce aj mimo prírodných hodnôt NP Slovenský raj - ÚP a návrhy pre skvalitnenie ŽP, návrhy na tvorbu zelene - 57% lesov v dotykovej vzdialenosti od obce, väčšina lesov chránených 	<ul style="list-style-type: none"> - Znečistené až silne znečistené povrchové vody (severná časť obce) - Nízka napojenosť obyvateľov na kanalizačnú sieť - Využívanie pitnej vody zo studní aj napriek deklarovanému vysokému % napojenosti obyvateľov na verejný vodovod - Nedostatočná kapacita ČOV v časti Strelník - Neregulovaný potok Brusník - Vysoká produkcia komunálneho odpadu najmä v miestnej časti Strelník - Nízke environmentálne povedomie obyvateľov obce v blízkosti Slovenského raja - Nedostatok verejnej zelene na území obce - Výskyt ruderalných/invázných druhov rastlín/zaburinené časti verejných priestranstiev - Hluk zo železnice
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - Projekt pozemkových úprav - Revitalizácia krajiny - Využívanie obnoviteľných zdrojov energie (OZE) 	<ul style="list-style-type: none"> - Dopady zmeny klímy (suchá a povodne) - Extrémna erózia na poľnohospodárskej pôde - Lokálne zosuvy - Stredné radónové riziko a oblasť zasahuje 6. stupeň seizmického ohrozenia

1.7 Bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov obce a Slovenského raja

Obec Letanovce patrí do kompetencií Obvodného oddelenia Policajného zboru Spišská Nová Ves patriace pod Okresné riaditeľstvo PZ v Spišskej Novej Vsi. Činnosť polície je zameraná na ochranu poriadku, boj proti trestnej činnosti, odhaľovanie a objasňovanie priestupkov a činov. Zásahy polície v obci sú najčastejšie smerované na dodržiavanie verejného poriadku a riešenie drobných krádeží a problémy vznikajúce susedskými spormi a spormi v rodinách.

V minulosti bolo v obci aj pracovisko policajného zboru, v súčasnosti (po presťahovaní rómskej osady) je zriadené v obci Hrabušice.

V obci, z hľadiska prevencie, chýba kamerový systém (na území obce nie je osadená ani jedna kamera) pre sledovanie verejného diania a verejného života v obci. Prevenciou kriminality a narušania verejného poriadku v obci by mali byť činnosti terénnej sociálnej služby a komunitné činnosti v spolupráci s policajnými zložkami so zameraním na výchovu a osvetu aj v oblasti prevencie kriminality.

Obec Letanovce prispela k zvýšeniu bezpečnosti obyvateľov i návštevníkov **rekonštrukciou verejného osvetlenia** na území celej obce.

Súčasťou bezpečnosti obce je aj **protipožiarna ochrana**. Obec Letanovce spadá pod Krajské riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Košiciach a Okresné riaditeľstvo HaZZ v Spišskej Novej Vsi. Avšak v obci zatiaľ nepôsobí Dobrovoľný hasičský zbor, postupne obec má záujem rozvinúť činnosti DHZ aj s pritiahnutím najmä mládeže k jeho aktivitám.

Najčastejšou príčinou požiarov (až 163) na celom území NP Slovenský raj je vypaľovanie trávy a suchých porastov, ďalej manipulácia s ohňom (22). Nasledujúca Tabuľka 29 uvádza aj počet požiarov v obci Letanovce v porovnaní s ďalšími okolitými obcami v Slovenskom raji za roky 2009 – 2013.

Najviac požiarov sa vyskytovalo v obci Smižany, druhá v poradí podľa počtu požiarov je obec Letanovce. V Stratenej (susedný kataster), podobne ako aj v ďalších obciach na juhu Slovenského raja, nehorelo za porovnávané obdobie vôbec a minimálny počet až žiadny požiar je/nie je v obciach Dedinky (1), Mlynky (2) a Betlanovce (2) Tieto dediny sú bez rómskeho obyvateľstva, ktorého konanie je najčastejšou príčinou požiarov, najmä z vypaľovania trávy a suchých porastov.

Tabuľka 29: Počet požiarov podľa lokalít v území Slovenského raja

Rok	Počet požiarov				
	2009	2010	2011	2012	2013
Betlanovce	0	1	0	1	0
Hrabušice	4	6	5	6	3

Letanovce	3	5	6	11	3
Smižany	19	17	22	35	14
Spišské Tomášovce	3	3	3	4	2
Stratená	0	0	0	0	0

Zdroj: OK HZZ – Spišská Nová Ves, Rožňava, Poprad, Stratégia Slovenský raj 2015-2020 (2025)

Mimoriadne udalosti rieši obec cez Okresný úrad, odbor krízového riadenia – cez zasadanie krízového štábu, podávanie hlásení hasičom a ďalším zložkám pre ochranu bezpečnosti. Obec pri riešení dopadov a dôsledkov vznikajúcich pri mimoriadnych udalostiach na majetku obce a obyvateľov úzko spolupracuje s miestnymi podnikateľmi a obyvateľmi, ktorých okamžite informuje o vzniknutej situácii prostredníctvom obecného rozhlasu, a s ktorými rieši následné provizórne zabezpečenia

Obec Letanovce má v zmysle zákona o civilnej ochrane č.42/1994 Z. z. v znení neskorších predpisov a vykonávacej vyhlášky MVSR č. 533/2006 Z. z. vypracovaný **Plán ochrany obyvateľov obce**, v ktorom je riešené monitorovanie územia, varovanie a vyzrozumenie osôb, evakuácia a ukrytie osôb, regulácia pohybu osôb a dopravy, predlekárska pomoc a neodkladná starostlivosť, individuálna ochrana a hygienická očista osôb, dekontaminácia terénu, budov a materiálu, likvidácia úniku nebezpečných látok a zamedzovanie ich šírenia, regulácia spotreby potravín, veterinárne opatrenia a zabezpečenie záchranných prác.

Pre prípad vzniku mimoriadnej udalosti (živej pohromy) typu povodeň má obec vypracovaný **Povodňový plán záchranných prác** v zmysle zákona č.7/2010 Z. z o ochrane pred povodňami a v súlade s Vyhláškou MŽP SR č.261/2010 Z. z. Na včasné podanie informácie o mimoriadnej udalosti využíva obec obecný rozhlas, ktorý však musí byť rekonštruovaný.

Za obdobie máj – august 2010 boli v obvode Spišská Nová Ves postihnuté **povodňou** 4 mestá a 39 obcí, vrátane obce Letanovce¹⁴. Škody v Letanovciach vplyvom povodní (2010) boli nasledovné:

- škody na hnutel'nom majetku fyzických osôb – 25 700 EUR;
- škody na hnutel'nom majetku obce – 9 600 EUR;
- škody na stavbách obce – 107 500 EUR.

Na vykonanie záchranných povodňových prác v obci Letanovce boli bežné výdavky štátneho rozpočtu vo výške 2 337 EUR.

¹⁴ Zdroj: Obvodný úrad životného prostredia, Spišská Nová Ves, Súhrnná správa o priebehu povodní a ich následkoch, 31.08.2010

1.7.1 SWOT analýza – Bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov obce

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Vypracovaný Plán ochrany obyvateľov obce (civilná ochrana) - Vypracovaný Povodňový plán - Rekonštruované osvetlenie v obci 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatočne funkčný obecný rozhlas pre potreby vyrozumenia o ohrození mimoriadnou udalosťou - Chýba kamerový systém - Nezriadený DHZ - Neregulovaný potok Brusník - Chýba plán adaptácie na dopady zmeny klímy
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - Zameranie činností terénnej sociálnej práce aj na prevenciu kriminality, na požiarnu ochranu - Zriadenie komunitného centra a zavedenie komunitných činností aj na prevenciu kriminality 	<ul style="list-style-type: none"> - Zvyšovanie kriminality a znižovanie návštevnosti obce a destinácie Slovenský raj s negatívnym dopadom na rozvoj podnikania v oblasti CR, na vybudovanie centra vstupu do Slovenského raja v lokalite Letanovský mlyn - Nezáujem o rozvoj bývania - Dopady zmeny klímy (povodne, vysychanie studní počas súch, finančné škody a poškodenie majetku i zdravia)

1.8 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu o rozvojových prioritách obce

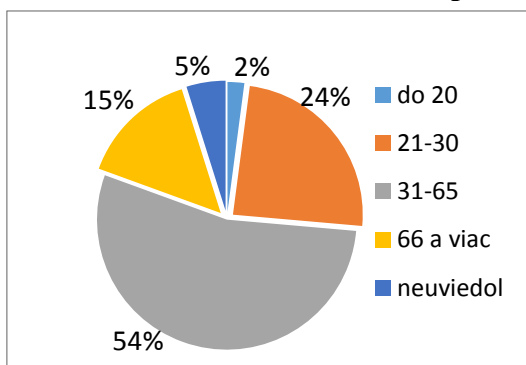
Dôležitým vstupom pri tvorbe programu rozvoja obce Letanovce na obdobie najbližších 7 rokov (2016 – 2022) boli aj podnety a spätná väzba z komunikácie s verejnosťou. Pre tento účel bol zostavený dotazník a realizovaný dotazníkový prieskum medzi obyvateľmi obce. Cieľom dotazníkového prieskumu bolo zistiť hlavné oblasti, na ktoré by sa mala obec zamerať v nasledujúcich rokoch z pohľadu občanov.

Obyvatelia si mohli vybrať maximálne 5 oblastí (z celkového počtu 33), ktoré sú podľa nich prioritou pre rozvoj obce v najbližších rokoch. Zároveň bol v dotazníku vytvorený priestor, kde mohli obyvatelia uviesť vlastné oblasti, ktoré im v preddefinovaných možnostiach chýbali, resp. uviesť námety a komentáre k už existujúcim oblastiam.

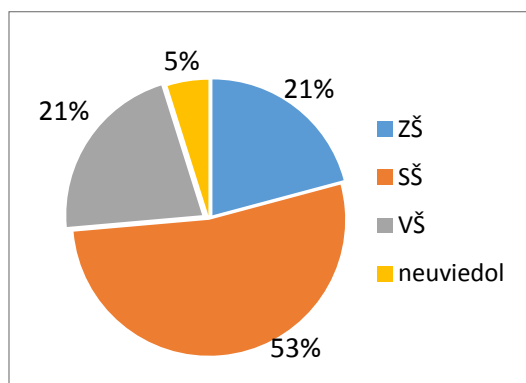
Prieskum prebiehal v novembri 2015 a to tak formou priameho vyplňania vytlačených dotazníkov ako aj dotazníkov v elektronickej podobe zverejnených na webstránke obce.

Celkovo sa prieskumu zúčastnilo 147 respondentov. Z hľadiska vekovej štruktúry prevládali ľudia z kategórie 31-65 rokov – viac ako polovica všetkých respondentov. Pomerne výrazné je aj zastúpenie skupiny obyvateľov vo veku 21-30 rokov – takmer ¼. V rámci vzdelanostnej štruktúry, z respondentov, ktorí uviedli odpoveď, prevažovali stredoškolsky vzdelaní ľudia.

Obrázok 23: Vekové zloženie respondentov dotazníkového prieskumu

Obrázok 24: Vzdelanostná štruktúra respondentov dotazníkového prieskumu

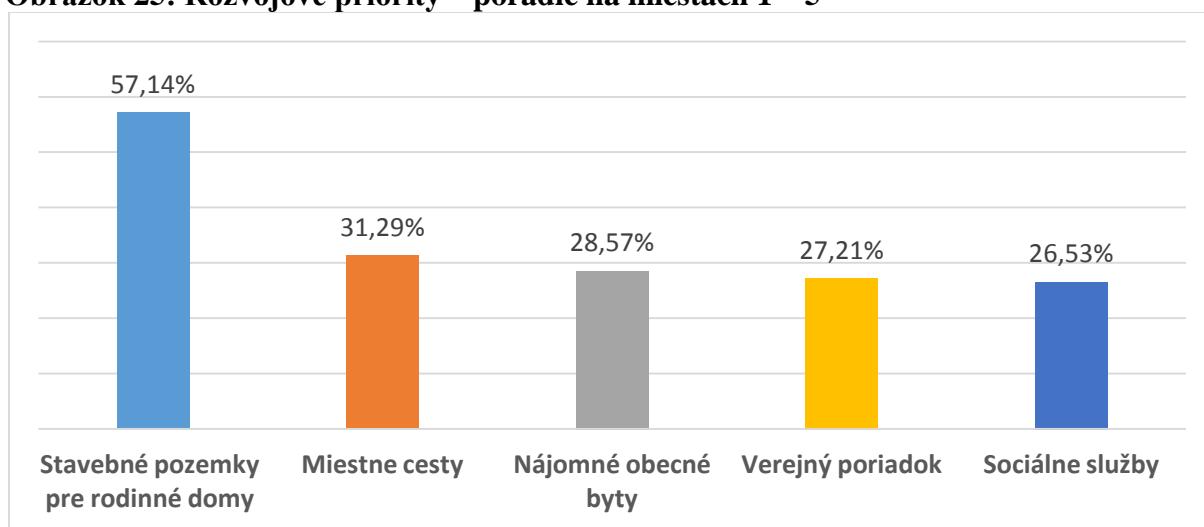

Zoznam oblastí, ku ktorým sa obyvatelia vyjadrovali:

- Príprava stavebných pozemkov pre rodinné domy
- Výstavba nájomných obecných bytov
- Rekonštrukcia miestnych ciest
- Rekonštrukcia, resp. výstavba autobusových zastávok
- Rekonštrukcia, dobudovanie chodníkov
- Rekonštrukcia, dobudovanie vodovodu
- Rekonštrukcia, dobudovanie plynovodu
- Rekonštrukcia, dobudovanie kanalizácie
- Dostupnosť obce spojmi verejnej dopravy
- Rekonštrukcia prostredia cintorína, dobudovanie domu smútku, rozšírenie plochy pre hrobové miesta
- Komunitné činnosti – práca s marginalizovanými skupinami (najmä s Rómami)
- Ochrana pred povodňami
- Čistota vodných tokov
- Triedenie a využívanie odpadu
- Čistota obce a údržba verejných priestranstiev
- Dodržiavanie verejného poriadku (napr. inštalácia kamerového systému, zavedenie obecnej polície, občianske hliadky...)
- Rekonštrukcia resp. vybudovanie športovísk (napr. ihrisko, posilňovňa, zimný areál...)
- Rekonštrukcia resp. vybudovanie kultúrnych zariadení (napr. dom kultúry, amfiteáter, kino...)
- Rekonštrukcia resp. vybudovanie relaxačných zón (napr. verejné priestranstvá, parky, prechádzkové a cyklotrasy, kúpalisko...)
- Vytvorenie priestoru pre aktívny oddych detí (napr. preliezky, detské ihriská, miniihriská)
- Rekonštrukcia budov, resp. areálov materských a základných škôl a/alebo ich vybavenia
- Poskytovanie sociálnych služieb (napr. opatrovateľské služby, denný stacionár, rozvoz stravy...)
- Podpora činnosti miestnych spolkov (napr. klub dôchodcov, spolok rybárov/poľovníkov, folklórne súbory, ochotnícke divadlo...)
- Organizovanie kultúrno-spoločenských podujatí
- Rekonštrukcia resp. doplnenie verejného osvetlenia
- Vytvorenie pracovných miest cez obecný podnik, malé obecné služby resp. aktivačné práce
- Vytváranie podmienok pre podnikateľov (napr. prenájom/predaj priestorov, pozemkov)
- Dostupnosť zdravotníckej starostlivosti
- Doplnenie poskytovaných služieb v obci (napr. potraviny, reštauračné služby, obchod s domácimi potrebami, drobné služby – kaderníctvo...)
- Skvalitnenie obecného rozhlasu
- Iné

Výsledky prieskumu sú premietnuté na grafoch v nasledujúcich obrázkoch. Obrázok 25 znázorňuje oblasti, ktoré sa vďaka získaným hlasom umiestnili na 1. až 5. mieste. Jedná sa teda o priority, ktoré považujú obyvatelia obce Letanovce za najdôležitejšie. Z percentuálnych hodnôt je zrejmé, že najviac medzi respondentmi rezonovala oblasť **Príprava stavebných pozemkov pre rodinné domy** (viac ako 57% respondentov). Dokonca sa v komentároch objavili poznámky v súvislosti s touto oblasťou, že „Bez IBV sa naša obec nepohne ani o centimeter ďalej“, resp., že „doteraz to obec nerobila a obec starne a ostávajú prázdné domy“ či „bez prípravy stavebných pozemkov obyvateľstvo obce zostarne a populácia obce bude rapídne klesať“.

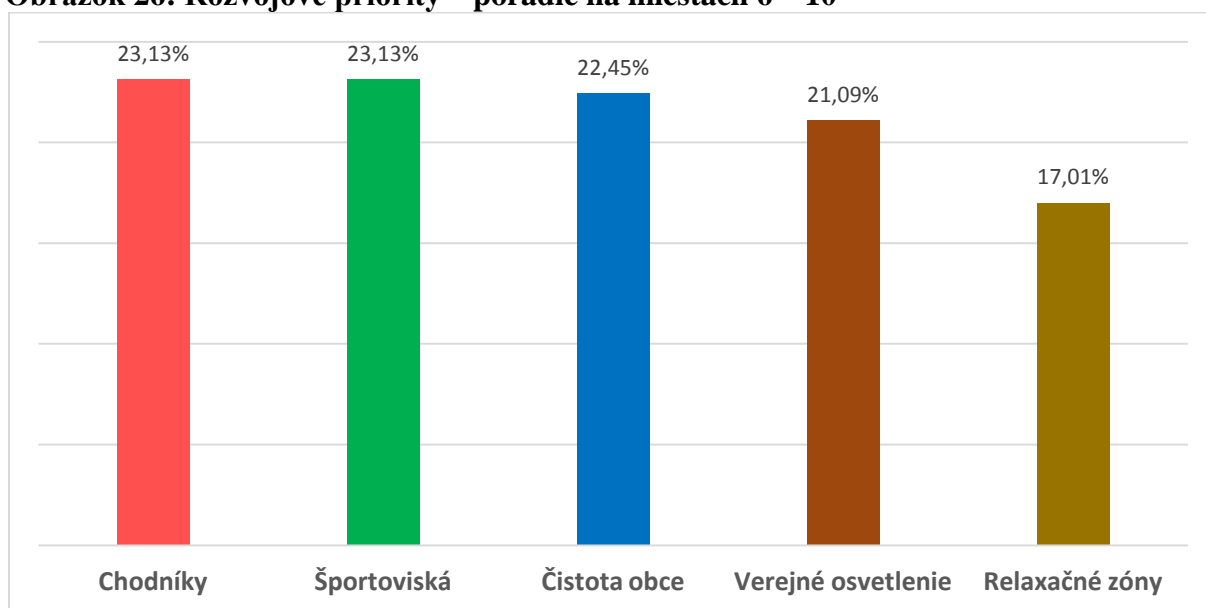
Obrázok 25: Rozvojové priority – poradie na miestach 1 – 5

Necelá tretina respondentov vníma ako kľúčovú oblasť aj **Rekonštrukciu miestnych ciest** (31,29%). Takmer vyrovnané je poradie prioritných oblastí na miestach 3 až 5 – všetky tri dosiahli nad 25% „hlasov“ všetkých respondentov. Jedná sa o **Výstavbu nájomných obecných bytov; Dodržiavanie verejného poriadku; Zlepšenie poskytovania sociálnych služieb**. Problematiku bývania (v podobe prípravy stavebných pozemkov pre rodinné domy, ako aj výstavby nájomných obecných bytov) tak občania vnímajú najvýraznejšie zo všetkých uvedených oblastí.

Obrázok 26 znázorňuje oblasti, ktoré sa umiestnili na 6. až 10. mieste. Sú pomerne percentuálne vyrovnané a bude im potrebné tiež venovať zvýšenú pozornosť. Jedná sa o rekonštrukciu, resp. dobudovanie **chodníkov; športovísk; zabezpečenie čistoty obce a údržby verejných priestranstiev; rekonštrukciu, resp. doplnenie verejného osvetlenia**

Obrázok 26: Rozvojové priority – poradie na miestach 6 – 10

Na desiatom mieste sa spolu s **Rekonštrukciou, resp. vybudovaním relaxačných zón** (napr. verejné priestranstvá, parky, prechádzkové a cyklotrasy, kúpalisko...) umiestnila aj možnosť **Iné**. 17% respondentov využilo tento priestor a doplnilo oblasti, ktoré im medzi ponúkanými možnosťami chýbali. Doplnenie obyvateľov sa týkali predovšetkým oblasti **cestovný ruch a podpory jeho rozvoja** vo väzbe na NP Slovenský raj – Letanovský mlyn.

V poznámkach respondentov odznali návrhy na vybudovanie nástupného bodu do NP Slovenský raj; vytvorenie služieb pre zahraničných turistov vrátane vlakovkej zastávky – informácie/web, minihotel pri futbalovom ihrisku a hokejovom štadióne; rozumne využiť pre rozvoj CR pozemky pod lesom; vybudovanie „turistického centra“ pri Letanovskom mlyne – reštaurácia, ubytovne, atrakcie pre turistov, z čoho by mohla obec profitovať; výstavba cyklochodníkov v okolí Slovenského raja. Ďalšie návrhy sa týkali oblasti **doplnenia, resp. úpravy alebo údržby dopravnej infraštruktúry** (priechod pre chodcov na rázcestí; Záhradná ulica – výstavba cesty; vytvoriť parkovisko pri kostole, dokončiť/rozšíriť parkovisko pri cintoríne; údržba schodov z ulice Slobody na vlakovú stanicu v zimnom období; urobiť kanálik cez cestu na konci Nábrežnej – Slobody); **vysporiadania pozemkov** v obci (najmä v lokalite Kláštorisko a pod obecnými cestami); **obnovenia zboru pre občianske záležitosti (ZPOZ)**; **doplnenia územného plánu obce**; **zlepšenia činnosti miestnej samosprávy** – hospodárnejšie a efektívnejšie využívanie financií obce; nižší počet zamestnancov obecného úradu.

Pomerne veľký počet respondentov prieskumu využil aj priestor na vyjadrenie svojho názoru vo forme všeobecného komentára. Obyvatelia obce, ktorí sa zapojili do dotazníkového prieskumu tak poukázali najmä na:

- autobusové zastávky: návrh zbúrať staré budovy pri autobusovej zastávke; rekonštruovať autobusovú zastávku na rázcestí; zvýšiť počet zastávok
- organizovanie kultúrno-spoločenských podujatí a ZPOZ: viac takýchto akcií a pozývať viac občanov; v súvislosti s touto témou sa objavila aj potreba mať v obci zariadenie/kaviareň, kde by sa dalo najesť a posedieť v príjemnom prostredí
- odpady: zabezpečiť odvoz bio odpadu 2x mesačne od mája do novembra; zaviesť kamerový systém na sledovanie čiernych skládok; využívať kontajnery na nepotrebné obnosené šatstvo aspoň raz za polrok
- verejné osvetlenie: vymeniť nefunkčné svietidlá v obci, verejné úsporné osvetlenie; vybudovanie osvetlenia k rázcestiu
- cintorín: výstavba chodníkov, prípadne zakúpenie vozíka na rakvu, úprava priestorov okolo parkoviska, oprava zámkovej dlažby, natrieť plot nielen od cesty, ale aj tam, kde ho nevidieť, opraviť zadnú bránu, zamknúť, aby tam nebol voľný pohyb najmä Rómov so psami; nájsť stálu pracovnú silu, ktorá sa aj bude starať o celý cintorín, zároveň aj kopat' hroby
- verejný rozhlas: skvalitniť hlásenie – riešiť lokálne nezrozumiteľné vysielania
- podpora činnosti miestnych spolkov: najmä klub dôchodcov; amatérske športové kluby športoviská: oprava hokejového ihriska
- rekonštrukcia, dobudovanie chodníkov: zamerať sa zvlášť na rekonštrukciu chodníkov na ulici Slov. raja
- zabezpečiť autobusový spoj do dediny vo večerných hodinách
- riešiť problematiku voľne pobežujúcich psov
- sociálne služby: zabezpečiť rozvoz stravy
- obecný podnik: na výrobu zámkovej dlažby pre výstavbu chodníkov a obecného priestranstva
- rekonštrukcia kultúrneho domu a obecného úradu (okná a zateplenie)

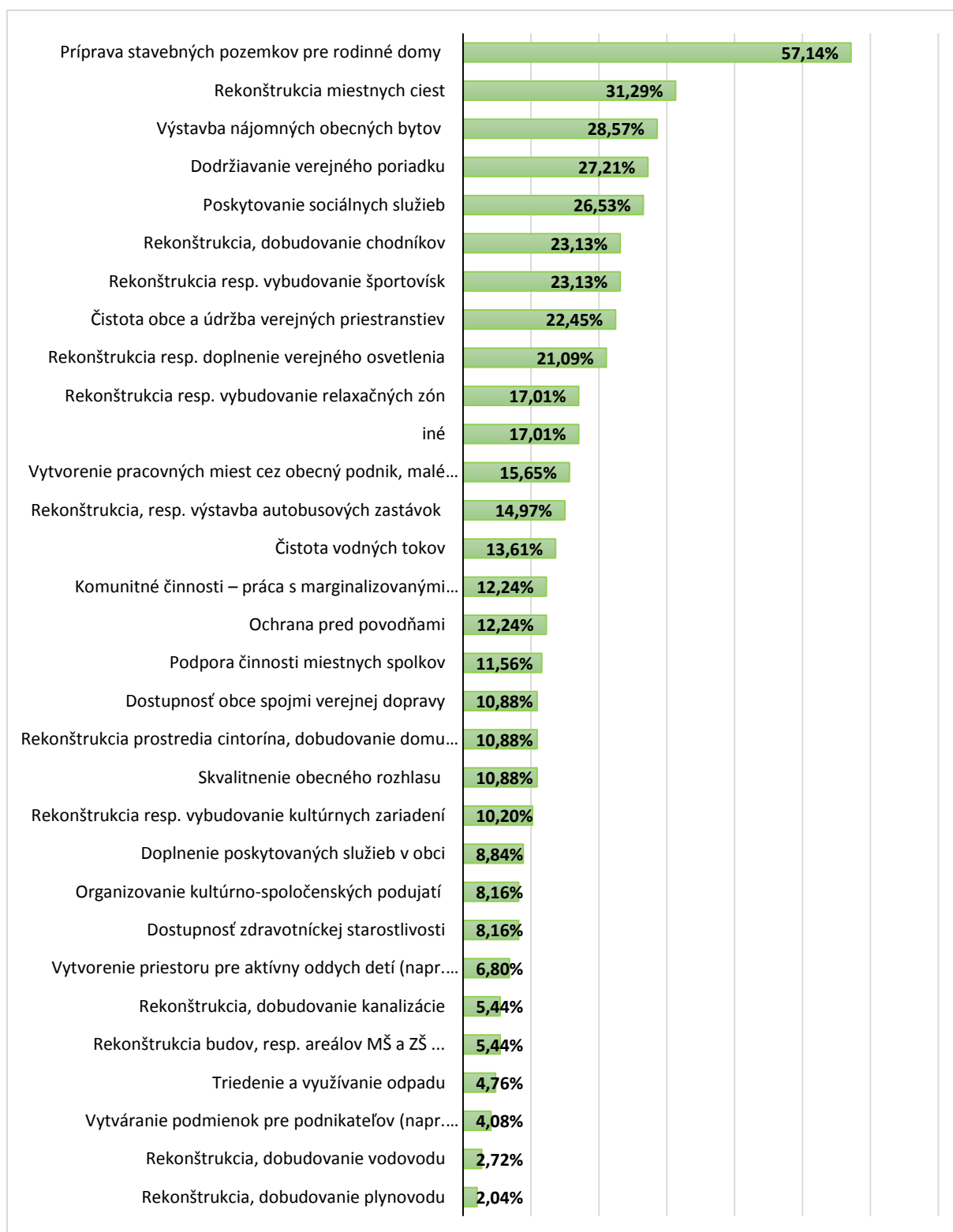
Sumárne výsledky prieskumu pre všetky oblasti znázorňuje graf na nasledujúcom obrázku –

Obrázok 27) .

Zaujímavou je informácia, že medzi uvedenými oblasťami nie je ani jedna, ktorej by respondenti nepriradili ani jeden svoj hlas.

Obrázok 27: Výsledky prieskumu o prioritách verejnosti – celkové poradie

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Letanovce 2016 – 2022 (2025)

2 STRATEGICKÁ A PROGRAMOVÁ ČASŤ

2.1 Štruktúra stratégie a východiská

Stratégiu rozvoja obce Letanovce na plánovacie obdobie 2016 – 2022 (2025) definuje:

1. **Vízia obce „Letanovce 2025“** (vid' kapitola 2.2),
2. Smerovanie rozvoja Letanoviec prostredníctvom súboru **5 hlavných cieľov rozvoja obce do konca roku 2022** s ich plánovanými výsledkami a dopadmi do roku 2025 tak, aby naplnili víziu ako očakávaný stav rozvoja obce a kvality života v nej v roku 2025.

Východiskami pre definovanie stratégie rozvoja obce Letanovce do roku 2022, výhľadovo 2025 boli

a) **dokumenty**, najmä :

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Letanovce na roky 2007 – 2013,
- Územný plán obce Letanovce, 2015,
- PHSR Košického samosprávneho kraja 2016 – 2022, 2015
- Stratégia rozvoja územia Slovenský raj s dôrazom na rozvoj cestovného ruchu 2015 – 2020 výhľadovo 2025, 2014 (ďalej len Stratégia Slovenský raj),
- Program starostlivosti o NP Slovenský raj, 2015
- Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenska 2014-2020

b) **analytická časť dokumentu a SWOT analýzy**, ktoré boli „oknom“ k definovaniu stratégie, v oblastiach:

1. Lokálny hospodársky a ekonomický rozvoj
2. Cestovný ruch
3. Dopravná a technická infraštruktúra
4. Bývanie
5. Školstvo a vzdelávanie
6. Sociálne služby a zdravotná starostlivosť
7. Kultúra, šport a prislúchajúca infraštruktúra
8. Životné prostredie
9. Bezpečnosť občanov a návštevníkov

Celá **štruktúra stratégie** rozvoja obce je jednoduchá, trojstupňová (vizia → ciele rozvoja obce a → opatrenia) a logická, čitateľná s ľahkou a rýchlou orientáciou:

Cieľ		Cieľ/ciele pre danú oblasť, ktorý definuje, akú zmenu chceme splnením cieľa dosiahnuť.
Indikátory		Pre meranie splnenia cieľa.
Programy	Opatrenia	Súbor činností a aktivít, ktorých realizáciou budú vyriešené hlavné problémy a využité príležitosti – naplnené výzvy rozvoja obce.
	Aktivity	Navrhované aktivity alebo projekty pre splnenie opatrenia a v konečnom dôsledku pre splnenie cieľa, ktoré je potrebné vykonať.

Opatrenia a súbory aktivít sú zoskupené v Programoch rozvoja obce Letanovce, ktoré sú nástrojmi mechanizmu realizácie stratégie.

2.1.1 Letanovce ako súčasť Stratégie Slovenský raj 2015 – 2020 (2025)

Jedným z významných podkladov tvorby PHSR obce Letanovce 2016 – 2022 (2025) je Stratégia rozvoja územia Slovenský raj s dôrazom na rozvoj cestovného ruchu 2015 – 2020 (2025) (ďalej aj ako Stratégia Slovenský raj), ktorej garantom realizácie je Oblastná organizácia cestovného ruchu Slovenský raj & Spiš. A Obec Letanovce je zakladajúcim a riadnym členom OOCR Slovenský raj & Spiš.

Politika rozvoja územia Slovenský raj s dôrazom na rozvoj cestovného ruchu je v Stratégii Slovenský raj 2015 – 2020 (2025) vyjadrená súborom zásad správania a konania zodpovedných subjektov ako desatoro zásad naplňania vízie Slovenský raj 2025. K uvedeným zásadám sa obec Letanovce v súvislosti s rozvojom obce, ktorá je súčasťou Slovenského raja, plne hlási:

1. *Vzhľadom k tomu, že Slovenský raj nie je jednotnou administratívnou rozvojovou jednotkou, kľúčovým je zjednotenie územia prostredníctvom spoločnej rozvojovej stratégie, spoločného územného plánu na úrovni regiónu Slovenský raj.*
2. *Vzájomný rešpekt, duch spolupráce a partnerstvo sú kľúčovými princípmi pre rozvoj územia Slovenský raj.*
3. *Základom pre riadenie rozvojových procesov môže byť len funkčné a formalizované partnerstvo. Partnermi majú byť najmä tí, ktorí majú právomoci rozhodovať, tí, ktorí budú stratégiu a jej jednotlivé ciele realizovať, a tí, ktorí sú a budú príjemcovia plánovaných výstupov a výsledkov.*
4. *Realizácia rozvojovej stratégie musí byť delená medzi zodpovednosť obcí, Správu NP Slovenský raj, relevantné samosprávne kraje, ako aj ďalšie orgány verejnej správy s pôsobnosťou v území Slovenského raja.*
5. *Spoločným musí byť zabezpečovanie kvalitného a atraktívneho prostredia pre život svojim obyvateľom, návštevníkom, turistom, ktoré je dôležité pre udržanie súčasných obyvateľov, ako aj pre prilákanie ďalších, hlavne mladých ľudí do územia, ako aj investorov pre umiestňovanie svojich investícií.*
6. *Rôzne rozvojové dokumenty v území (PHSR, územné plány, sektorové koncepcie), ich ciele a opatrenia, musia byť územne a vecne integrované a navzájom zosúladené a previazané.*
7. *Kľúčovým rozvojovým sektorom pre Slovenský raj je udržateľný turizmus, na ktorý budú nadväzovať ďalšie sektory, ako je pestovanie plodín, výroba potravín, lesné hospodárstvo či doprava.*
8. *Spolupráca má prinášať nové ekonomické impulzy pre rozvoj územia, pre podporu vytvárania pracovných príležitostí, pre zvyšovanie zamestnanosti.*
9. *Vtiahnutie podnikateľov, komunitných skupín obyvateľov, ako aj zákazníkov do dizajnovania rozvojového smerovania územia je kritické pre zvýšenie efektivity, účinnosti a transparentnosti verejných politík.*
10. *Spoločný strategický rámec musí byť podporený spoločne dohodnutým inštitucionálnym rámcom a spoločným lobovaním za záujmy regiónu Slovenský raj.*

Smerovanie rozvoja územia Slovenský raj s dôrazom na rozvoj cestovného ruchu na roky 2015 – 2020 (2025) definuje 7 vzájomne súvisiacich cieľov, ktoré reagujú na hlavné problémy a príležitosti rozvoja územia destinácie Slovenský raj, a ktoré Letanovce zapracovali prostredníctvom svojich cieľov, opatrení a aktivít do svojej stratégie rozvoja obce na to isté plánovacie obdobie:

1. Zlepšiť dostupnosť Slovenského raja ako predpokladu rozvoja územia a turistickej destinácie NP Slovenský raj.
2. Zvýšiť bezpečnosť v území a turistickej destinácii NP Slovenský raj.
3. Zvýšiť štandard a kvalitu služieb dobudovaním infraštruktúry, objektov občianskeho vybavenia a estetizáciou sídel a stredísk cestovného ruchu.
4. Adaptáciou znížiť zraniteľnosť územia a turistickej destinácie NP Slovenský raj na dopady zmeny klímy.
5. Zvýšiť krajinárske hodnoty územia NP Slovenský raj pre kvalitný zážitok turistov a návštevníkov bez poškodzovania prírodného prostredia.
6. Skvalitniť ponuku cestovného ruchu a zvýšiť účinnosť marketingu a propagácie.
7. Skvalitniť poskytovanie služieb obyvateľom i návštevníkom Slovenského raja prostredníctvom zvýšenia vedomostí, skvalitňovania zručností poskytovateľov služieb a aktérov rozvoja územia, prostredníctvom zvýšenia informovanosti a zapojenia verejnosti do diania v NP Slovenský raj.

Letanovce, ako súčasť územia a destinácie Slovenský raj a ako riadny člen OOCR Slovenský raj & Spiš, pri tvorbe „Stratégie Letanovce 2025“, nie len že vychádzali z uvedenej Stratégie Slovenský raj, ale aj na ňu nadväzovali s prijatím niektorých odporúčaní implementačného mechanizmu Stratégie Slovenský raj, a to:

1. Stratégiu Slovenský raj prerokovať na úrovni obecného zastupiteľstva, aby prevzali ciele a vybrané opatrenia a aktivity do záväzných dokumentov obcí (PHSR a ÚP, resp. iných koncepcií a dokumentov rozvoja) a do svojich rozpočtov.
2. Aktualizovať PHSR obce, zosúladiť obdobie platnosti, proces aktualizácie, resp. tvorbu nových dokumentov ukončiť vo vzájomnom súlade so Stratégiou Slovenský raj do konca roku 2015 (s cieľom pripraviť sa pre možnosti čerpania externých zdrojov EÚ v programovom období 2014 – 2020).
3. Identifikovať a zosúladiť spoločné záujmy obcí a subjektov pôsobiacich na ich území.

S cieľom zosúladenia PHSR obce Letanovce 2016 – 2022 (2025) na miestnej úrovni, so Stratégiou Slovenský raj 2015 – 2020 (2025) na regionálnej úrovni, Letanovce:

- sa stotožnili, s niektorými cieľmi a opatreniami Stratégie Slovenský raj, ktoré sú aj cieľmi rozvoja obce,
- doplnili opatrenia a aktivity k cieľom rozvoja Slovenský raj, ktoré sú relevantné pre obec/obecnú úroveň,
- doplnili nové ciele, opatrenia a aktivity špecifické pre obec Letanovce v oblastiach, o ktorých Stratégia Slovenský raj nepojednáva (napr. bývanie, lokálny ekonomický rozvoj, školstvo a ďalšie),
- definovali Programy rozvoja obce aj ako nástroje na plnenie cieľov Stratégie Slovenský raj (viď kapitola 2.4).

Implementačný mechanizmus Stratégie Slovenský raj navrhol programovú štruktúru aj s určením zodpovedných subjektov za plnenie 7-myh programov rozvoja územia Slovenský raj. V každom z nich sú obce, teda aj Obec Letanovce, uvedené buď ako nositelia/gestori plnenia príslušného programu, alebo ako partneri, či spolupracujúce subjekty:

Tabuľka 30: Návrh štruktúry implementačného mechanizmu Stratégie Slovenský raj

Cieľ 1	<u>Program 1:</u> Mobilita a dopravná dostupnosť	Nositelia/gestori Spolupracujúce/ partnerské subjekty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ KSK ▪ <u>Obce (gestor na svojom území)</u> ▪ Dopravcovia
Cieľ 2	<u>Program 2:</u> Bezpečne v raji		<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>Obce (gestor na svojom území)</u> ▪ HZS ▪ Zložky policajného zboru a ďalšie záchranné zložky
Cieľ 3	<u>Program 3:</u> Dobudovanie infraštruktúry a estetizácia obcí a stredísk CR		<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>Obce (gestor na svojom území)</u> ▪ Správcovia územia
Cieľ 4	<u>Program 4:</u> Adaptácia na dopady zmeny klímy		<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>Obce (gestor na svojom území)</u> ▪ Podnikateľské subjekty

Cieľ 5	<u>Program 5:</u> Krajinárske hodnoty		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Správa NP Slov. raj ▪ Hospodáriace subjekty
Cieľ 6	<u>Program 6:</u> Marketing a propagácia		<ul style="list-style-type: none"> ▪ OOCR Slovenský raj ▪ OOCR Spiš ▪ <u>Obce (spolupracujúci subjekt/partner)</u> ▪ Podnikatelia
Cieľ 7	<u>Program 7:</u> Vzdelávanie		<ul style="list-style-type: none"> ▪ OOCR Slovenský raj, ▪ OOCR Spiš ▪ <u>Obce (spolupracujúci subjekt/partner)</u>

Zdroj: Stratégia Slovenský raj, 2014

2.2 Vízia – Letanovce 2025

Letanovce sú v roku 2025:

Obcou ktorá sa stala novým atraktívnym nástupným turistickým centrom do Slovenského raja. Ekologicky a energeticky nenáročný objekt nového Ekocentra v rekreačnej lokalite Letanovský mlyn poskytuje návštevníkom Slovenského raja informačné, kultúrne, spoločenské i ubytovacie a stravovacie služby.

Revitalizované a obnovené Kláštorisko je obdivovanou a vysoko navštevovanou historickou lokalitou kartuziánskych mníchov, umožňujúcou poznať krásu Slovenského raja aj z vtáčej perspektívy – z plochy novej vyhlídkovej veže. Pripravená je výstavba Aqua parku s využitím termálneho vrtu.

Zvýšila sa návštevnosť a počet prenocovaní v ubytovacích zariadeniach na území obce vďaka sprevádzkovej turistickej ubytovni, ako aj novej ponuke služieb a produktov cestovného ruchu so zapojením najmä pamiatok obce. Rozvíja sa podnikanie so vznikom nových pracovných miest.

Zrekonštruovaná je cesta III. triedy a vybudovaná je dlho pripravovaná cesta Ukrajina spájajúca strediská cestovného ruchu Čingov – Letanovský mlyn – Podlesok na severnom úpätí Slovenského raja.

Obec je zelenšou, kvetnatejšou, čistejšou a krajšou a po rekonštrukcii kultúrneho domu a obecného úradu v centre obce aj atraktívnejšou pre obyvateľov i návštevníkov obce. Niet čiernych skládok v dedine a významne sa zvýšila napojenosť objektov a domov na verejnú kanalizáciu. Letanovčania pijú zdravú vodu z vodovodu. Obec a jej obyvatelia sú chránení pred dopadmi zmeny klímy, najmä pred privalovými dažďovými vodami z okolitých polí.

Letanovčania sú lokálpatrioti a s bývaním a so životom v Letanovciach sú spokojní. Deti majú novú materskú škôlku, seniorom a dôchodcom pribudli nové sociálne služby a vytvorili sa podmienky pre trávenie voľného času aktívne, zrekonštruovaný a moderne vybavený je kultúrny dom. Do nových rodinných domov sa prisťahovali nové rodiny aj z okolitých obcí a miest. Niet prázdneho a opusteného domu v dedine.

Miestna časť Strelník s rómym osídlením má dobudované autobusovú zastávku, materskú škôlku i obchod a v lokalite je funkčný priestor pre drobnú výrobu a remeslá. V Strelníku aktívne pôsobí komunitné centrum so širokou škálou komunitných činností najmä so zameraním na vzdelávanie malých i veľkých. Znížilo sa percento obyvateľstva obce bez vzdelania, či len so základným vzdelaním.

Obec Letanovce podniká, zhodnocuje a využíva svoj získaný, väčší majetok obce a rozvíja sa podnikanie na území obce v spolupráci s podnikateľmi so vznikom nových pracovných miest.

Vízia obce „Letanovce 2025“ je opisom očakávaného stavu v roku 2025 v oblastiach rozvoja obce. Jej obsah je zostavený na základe odborných poznatkov, názorov a skúseností zástupcov obce, inštitúcií, podnikateľov pôsobiacich v obci, vypovedaných a prezentovaných na organizovaných komunikačných aktivitách, pracovných stretnutiach.

Vízia „Letanovce 2025“ je formulovaná tak, akoby sa plánovaný stav už naplnil, čím je motivujúca pre všetkých, ktorí prispievajú, resp. budú prispievať k jej naplneniu. Je horizontom pre široké spoločenské vyhodnotenie naplnenia cieľov stratégie.

Vízia „Letanovce 2025“ ako obce, ktorá je súčasťou destinácie Slovenský raj, nadväzuje (je príspevkom z úrovne obce) na Víziu Slovenský raj 2025, definovanú v roku 2014 v rámci Stratégie rozvoja územia Slovenský raj s dôrazom na rozvoj cestovného ruchu 2015 – 2020 (2025).

2.3 Ciele rozvoja obce Letanovce na roky 2016 – 2022 (2025)

Proces zmeny spúšťaajú hlavne **2 faktory**, a to sú **príležitosti – potenciál**, ktoré je možné využiť **a problémy**, ktoré je potrebné riešiť. Obe (príležitosti i problémy) sú **výzvami pre rozvoj obce** a sú súčasťou definovania smerovania a cieľov rozvoja obce k naplneniu Vízie „Letanovce 2025“.

Kritériami pre definovanie cieľov boli:

- realistický výhľad na dosiahnutie pozitívnej zmeny v danej oblasti,
- možnosť priamej, či nepriamej intervencie (podpory) zo strany obecnej samosprávy,
- existujúci ľudský, inštitucionálny a prírodný potenciál v obci a jej okolí pre danú rozvojovú oblasť,
- vonkajšie ekonomické, sociálne a environmentálne trendy.

Obec Letanovce na základe analýzy (profil, popis stavu, SWOT, závery komunikácie s verejnosťou....) definuje **4 hlavné ciele rozvoja obce:**

1. Zvýšiť dynamiku ekonomického rozvoja obce a zamestnanosť v obci.

Indikátory výsledku:

- *Výška príjmov do obecného rozpočtu z navýšenia a využívania majetku a z podnikateľských aktivít obce – progresívny rozpočet a majetok obce.*
- *% nezamestnanosti v obci.*
- *% obyvateľov len so základným vzdelaním/bez vzdelania.*
- *% obyvateľov poberajúcich dávky v hmotnej núdzi.*

2. Zvýšiť turistickú návštevnosť obce.

Indikátory výsledku:

- *Počet návštevníkov obce.*
- *Počet prenocovaní v obci.*
- *Výška vybratej dane z ubytovania*

3. Vytvoriť nové možnosti a služby pre kvalitný život a bývanie v obci v súlade s ÚP a zvýšiť tak počet trvale bývajúcich obyvateľov v obci, najmä vzdelaných mladých ľudí a mladých rodín.

Indikátory výsledku:

- *Počet obyvateľov obce.*

- *Veková štruktúra obyvateľov.*
- *Spokojnosť obyvateľov obce s bývaním a životom v obci meraná dotazníkovou formou.*

4. Skvalitniť životné prostredie obce a ochrana obyvateľov a ich majetku pred nepriaznivými dopadmi zmeny klímy.

Indikátory výsledku:

- *Stav/kvalita zložiek životného prostredia.*
- *% úspor energie v prevádzke budov v majetku a správe obce.*
- *Výška škôd spôsobená dopadmi zmeny klímy.*

2.4 Programy rozvoja obce Letanovce na roky 2016 – 2022 (2025)

Programy rozvoja obce sú nástrojom realizácie stratégie. Sú spracované ako súbor opatrení navrhovaných aktivít (spolu 11 opatrení) pre dosiahnutie cieľov rozvoja obce (4) na dané plánovacie obdobie.

Programy rozvoja obce sú podkladom pre identifikovanie a prípravu projektov rozvoja obce, resp. projektov rozvoja územia Slovenský raj, v ktorých môže obec vystupovať ako jeden z partnerov projektu.

Stratégia rozvoja obce Letanovce 2016 – 2022 (2025) definuje **3 programy rozvoja obce** (vzájomný súlad, príslušnosť k opatreniam Stratégie Slovenský raj 2015 – 2020 (2025) raj je uvedená pri konkrétnych opatreniach rozvoja obce Letanovce):

1. **Lokálny ekonomický rozvoj a cestovný ruch** (2 ciele a 2 opatrenia),
2. **Služby pre kvalitný život a bývanie v obci** (1 cieľ a 5 opatrení),
3. **Životné prostredie a estetizácia obce** (1 cieľ a 2 opatrenia).

PROGRAM 1: LOKÁLNY EKONOMICKÝ ROZVOJ A CESTOVNÝ RUCH

Cieľ 1:

Zvýšiť dynamiku ekonomického rozvoja a zamestnanosť v obci.

Opatrenie 1.1:

Vytvorenie nových pracovných príležitostí najmä v činnostiach obce a v spolupráci s podnikateľským sektorom.

Stratégia Slovenský raj 2015 – 2020 (2025): Ciele 6 a 7, Opatrenia 6.2, 6.3, 7.4, 7.5

Aktivity zamerané na:

- zvyšovanie obecných príjmov zo zhodnocovania majetku obce/novo získaného majetku obce,
- zriaďovanie, rozširovanie (prevádzok v činnostiach obce, v organizáciách v zriaďovateľskej pôsobnosti obce (podnikateľské využitie Kláštoriska, vybudovanie Ekocentra, zriadenie novej MŠ, rozšírenie činností KD, nové sociálne služby, nové služby a produkty CR, terénna sociálna práca a komunitné centrum, ...),
- podporu aktivít iných subjektov pôsobiacich na území obce smerujúcu/vedúcu k zvyšovaniu pracovných príležitostí (spoločné aktivity, spoločné projekty),

- zvýšenie účinnosti komunikácie s odbornou verejnosťou, s podnikateľským a neziskovým sektorom,
- zvýšenie/zvyšovanie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva – vzdelávanie MSP, najmä v poľnohospodárstve, v produkcii potravín a v rozvoji, v rozvoji partnerstiev, vzdelávanie výkonných a volených zástupcov samosprávy obce,
- zvýšenie kvality a účinnosti prípravy a realizácie projektov rozvoja obce,
- zväznenie zriadenia sociálneho podniku,
- ...

Indikátory výstupu:

- *Počet podnikateľských subjektov pôsobiacich na území obce.*
- *Vypracovaný podnikateľský plán pre založenie sociálneho podniku.*
- *Počet konkrétnych dohôd/projektov/aktivít s podnikateľským sektorom o spolupráci a partnerstve smerujúcich k rozvoju podnikania a zvýšeniu počtu pracovných miest pre disponibilnú pracovnú silu.*
- *Počet vyškolených volených a výkonných zamestnancov obce v rozvojových činnostiach a v riadení rozvoja obce.*
- *Počet nových pracovných miest vytvorených obcou.*
- *Počet nových pracovných miest vzniknutých na území obce.*
- ...

Opatrenie 1.2:

Zlepšenie dopravnej infraštruktúry v obci ako predpokladu rozvoja obce.

Stratégia Slovenský raj 2015 – 2020 (2025): Ciele 6 a 7, Opatrenia 6.2, 6.3, 7.4, 7.5

Aktivity zamerané na:

- skvalitnenie stavebno-technického stavu cestných komunikácií na území obce (rekonštrukcia cesty III. triedy, rekonštrukcia miestnych komunikácií),
- dobudovanie a rekonštrukciu dopravnej infraštruktúry a dopravného vybavenia v obci vrátane dobudovania peších a cyklistických chodníkov, prvkov zabezpečenia bezpečnej dopravy, osadenie dopravných spomaľovačov dopravy, dobudovanie autobusovej zastávky v miestnej časti Strelník,
- ...

Indikátory výstupu:

- *Zrekonštruovaná cesta III. triedy (v majetku KSK).*
- *Počet km cyklistických chodníkov v obci.*
- *Počet km peších chodníkov v obci.*
- *Počet km zrekonštruovaných miestnych komunikácií.*
- *Počet prvkov dopravného vybavenia.*
- ...

Cieľ 2:

Zvýšiť turistickú návštevnosť obce.

Opatrenie 2.1:

Zlepšenie dostupnosti obce a turistickej destinácie Slovenský raj (väzba na Opatrenie 1.2).
Stratégia Slovenský raj 2015 – 2020 (2025): Cieľ 1.

Aktivity zamerané na:

- dobudovanie a rekonštrukciu dopravnej infraštruktúry a dopravného vybavenia k strediskám CR vrátane dobudovania parkovacích miest, peších a cyklistických chodníkov (vybudovanie cyklo cesty Ukrajina, obnova Kartuziánskej cesty, ...),
- posilnenie verejnej dopravy pre zlepšenie dostupnosti strediska CR i samotnej obce a jej atraktivít počas letnej turistickej sezóny (letný bus v spolupráci s OOCR Slovenský raj & Spiš, zriadenie novej zastávky v južnej časti obce, ...)
- zlepšenie dopravnej informovanosti o NP Slovenský raj už z diaľnice (v spolupráci s OOCR Slovenský raj & Spiš), v spolupráci s OOCR Slovenský raj & Spiš vybudovať jednotný dopravný informačný systém,
-

Indikátory výstupu:

- *Vybudovaná cesta Ukrajina.*
- *Počet km cyklistických/cykloturistických chodníkov spájajúcich obec so Slovenským rajom.*
- *Počet km peších chodníkov.*
- *Počet parkovacích miest.*
- *Vybudovaný dopravný informačný systém v spolupráci s OOCR Slovenský raj & Spiš.*
- *Zavedená verejná doprava do stredísk CR počas leta v spolupráci OOCR Slovenský raj & Spiš.*
- ...

Opatrenie 2.2:

Využitie a zhodnotenie prírodného a kultúrneho potenciálu, ako aj majetku obce, pre vznik novej ponuky a produktov najmä vo vidieckom cestovnom ruchu (v prospech rozvoja služieb v CR a následne i zvýšenia zamestnanosti).

Stratégia Slovenský raj 2015 – 2020 (2025): Cieľ 2 - Opatrenie 2.1, Ciele 5, 6.

Aktivity zamerané na:

- tvorbu nových služieb, nových produktov/novej ponuky v CR (využitie Kláštoriska – využitie duchovného a religiózneho potenciálu (kartuziáni, kartuziánsky kláštor, využitie Letanovského mlyna, ...),
- obnovu a využitie kultúrnych a technických pamiatok a pamätihodností obce (rekonštrukcia vodného mlyna v Letanovskom mlyne, ...),
- vybudovanie nového nástupného centra do Slovenského raja (Ekocentrum, príjazdová cesta, cykloturistická cesta Ukrajina (vid'. aj aktivita k Opatreniu 2.2), parkovisko, informačná infraštruktúra, ...),
- sprevádzkovanie turistickej ubytovne (napojenie na kanalizáciu, prevádzka, ponuka turistického ubytovania, podnikateľský plán využívania ubytovne, propagácia),
- výstavbu Aqua parku s využitím termálnych vôd (v dlhodobom výhľade),
- zvýšenie účinnosti marketingu a propagácie obce (spolupráca s OOCR Slovenský raj & Spiš),
- ...

Indikátory výstupu:

- *Počet nových produktov a služieb CR.*
- *Územne pripravená výstavba Aqua parku.*
- *Zrekonštruované Kláštorisko v súlade s ÚP.*
- *Vybudované Ekocentrum v Letanovskom mlyne v súlade s ÚP.*
- *Počet ubytovaných v turistickej ubytovni v Letanovciach/rok.*
- ...

PROGRAM 2: SLUŽBY PRE KVALITNÝ ŽIVOT A BÝVANIE V OBCI

Cieľ 3:

Vytvoriť nové možnosti a služby pre kvalitný život a bývanie v obci v súlade s ÚP a zvýšiť tak počet trvale bývajúcich obyvateľov v obci, najmä vzdelaných mladých ľudí a mladých rodín.

Opatrenie 3.1:

Príprava podmienok pre rozvoj kvalitného bývania v obci v súlade s územným plánom.

Stratégia Slovenský raj 2015 – 2020 (2025): ---

Aktivity zamerané na:

- prípravu lokalít/pozemkov pre IBV v súlade s ÚP,
- prípravu infraštruktúry pre IBV,
- posilnenie roly obce ako developera pri IBV,
- iniciovanie činností stavebného úradu k chátrajúcim a opusteným rodinným domom,
- prípravu výstavby sociálneho/nízko štandardného bývania,
- marketing obce ako dediny vhodnej na bývanie so zachovaním vidieckeho charakteru s komplexne vybudovanou infraštruktúrou a bohatým kultúrnym a spoločenským životom,
- ...

Indikátory výstupu:

- *Počet pripravených pozemkov pre výstavbu rodinných domov.*
- *Počet postavených bytových jednotiek.*
- *Počet opustených/zanedbaných domov v obci.*
- ...

Opatrenie 3.2:

Rekonštrukcia a dobudovanie technickej infraštruktúry.

Stratégia Slovenský raj 2015 – 2020 (2025): Ciele 2 a 3, Opatrenia 2.2, 2.3, 3.2

Aktivity zamerané na:

- dobudovanie technickej infraštruktúry a inžinierskych sietí vo väzbe na rozvoj bývania,
- rozšírenie kapacity ČOV v časti Strelník,
- rozšírenie kapacity vodojemu na 400 m³,
- rekonštrukciu a dostavbu verejného osvetlenia,
- vybudovanie kamerového systému,
- rekonštrukciu obecného rozhlasu,

- dobudovanie mobilného signálu Slovak Telekom v časti Strelník,
- ...

Indikátory výstupu:

- % napojenosti domácností na verejnú kanalizáciu.
- Počet osadených a funkčných kamier v obci.
- % úspor energie na prevádzke verejného osvetlenia.
- Zrekonštruovaný obecný rozhlas.
- Dobudované telekomunikačné signály na území celej obce.
- ...

Opatrenie 3.3:

Skvalitnenie podmienok výchovy a vzdelávania detí a rekonštrukcia, dostavba a modernizácia tomu prislúchajúcej infraštruktúry a vybavenia.

Stratégia Slovenský raj 2015 – 2020 (2025): Cieľa 3, Opatrenie 3.2.

Aktivity zamerané na:

- rozšírenie kapacity MŠ v závislosti na demografickom vývoji a na počte detí,
- rekonštrukciu a modernizáciu areálu MŠ, modernizáciu vybavenia MŠ,
- modernizáciu vybavenia základnej školy,
- zavádzanie špeciálnych výchovno-vzdelávacích programov pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (MŠ, ZŠ),
- ...

Indikátory výstupu:

- Počet detí v MŠ na počet žiadostí v MŠ.
- Hrubá zaškolenosť detí MŠ na celkový počet detí v obci.
- Rekonštruované areály škôl na území obce.
- Počet žiakov MŠ, ZŠ zaradených do špeciálnych výchovno-vzdelávacích programov (deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami),
- ...

Opatrenie 3.4:

Zintenzívnenie kultúrneho a spoločenského života, vytvorenie podmienok pre aktívny voľný čas.

Stratégia Slovenský raj 2015 – 2020 (2025): Cieľa 3 a 6, Opatrenia 31,3.2 a 6.1,6.2.

Aktivity zamerané na:

- rekonštrukciu a vybavenie kultúrneho domu,

- podporu organizovaných činností detí a mládeže, mladých ľudí, dospelých, seniorov v obci,
- elektronizáciu a internetizáciu obecnej knižnice,
- podporu folklóru v obci
- výstavbu športového centra/multifunkčného ihriska,
- rekonštrukciu ľadovej plochy,
- organizovanie viac ako jednodňových udalostí, ktoré majú nie len obecný, ale širší regionálny a tradičný charakter a sú „tahačmi“ návštevníkov/turistov,
- ...

Indikátory výstupu:

- *Zrekonštruovaný a modernizovaný kultúrny dom a obecná knižnica.*
- *Počet funkčných športových zariadení/areálov v obci.*
- *Počet aktívnych kultúrnych športových organizácií v obci.*
- *Zachované tradície folklóru v obci aj ako ponuka a zatraktívnenie kultúrneho CR.*
- *Zavedená tradičná udalosť zvyšujúca návštevnosť i prenocovania v obci v spolupráci s OOCR Slovenský raj & Spiš.*
- ...

Opatrenie 3.5:

Zlepšenie sociálnej situácie obyvateľov obce poskytovaním kvalitných dostupných a zavedením nových sociálnych služieb a komunitných činností a realizácia tomu prislúchajúcej infraštruktúry.

Stratégie Slovenský raj 2015 – 2020 (2025): Cieľ 3, Opatrenie 3.2.

Opatrenie 3.5 je rozpracované v Komunitnom pláne sociálnych služieb obce Letanovce 2016 – 2020 (2022) v súlade so Zák. č. 448/ 2 o sociálnych službách.

Komunitný plán je súčasťou PHSR obce Letanovce (ďalej len PHSR), ako hlavného a základného rozvojového dokumentu obce na rovnaké plánovacie obdobie na roky 2016 – 2020 (2022) – Príloha 2.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Letanovce 2016 – 2020 (2022) má charakter sektorového rozvojového dokumentu a je v princípe akčným plánom PHSR pre oblasť sociálnu a sociálnych služieb.¹⁵

¹⁵ PHSR je strategický dokument, ktorý v súlade so Zák. č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení Zákona č. 309/2014 Z.z. stanovuje smerovanie rozvoja obce v troch hlavných oblastiach vrátane oblasti sociálnej (v **hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti**).

Aktivity sú zamerané na realizáciu aktivít vyplývajúcich z Komunitného plánu sociálnych služieb obce Letanovce 2016 – 2020 (2022), najmä na:

- prípravu podmienok pre zriadenie opatrovateľskej starostlivosti na úrovni obce,
- výstavbu denného centra pre seniorov a podporu organizovaných činnosti seniorov v obci,
- zriadenie vývarovne a rozvozu stravy, prepravnej služby,
- udržanie a rozšírenie terénnej sociálnej práce,
- výstavbu/zriadenie komunitného centra,
- spracovanie komunitného plánu a zavedenie komunitných činností,
- spoluprácu s Pastoračným komunitným centrom (v súčasnosti vo výstavbe),
- spoluprácu so školami pri výchove a vzdelávaní detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,
- zlepšovanie zdravia a prevencie chorôb/ochorení,
- riešenie záškoláctva najmä rómskych detí,
- prevenciu kriminality a zvyšovania bezpečnosti občanov a návštevníkov
- ...

Indikátory výstupu:

- *Počet zriadených nových sociálnych služieb.*
- *Počet zavedených komunitných činností.*
- *Počet klientov komunitného centra.*
- *Plnenie Komunitného plánu sociálnych služieb 2016 – 2020 (2022).*
- ...

PROGRAM 3: ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ESTETIZÁCIA OBCE

Cieľ 4:

Skvalitniť životné prostredie obce a ochrana obyvateľov a ich majetku pred nepriaznivými dopadmi zmeny klímy.

Opatrenie 4.1:

Zvýšenie čistoty a estetizácia/skrášlenie obce.

Stratégia Slovenský raj 2015 – 2020 (2025): Cieľ 3,4,5,7 – Opatrenia 3.3, 4.1, 5.4 a 7.2

Aktivity zamerané na:

- vypracovanie a realizovanie koncepcie estetizácie obce na základe spoločnej koncepcie v rámci obcí OOCR Slovenský raj & Spiš (zjednocujúci dizajn, spoločné prvky drobnej architektúry, kvetinové záhony, pitné fontány, ...)
- ochranu a tvorbu zelene v súlade s ÚP a úpravu zelených plôch v obci, kvetinových záhonov, vypracovanie generelu zelene v obci,
- výsadbu zelene okolo prevádzok, najmä okolo areálu poľnohospodárskeho družstva, hnojísk, líniová zeleň okolo ciest,
- rozšírenie separovania komunálnych odpadov,
- zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov (najmä v záhradách rodinných domov v spolupráci s občanmi),
- vypracovanie auditu kvality vôd v studniach (využívané ako pitná voda),
- sledovanie kvality ovzdušia z dôvodu rozširovania kúrenia drevom/tuhým palivom,
- likvidáciu invázných druhov rastlín,
- environmentálnu výchovu obyvateľov,
- ...

Indikátory výstupu:

- *Plocha novej verejnej zelene.*
- *Počet vysadených stromov verejnej zelene v súlade s generelom a plánom tvorby zelene.*
- *Počet nových prvkov drobnej architektúry a kveteny najmä v centre obce.*
- *% vyseparovaného komunálneho odpadu.*
- *% zhodnoteného biologicky rozložiteľného odpadu.*
- *Stav kvality vody v studniach na území obce.*
- *Počet projektov zameraných na environmentálnu výchovu.*
- *Počet obyvateľov zapojených do environmentálnej výchovy.*
- ...

Opatrenie 4.2:

Zvýšenie ekologickej stability územia obce a adaptácia obce na dopady zmeny klímy.

Stratégia Slovenský raj 2015 – 2020 (2025): Ciele 4 a 5 a Opatrenia 5.3 a 5.4.

Aktivity zamerané na:

- zvýšenie kvality a ekologickej stability krajiny, najmä poľnohospodárskej, úprava lúk a pasienkov (aj s ekonomickým využitím),
- krajinotvorbu a realizáciu pozemkových úprav podľa schváleného projektu pozemkových úprav, (štátna správa, hospodári, správcovia), podľa KEP
- vypracovanie plánu adaptačných opatrení na dopady zmeny klímy (spolupráca v rámci cieľa Stratégie Slovenský raj 2015 – 2020), protipovodňové opatrenia, opatrenia na zmiernenie stále častejších povodní – regulácia potokov, výstavba odvodňovacích rigolov (prívalové povrchové vody), opatrenia na zmiernenie horúčav, opakujúceho sa sucha (opatrenia na zachytávanie dažďových vôd, budovanie zelenej a modrej infraštruktúry, regulácia potoka Brusník z Q₂₀ na Q₁₀₀ vodu),
- zriadenie Dobrovoľného hasičského zboru s vybavením,
- rekonštrukciu obecného rozhlasu (vyrozmene o mimoriadnych udalostiach, vid' tiež aktivita v opatrení 3.2),
- zmenu palivovej základne na báze OZE v objektoch v majetku obce, v rodinných domoch (fotovoltaika),
- využitie energie termálneho vrtu, z bioodpadov z poľnohospodárskej výroby,
- ...

Indikátory výstupu:

- *Počet zrealizovaných ekostabilizačných opatrení v poľnohospodárskej krajine v súlade s KEP a v spolupráci s hospodárskymi subjektmi.*
- *Počet domácností poškodených dopadmi zmeny klímy (povodne z prívalových dažďových vôd,)/výška škôd spôsobená dopadmi zmeny klímy.*
- *Počet realizovaných adaptačných opatrení na dopady zmeny klímy.*
- ...

2.5 Súlad stratégie rozvoja s PHSR Košického samosprávneho kraja 2016 – 2022

Podľa Zákona o podpore regionálneho rozvoja 539/2008 Z.z. v znení Zák. č. 309/2014 Z.z. má byť PHSR na úrovni obce v súlade s **PHSR na úrovni príslušného kraja**.

Prehľad o **súlade Programu rozvoja obce Letanovce s PHSR Košického samosprávneho kraja 2016 – 2022** znázorňuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 31: Prehľad stratégie rozvoja obce Letanovce 2016 – 2022 (2025) v súlade s PHSR KSK 2016 – 2022

PHSR LETANOVCE	PHSR KSK 2016-2022
LOKÁLNY EKONOMICKÝ ROZVOJ A CESTOVNÝ RUCH	Súlad so Strategickými cieľmi 1 – 3: <i>Posilnenie regionálnej identity:</i>
Cieľ 1: <i>Zvýšiť dynamiku ekonomického rozvoja a zamestnanosť v obci.</i>	1) zastavením vytlačania pracovnej sily z trhu práce, so špecifickými cieľmi (ŠC) „Tvorba pracovných miest“ v rôznych odvetviach,
Opatrenie 1.1: Vytvorenie nových pracovných príležitostí najmä v činnostiach obce a v spolupráci s podnikateľským sektorom.	2) cestou rozvoja vidieka so ŠC so zameraním na tvorbu pracovných miest cez rozvoj distribučných a spracovateľských sietí,
	3) hľadaním alternatív trhu práce so ŠC so zameraním na podporu rozvoja komunitného života.
Opatrenie 1.2: Zlepšenie dopravnej infraštruktúry v obci ako predpokladu rozvoja obce a destinácie Slovenský raj.	Súlad so Strategickým cieľom 8: <i>Posilňovanie regionálnej identity cestou ochrany prírodného dedičstva a zvyšovania kvality života obyvateľov:</i> - ŠC 8.1: <i>Budovanie technickej a sociálnej infraštruktúry.</i>

<p>Cieľ 2: Zvýšiť turistickú návštevnosť obce.</p>	<p>Súlad so Strategickým cieľom 8: <i>Posilňovanie regionálnej identity cestou ochrany prírodného dedičstva a zvyšovania kvality života obyvateľov:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ŠC 8.1: <i>Budovanie technickej a sociálnej infraštruktúry.</i>
<p>Opatrenie 2.1: Zlepšenie dostupnosti obce a turistickej destinácie Slovenský raj (väzba na Opatrenie 1.2).</p>	
<p>Opatrenie 2.2: Využitie a zhodnotenie prírodného a kultúrneho potenciálu, ako aj majetku obce, pre vznik novej ponuky a produktov najmä vo vidieckom cestovnom ruchu (v prospech rozvoja služieb v CR a následne i zvýšenia zamestnanosti).</p>	<p>Súlad so Strategickým cieľom 8: <i>Posilňovanie regionálnej identity cestou ochrany prírodného dedičstva a zvyšovania kvality života obyvateľov:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ŠC 8.5: <i>Uchovanie, ochrana a zveľaďovanie prírodného dedičstva.</i>
<p>SLUŽBY PRE KVALITNÝ ŽIVOT A BÝVANIE V OBCI</p>	
<p>Cieľ 3: Vytvoriť nové možnosti a služby pre kvalitné bývanie v obci v súlade s ÚP a zvýšiť tak počet trvale bývajúcich obyvateľov v obci, najmä vzdelaných mladých ľudí a mladých rodín.</p>	<p>Súlad so Strategickým cieľom 8: <i>Posilňovanie regionálnej identity cestou ochrany prírodného dedičstva a zvyšovania kvality života obyvateľov:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ŠC 8.1: <i>Budovanie technickej a sociálnej infraštruktúry.</i>
<p>Opatrenie č.3.1: Príprava podmienok pre rozvoj kvalitného bývania v obci v súlade s územným plánom.</p>	
<p>Opatrenie č.3.2: Rekonštrukcia a dobudovanie technickej infraštruktúry.</p>	
<p>Opatrenie č.3.3: Skvalitnenie podmienok výchovy a vzdelávania detí a rekonštrukcia, dostavba a modernizácia tomu prislúchajúcej infraštruktúry a vybavenia.</p>	<p>Súlad so Strategickým cieľom 5: <i>Posilňovanie regionálnej identity cestou rozvoja sociálnych ľudských práv:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ŠC 5.3: <i>Skvalitnenie systému vzdelávania.</i>

<p><i>Opatrenie č.3.4:</i> Zintenzívnenie kultúrneho a spoločenského života, vytvorenie podmienok pre aktívny voľný čas.</p>	<p>Súlad so Strategickými cieľom 4 a 7: <i>Posilňovanie regionálnej identity podporou rozvoja občianskej spoločnosti (4) a rozvojom kultúrneho dedičstva (7):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ŠC 4.2 Podpora občianskej participácie. - ŠC 7.1: Zachovanie kultúrneho dedičstva.
<p><i>Opatrenie 3.5:</i> Zlepšenie sociálnej situácie obyvateľov obce poskytovaním kvalitných dostupných a zavedením nových sociálnych služieb a komunitných činností a realizácia tomu prislúchajúcej infraštruktúry.</p>	<p>Súlad so Strategickým cieľom 5: <i>Posilňovanie regionálnej identity cestou rozvoja sociálnych ľudských práv:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ŠC 5.1: Skvalitnenie systému poskytovania sociálnych služieb. - ŠC 5.2: Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva.
<p>ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ESTETIZÁCIA OBCE</p>	<p>Súlad so Strategickým cieľom 8: <i>Posilňovanie regionálnej identity cestou ochrany prírodného dedičstva a zvyšovania kvality života obyvateľov:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ŠC 8.2: Zlepšenie kvality vôd. - ŠC 8.3: Zvýšenie kvality ovzdušia vrátane využívania OZE. - ŠC 8.4: Zvýšenie objemu materiálového zhodnocovania odpadov.
<p>Cieľ 4:</p> <p><i>Skvalitniť životné prostredie obce a ochrana obyvateľov a ich majetku pred nepriaznivými dopadmi zmeny klímy.</i></p>	
<p><i>Opatrenie 4.1:</i> Zvýšenie čistoty a estetizácia/skrášlenie obce.</p>	
<p><i>Opatrenie 4.2:</i> Zvýšenie ekologickej stability územia obce a adaptácia obce na dopady zmeny klímy.</p>	

PHSR obce Letanovce 2016 – 2022 (2025) sa tak stáva príspevkom rozvoja Košického kraja v súlade s PHSR KSK na roky 2016 – 2022, čo je plánovacie obdobie totožné s plánovaním rozvoja obce Letanovce. Avšak je potrebné uviesť, že PHSR KSK na roky 2016 – 2022 je

výrazne zameraný na **Posilňovanie regionálnej identity**, čo je základ znenia 8-mych strategických cieľov rozvoja územia košického kraja v 3 základných oblastiach – ekonomickej, sociálnej a environmentálnej a nevytvára priestor pre riešenia viacerých špecifických problémov obcí Slovenského raja ako sú napr. dostupnosť stredísk cestovného ruchu verejnou dopravou, podpora tvorby produktov CR, alebo tiež témy rozvoja bývania a ďalšie, ktoré sú obsahom PHSR aj obce Letanovce.

3 REALIZAČNÁ A FINANČNÁ ČASŤ

3.1 Mechanizmus realizácie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Realizácia alebo mechanizmus implementácie a podmienky realizácie PRO obce Letanovce 2016 – 2022 (2025) sú predpokladom plnenia vytýčených cieľov rozvoja obce. Od dodržiavania zásad a postupov realizácie závisí priemet plánovaných aktivít do reality.

Mechanizmus realizácie PRO je nástrojom zvyšovania účinnosti spravovania rozvoja obce.

Hlavné zásady realizácie programu rozvoja obce (PRO):

1. PRO je základným rozvojovým dokumentom obce, na ktorý sa musí prihliadať pri realizovaní všetkých rozvojových aktivít.
2. PRO je usmerňujúci dokument pre zámery a aktivity všetkých subjektov, ktoré pôsobia na území obce.
3. Za implementáciu PRO sú zodpovedné volené a výkonné orgány samosprávy obce.
4. Pravidlá realizácie PRO sú stanovené a verejne známe a celý proces je formalizovaný.
5. Odvetvové (sektorové) koncepcie/stratégie sú v súlade s PRO.
6. V každej činnosti rozvojového procesu sa zaistí účasť tých, ktorí „musia“ byť zainteresovaní a umožní účasť tých, ktorí „chcú“ byť zainteresovaní.

Pri realizácii cieľa a opatrení bude/môže samospráva obce Letanovce vystupovať podľa povahy opatrení a zainteresovanosti na ich plnení v štyroch pozíciách/rolách, resp. v ich kombinácii, a to ako:

1.	Realizátor	R	Realizuje aktivity s priamou zodpovednosťou (priamou kompetenciou).
2.	Iniciátor	I	Realizuje aktivity, ktoré sú prínosom pre plnenie cieľov rozvoja obce a sú, alebo majú byť realizované inými subjektmi, resp. tieto subjekty majú efektívnejšie a účinnejšie nástroje na ich plnenie.
3.	Partner	P	Vystupuje ako partner pri realizácii aktivít/projektov zameraných na plnenie cieľov rozvoja obce inými subjektmi.
4.	Koordinátor	K	Koordinuje činnosti a aktivity viacerých subjektov smerujúcich k plneniu spoločných cieľov.

Mechanizmus realizácie obsahuje špecifické činnosti, ktorými sú:

- A) Zostavenie a realizácia akčného plánu (AP) a Komunitného plánu sociálnych služieb (KP),
- B) Monitoring realizácie AP a KP a vyhodnocovanie dosahovania cieľa/cieľov stratégie,
- C) Aktualizácia rozvojového dokumentu a jeho častí.

A) Zostavenie a realizácia Akčného plánu:

Akčný plán (AP) je a má byť flexibilná/najflexibilnejšia časť rozvojového dokumentu obce a spracováva ho obecný úrad a jeho príslušné organizačné zložky (podľa organizačnej štruktúry) ako východisko k tvorbe rozpočtu obce.

AP pre prvý rok realizácie (z 2 -3 plánovaných rokov) má obsahovať rozpracovanie aktivít až na konkrétne úlohy a jeho súčasťou môžu byť zadefinované projektové zámery, teda také aktivity, ktoré je možné realizovať prostredníctvom projektov aj s podporou externých finančných zdrojov. Každý aktivite/úlohe majú byť priradené:

- **zodpovedný subjekt/gestor** na úrovni vedúceho pracovníka tej, ktorej organizačnej zložky obecného úradu, resp. na úrovni riaditeľa organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti obce,
- **spolupracujúce subjekty** (interné, externé),
- **doba realizácie** aktivity, resp. úlohy,
- **očakávaný výstup/y**,
- **potreba finančných zdrojov** rozdelená na vlastné a externé zdroje, vrátane ich popisu,
- **priemet do rozpočtu** samosprávy obce.

Jedným z podkladov tvorby Akčného plánu je Komunitný plán sociálnych služieb obce (Príloha 2 tohto dokumentu), ktorý sa zostavuje rovnako na trojročné obdobie (časť A Mechanizmu realizácie PHSR) a podlieha monitoringu, vyhodnocovaniu a aktualizácii (časť B a C Mechanizmu realizácie PHSR).

Akčný plán sa schvaľuje na úrovni obecného zastupiteľstva ako súčasť rozpočtu obce na príslušné obdobie. Takto konkrétne spracovaný akčný plán až do úrovne úloh, umožňuje obci čo najpresnejšie plánovať svoje kapacity (personálne, finančné, časové), pričom 1. rok realizácie AP je rozpracovaný najdetailnejšie a druhý a tretí rok je indikatívny.

Výber aktivít do Akčného plánu rozvoja obce Letanovce pre roky 2016 – 2018 (2020) je Prílohou 1 tohto dokumentu.

B) Monitoring a vyhodnotenie PRO:

Monitoring je priebežný proces, ktorý sleduje napĺňanie PRO cez plnenie akčného plánu a súčasne komunitného plánu (AP a KP) a to na základe porovnania plánu a skutočnosti, najmä cez súbor indikátorov výstupov.

Monitoruje sa:

- vecné plnenie (očakávané výstupy aktivít, plnenie úloh jednotlivých subjektov zapojených do aktivít AP ako aj neočakávané zmeny, ktoré majú vplyv na plnenie AP, indikátory výstupov),
- časové napĺňanie aktivít,
- finančné krytie.

Odporúčame vykonávať monitoring na týchto úrovniach:

- úroveň starostu obce – v rámci príslušných opatrení a akčného plánu: 1 x polročne,
- úroveň obecného zastupiteľstva: 1 x ročne pred spracovaním návrhu na rozpočet na nasledujúce obdobie.

Zistenia v rámci monitoringu sú podkladom ku korekciám a aktualizácii PHSR.

Vyhodnotenie je proces, ktorým sa bilancuje naplnenie stanovených cieľov rozvoja obce prostredníctvom vyhodnotenia indikátorov výsledkov. Odporúča sa tento krok realizovať vždy po dvoch rokoch v rámci plánovacieho obdobia (2018, 2020, 2022), aby bolo možné identifikovať progres voči východiskovému stavu.

Záver z všetkých úrovní monitoringu a vyhodnotenia sú podkladom pre korekcie, doplnky a zmeny PRO.

Zistenia v rámci hodnotenia sú podkladom k aktualizácii, zmenám, doplneniam PHSR, resp. aj k vypracovaniu nového rozvojového dokumentu v závislosti o miery plnenia/splnenia vytýčených cieľov a opatrení rozvoja obce.

C) Aktualizácia rozvojového dokumentu:

Je organickou súčasťou jeho implementácie a vytvára z neho moderný, otvorený a flexibilný dokument. Súčasťou procesu aktualizácie je systematický zber a vyhodnocovanie podnetov od subjektov pôsobiacich na území obce, občanov obce, sledovanie prichádzajúcich

príležitostí i hrozieb pre obec, ako aj výskyt nových skutočností, ktoré neboli známe v čase tvorby a zostavenia dokumentu. Zodpovedným za tento proces je starosta obce.

Periodicita aktualizácie závisí od zistení v monitoringu (raz ročne) a vyhodnocovaní PHSR (raz za dva roky), resp. v prípade potreby (odborný, legislatívny, politický, strategický podnet) aj častejšie.

Zmeny (doplnenia, vyňatia, zmeny obsahu stratégie a pod.) budú schvaľované na úrovni obecného zastupiteľstva.

3.2 Indikatívny finančný plán rozvoja obce 2016 – 2018 (2020)

Indikatívny finančný plán pre zabezpečenie realizácie PRO obce Letanovce je navrhnutý v prvej etape realizácie rozvojového dokumentu na prvé tri, výhľadovo 5 rokov, teda na roky 2016 – 2018 (2020) a vychádza z:

- Akčného plánu rozvoja obce 2016 – 2018 (2020) – vid' Príloha 1 tohto dokumentu,
- Komunitného plánu sociálnych služieb obce 2016 – 2018 (2020) - Príloha 2
- pripravenosti (miera/rozsah/konkretizácia riešení/príprava PD, príslušných povolení a pod.) navrhovaných aktivít v PHSR Letanovce 2016 – 2020 (2025),
- z odhadu disponibilných vlastných zdrojov obce (VZ) a finančných možností obce,
- z príležitostí získania externých zdroj z EÚ fondov (EÚ) v rokoch 2014 – 2020 (2022), či iných externých finančných zdrojov.

Pri finančnej kalkulácii rokov 2016 – 2018 (2020) boli sumy navrhnuté obcou Letanovce počítané na základe identifikovaných plánovaných aktivít Akčného plánu, vrátane Komunitného plánu, pre dané obdobie 2016 – 2018 (2020).

Tabuľka 32: Indikatívny finančný plán 2016 – 2018 (2020) v EUR

Opatrenia	2016	2017	2018	2016 – 2018 (2020)
Opatrenie č. 1.1	10 000	100 000	0	110 000
Opatrenie č. 1.2	0	0	0	0
Opatrenie č. 2.1	0	52 000	32000	84 000
Opatrenie č. 2.2	2 000	33 000	55 000	90 000
Opatrenie č. 3.1	50 000	250 000	300 000	600 000
Opatrenie č. 3.2	30 000	12 000	12 000	54 000
Opatrenie č. 3.3	11 000	30 000	0	41 000
Opatrenie č. 3.4	50 500	210 500	240 500	501 500
Opatrenie č. 3.5	3 000	3 000	3 000	9 000
Opatrenie č. 4.1	2 000	2 000	2 000	6 000
Opatrenie č. 4.2	0	1000	1000	2 000
Spolu	158 000	693 500	645 500	1 497 000

Indikatívny finančný plán na obdobie rokov 2016 – 2018 (2020) je teda celkom 1 497 000 EUR a v jednotlivých rokoch je nasledovný:

- pre rok 2016 spolu za všetky plánované aktivity podľa jednotlivých opatrení spolu 158 500 EUR,
- pre rok 2017 spolu 693 500 EUR,

- pre rok 2018 spolu 645 500 EUR.

Rok 2016 i 2017 sú rokmi prípravy pozemkov a vysporiadania nehnuteľností ako predpokladu ďalšieho rozvoja obce, ako aj prípravy väčších investícií pre nasledujúce obdobie. Najvyššiu plánovanú položku predstavuje v období 2016 – 2018 Opatrenie 2.2 so zameraním na rozvoj bývania (najmä IBV) a to viac ako tretinu celkovo plánovaných finančných zdrojov – vo výške 600 tis. EUR. Nasleduje Opatrenie 3.3 so zameraním na rekonštrukciu, dostavbu a modernizáciu občianskej vybavenosti – vo výške 500 tis. EUR, z toho 450 tis. EUR na rekonštrukciu kultúrneho domu. Celkovo je indikatívny finančný plán na roky 2016 – 2018 (2020) vo výške 1 497 000 EUR, avšak väčšina zdrojov je plánovaných z externých zdrojov EÚ a niektoré aktivity budú realizované na území obce inými subjektmi (napr. rekonštrukcia cesty III. tr.; Letný turistický bus a ďalšie). Pri 5% povinnom spolufinancovaní (pri realizácii aktivít z externých zdrojov EÚ) to predstavuje pre Letanovce cca 75 000 EUR (ročne cca 25 tis. EUR).

Začatie realizácie väčšiny aktivít (viď. Akčný plán – Príloha 1) je plánovaných v prvej etape realizácie PHSR, teda už v prvých 3 rokoch 2016 – 2018. Predpokladom rozvoja obce a rozvojových aktivít v súlade s PHSR i s ÚP obce je vysporiadanie a zvýšenie majetku obce.

ZÁVER

Obec Letanovce tvorbou PHSR 2016 – 2022 (2025) systematicky plánuje rozvoj svojej obce v súlade s programovým obdobím EÚ na roky 2014 – 2020.

Obec Letanovce aktívne vytvára možnosti pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu ako súčasť destinácie Slovenský raj.

Obec Letanovce je na svojom území príspevkom rozvoja Košického samosprávneho kraja (KSK), ktorého je súčasťou. PHSR obce Letanovce 2016 – 2020 (2025) je spracovaný v súlade s návrhom PHSR KSK 2016 – 2020.

Výzvou pre **Obec Letanovce** je intenzívnejšia a cieľená komunikácia a spolupráca s obyvateľmi obce, s neziskovým sektorom a podnikateľmi v prospech rozvoja obce.

Obec Letanovce schvaľuje PHSR obce na roky 2016 – 2022, výhľadovo do roku 2025, a s cieľom lepšieho spravovania rozvoja obce bude plniť jeho ciele, opatrenia, aktivity v súlade s navrhnutým implementačným mechanizmom.

Návrh na uznesenie obecného zastupiteľstva:

Obecné zastupiteľstvo v Letanovciach:

1. **Schvaľuje** Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Letanovce 2016 – 2022 (2025) podľa predloženého návrhu.
2. **Ukladá**
 - a) predložiť PHSR obce Letanovce 2016 – 2022 (2025) na povinné posúdenie v súlade so Zák. č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie,
 - b) dopracovať akčný plán pre rok 2017 (až na úroveň úloh), indikatívne pre rok 2018, ako podklad k tvorbe rozpočtu obce 2017,
 - c) monitorovať, vyhodnocovať a aktualizovať PHSR Letanovce 2016 – 2022 (2025) v súlade s mechanizmom implementácie spracovanom v rozvojovom dokumente.

Slavomír Zahornadský
Starosta obce Letanovce

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1: Všeobecné informácie	8
Tabuľka 2: Počet a hustota obyvateľov obce (k 31.12.)	10
Tabuľka 3: Prírastok a úbytok obyvateľstva za posledných 5 rokov (v osobách)	11
Tabuľka 4: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2014.....	11
Tabuľka 5: Vybrané ukazovatele veku k 31.12.2014	13
Tabuľka 6: Národnostné zloženie	13
Tabuľka 7: Materinský jazyk	13
Tabuľka 8: Náboženské vyznanie obyvateľov	14
Tabuľka 9: Najvyššie dosiahnuté vzdelanie.....	16
Tabuľka 10: Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a odvetvia ekonomickej činnosti.....	18
Tabuľka 11: Bývajúcce obyvateľstvo ODchádzajúce do zamestnania a škôl podľa pohlavia a podľa obce odchádzky a obce dochádzky	20
Tabuľka 12: Bývajúcce obyvateľstvo DOchádzajúce do zamestnania a škôl podľa pohlavia a podľa obce dochádzky a obce odchádzky	21
Tabuľka 13: Štruktúra obyvateľstva podľa ekonomickej aktivity	22
Tabuľka 14: Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu	23
Tabuľka 15: Počet evidovaných uchádzačiek o zamestnanie	23
Tabuľka 16: Dávky v hmotnej núdzi za obdobie rokov 2011 – 2015.....	24
Tabuľka 17: Dávky v hmotnej núdzi, december 2015 – porovnanie	24
Tabuľka 18: Fyzické osoby – podnikatelia podľa právnych foriem, k 31.12.	25
Tabuľka 19: Právnické osoby, k 31.12.....	25
Tabuľka 20: Štruktúra pôdneho fondu (v m ² a %).....	25
Tabuľka 21: Prehľad výberu daní z ubytovania v obciach NP Slovenský raj (2009 – 2013). 38	
Tabuľka 22: Výber vstupného obcami, ktoré vlastní technické turistické zariadenia (2009 – 2013).....	38
Tabuľka 23: Domy podľa obývanosti, typu a formy vlastníctva	45
Tabuľka 24: Obývané domy podľa obdobia výstavby	45
Tabuľka 25: Občianska vybavenosť a služby v obci Letanovce a v najbližších obciach	46
Tabuľka 26: Vývoj počtu detí v MŠ	48
Tabuľka 27: Vývoj počtu žiakov ZŠ	48
Tabuľka 28: Vývoj počtu žiakov ŠZŠ.....	49
Tabuľka 29: Počet požiarov podľa lokalít v území Slovenského raja	67
Tabuľka 30: Návrh štruktúry implementačného mechanizmu Stratégie Slovenský raj.....	81
Tabuľka 31: Prehľad stratégie rozvoja obce Letanovce 2016 – 2022 (2025) v súlade s PHSR KSK 2016 – 2022.....	97
Tabuľka 32: Indikatívny finančný plán 2016 – 2018 (2020) v EUR	105

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok 1: Poloha obce a kataster obce Letanovce	7
Obrázok 2: Rekonštruovaný obraz niekdajšieho Kláštora	9
Obrázok 3: Vývoj počtu obyvateľov obce	10
Obrázok 4: Vekové zloženie obyvateľstva k 31.12.2014	11
Obrázok 5: Porovnanie vekovej štruktúry obyvateľstva v obci, okrese, kraji a SR.....	12
Obrázok 6: Obyvateľstvo podľa národnosti	13
Obrázok 7: Obyvateľstvo podľa materinského jazyka	14
Obrázok 8: Zloženie obyvateľstva podľa vierovyznania	15
Obrázok 9: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	16
Obrázok 10: Štruktúra poľnohospodárskej pôdy	26
Obrázok 11: Štruktúra nepoľnohospodárskej pôdy.....	26
Obrázok 12: Značka destinácie Slovenský raj	31
Obrázok 13: Celková ročná návštevnosť destinácie Slovenský raj	32
Obrázok 14: Kysel' a Prielom Hornádu.....	33
Obrázok 15: Letanovský mlyn a Kláštora	33
Obrázok 16: Zrúcanina kaplnky a symbolický cintorín na Kláštora	34
Obrázok 17: Ikonický pohľad z Kláštora na panorámu Vysokých Tatier.....	35
Obrázok 18: Letanovský mlyn	37
Obrázok 19: Dostupnosť záchranárskej a lekárskej pomoci	52
Obrázok 20: Kostol Všetkých svätých v centre obce.....	54
Obrázok 21: Kláštora – kartuziánsky kláštor	55
Obrázok 22: Brána do Slovenského raja	59
Obrázok 23: Vekové zloženie respondentov dotazníkového prieskumu	70
Obrázok 24: Vzdelanostná štruktúra respondentov dotazníkového prieskumu	70
Obrázok 25: Rozvojové priority – poradie na miestach 1 – 5.....	72
Obrázok 26: Rozvojové priority – poradie na miestach 6 – 10.....	73
Obrázok 27: Výsledky prieskumu o prioritách verejnosti – celkové poradie	75

POUŽITÉ ZDROJE

- [1] Webstránka obce <http://www.letanovce.eu/>
- [2] Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2007 – 2013
- [3] Územný plán obce Letanovce z roku 2006; Zmeny a doplnky 1/2015
- [4] Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja 2016 – 2022
- [5] Štatistický úrad Slovenskej republiky
- [6] Výsledky Sčítania obyvateľov, domov a bytov, 2011
- [7] Zamestnanci a priemerné mesačné mzdy 2013, Štatistický úrad SR, 2014
- [8] Štatistiky Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
- [9] www.klastorisko.sk
- [10] <http://www.apsida.sk/c/7095/letanovce-klastorisko>
- [11] www.slovenskyraj.eu
- [12] www.slovenskyraj.sk
- [13] www.slovensky-raj.sk
- [14] Aktualizácia Plán rozvoja verejných vodovodov pre územie Košického kraja (Súhrn; k 31.12.2011)
- [15] Plán rozvoja verejných vodovodov v SR, 2015
- [16] Výročná správa o činnosti Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi za rok 2014
- [17] RÚSES okresu Spišská Nová Ves, 2013
- [18] <https://maps.google.com>
- [19] „Kláštorko – skala útočiska – Letanovce“; Vreckový sprievodca pamiatkami Spiša
- [20] <http://www.szsletanovce.edu.sk/zamestnanci>
- [21] Marketingová stratégia destinácie NP Slovenský raj, 2014
- [22] Stratégia rozvoja územia Slovenský raj s dôrazom na rozvoj cestovného ruchu 2015 – 2020 výhľadovo 2025
- [23] Záverečná správa Popradská kotlina – regionálne hydrogeotermálne zhodnotenie, MŽP SR a URANPRES Spišská Nová Ves, 1998 a 2015
- [24] Obvodný úrad životného prostredia, Spišská Nová Ves, Súhrnná správa o priebehu povodní a ich následkoch, 31.08.2010
- [25] <http://www.sezospis.sk/>
- [26] Plán ochrany obyvateľov obce Letanovce

[27] Povodňový plán záchranných prác obce Letanovce

[28] Program starostlivosti o NP Slovenský raj, 2015

[29] <http://hiking.sk>

POUŽITÉ SKRATKY

ADOS – agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti
AP – akčný plán
CR – cestovný ruch
ČOV – čistiareň odpadových vôd
DHN – dávky v hmotnej núdzi
DHZ – dobrovoľný hasičský zbor
EAO – ekonomicky aktívne obyvateľstvo
EUoZ – evidovaní uchádzači o zamestnanie
EÚ – Európska únia
HaZZ – hasičský a záchranný zbor
HZS – horská záchranná služba
IBV – individuálna bytová výstavba
IROP – Integrovaný regionálny operačný program
KEP – krajinnoekologický plán
KRI – Karpatský rozvojový inštitút, Košice
KSK – Košický samosprávny kraj
MDVaRR SR – Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR
MŠ – materská škola
MV SR – Ministerstvo vnútra SR
MŽP SR – Ministerstvo životného prostredia SR
NFP – nenávratný finančný príspevok
NP – národný park
NPR – národná prírodná rezervácia
OOCR – oblastná organizácia cestovného ruchu

OP LZ – Operačný program ľudské zdroje
OZ – obecné zastupiteľstvo
OZE – obnoviteľné zdroje energie
PD – projektová dokumentácia
PHSR – Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PRO – Program rozvoja obce
PZ – policajný zbor
RD – rodinné domy
RLP – rýchla lekárska pomoc
RZP – rýchla záchranná pomoc
SNV – Spišská Nová Ves
SODB 2011 – Sčítanie obyvateľov, domov a bytov z roku 2011
SR – Slovenská republika
ŠC – špecifický cieľ
ŠFRB – štátny fond rozvoja bývania
ŠÚ SR – Štatistický úrad SR
ŠZŠ – špeciálna základná škola
ÚP – územný plán
VDS – Východoslovenská distribučná spoločnosť
VÚC – vyšší územný celok
VZ – vlastné zdroje
VZN – všeobecne záväzné nariadenie
VZZS – vrtuľníková záchranná zdravotná služba
ZŠ – základná škola
ŽP – životné prostredie

PRÍLOHA 1 – AKČNÝ PLÁN NA ROKY 2016 – 2018 (2020)

Akčný plán 2016 – 2018 (2020) predstavuje výber aktivít, ktoré majú charakter projektových zámerov/projektov (nie bežných činností obce), a ktoré:

- sú v súlade s územným plánom obce (návrh ÚP 2016),
- sú súčasťou rozpočtu roku 2016 (Akčný plán, ako súčasť PHSR je spracovaný po schválení rozpočtu obce na rok 2016, ktorý bol schvaľovaný v závere roku 2015),
- kontinuálne pokračujú ako neukončené aktivity z predchádzajúceho obdobia,
- sú plánované ako nové vyplývajúce zo stratégie rozvoja obce 2016 – 2022 (2025),
- sú už pripravenými projektmi s plánom uchádzania sa o externé zdroje pre ich financovanie.

V Akčnom pláne 2016 – 2018 (2020) sú vybrané aktivity, ktorých realizátorom je najmä priamo Obec Letanovce a sú zhrnuté v nasledovnej tabuľke.

Vybrané aktivity pre roky 2016 – 2018 (2020):

P. č.	Aktivita (stručný popis)	Číslo opatrenia	Partneri	Plánované financie (tis. €)				Predpokladaný zdroj financovania (vlastné, OP EÚ, štátne, PPP, iné)
				2016	2017	2018	Spolu	
1.	Vysporiadanie pozemkov na Kláštorisku a Kartuziánskeho kláštora (predpoklad rozvoja lokality a jej výstavby v súlade s návrhom ÚP obce)	1.1	Urbár Letanovce	10 000	0	0	10 000	Vlastné zdroje
2.	Legalizácia stavieb na Kláštorisku (predpoklad rozvoja lokality a jej výstavby v súlade s návrhom ÚP obce)	1.1	--	0	100 000	0	100 000	Vlastné zdroje
SPOLU Opatrenie 1.1				10 000	100 000	0	110 000	
3.	Rekonštrukcia cesty III. triedy (lobing na správcu komunikácie, zdôvodňovanie nutnosti rekonštrukcie na aktivity v rozvoji CR a v spolupráci aj s OOCR)	1.2	Úrad KSK Správa ciest KSK OOCR Slovenský raj &	0	0	0	0	Zdroje VÚC - KSK

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Letanovce 2016 – 2022 (2025)

			Spiš					
SPOLU Opatrenie 1.2				0	0	0	0	
4.	Vybudovanie cyklotrasy Ukrajina (prevod pozemkov, príprava žiadosti o NFP)	2.1	OOCR Slovenský raj & Spiš Okolité/susedné obce Euroregión Tatry	0	50 000	0	50 000	EÚ + vlastné zdroje
5.	Letný turistický bus (prevádzka autobusu v letnej sezóne pre zlepšenie prístupnosti turistických lokalít)	2.1	OOCR Slovenský raj & Spiš	0	2 000	2 000	4 000	Zdroje OOCR Slovenský raj & Spiš
6.	Výstavba cyklocesty (smer Sp. Štvrtok v súlade s ÚP)	2.1	Obec Spišský Štvrtok	0	0	30 000	30 000	
SPOLU Opatrenie 2.1				0	52 000	32 000	84 000	
7.	Príprava výstavby nástupnej lokality do Slovenského raja v Letanovskom mlyne vrátane prípravy výstavby Ekocentra (prípravná etapa, urbanistická, územná a projektová príprava, inžinierske činnosti až po stavené povolenie)	2.2	Obec Spišské Tomášovce	0	15 000	15 000	30 000	Vlastné zdroje
8.	Sprevádzkovanie turistickej ubytovne	2.2	--	2 000	8 000	0	10 000	Vlastné zdroje
9.	Výstavba vyhliadkovej veže na Kláštorisku (ÚP obce)	2.2	Správa NP Slovenský raj OOCR Slovenský raj & Spiš Urbár Letanovce	0	10 000	40 000	50 000	EÚ, grantové a vlastné zdroje
SPOLU Opatrenie 2.2				2 000	33 000	55 000	90 000	
10.	Príprava výstavby IBV (záhrady na ul. Slobody) pre cca 60 – 70 stavebných parciel	3.1	--	50 000	250 000	300 000	600 000	Vlastné zdroje
SPOLU Opatrenie 3.1				50 000	250 000	300 000	600 000	
11.	Rozšírenie ČOV v časti Strelník	3.2	--	3 000	5 000	5 000	13 000	EÚ + vlastné zdroje
12.	Rekonštrukcia obecného rozhlasu	3.2	--	20 000	0	0	20 000	Vlastné + štátne zdroje (MV SR)
13.	Rekonštrukcia a dostavba verejného osvetlenia	3.2	--	7 000	7 000	7 000	21 000	Vlastné zdroje
SPOLU Opatrenie 3.2				30 000	12 000	12 000	54 000	
14.	Rekonštrukcia a modernizácia MŠ	3.3	--	11 000	30 000	0	41 000	EÚ+ vlastne zdroje

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Letanovce 2016 – 2022 (2025)

SPOLU Opatrenie 3.3				11 000	30 000	0	41 000	
15.	Rekonštrukcia kultúrneho domu (+ obecného úradu)	3.4		50 000	200 000	200 000	450 000	EÚ- NFP 95% a spolufinancovanie 5% obec
16.	Elektronizácia a internetizácia obecnej knižnice	3.4		500	500	500	1500	Grantové zdroje
17.	Výstavba multifunkčného ihriska (etapa prípravy a vysporiadania pozemkov)	3.4		0	10 000	40 000	50 000	Vlastné zdroje
SPOLU Opatrenie 3.4				50 500	210 500	240 500	501 500	
18.	Zabezpečenie terénnej sociálnej práce (projekt OP EZ)	3.5		1 000	1 000	1 000	3 000	EÚ + vlastné zdroje
19.	Rozvoz stravy pre seniorov a hendikepovaných obyvateľov (zriadenie novej služby)	3.5	Neziskový sektor, dobrovoľníci	2 000	2 000	2 000	6 000	EÚ, IROP a vlastné zdroje
SPOLU Opatrenie 3.5				3 000	3 000	3 000	9 000	
20.	Ozelenenie obce v súlade s ÚP (vybratá časť/časti obce pre ozelenenie a doplnenie drobnej architektúry)	4.1	Správa NP Slovenský raj, Neziskový sektor	1 000	1 000	1 000	3 000	Granty, vlastné zdroje
21.	Likvidácia invázných druhov rastlín (kosenie, VZN o úprave verejných priestranstiev)	4.1	---	1 000	1 000	1 000	3 000	Vlastné zdroje, zdroje správcov a majiteľov pozemkov
SPOLU Opatrenie 4.1				2 000	2 000	2 000	6 000	
22.	Regulácia potoka Brusník	4.2	Obec Letanovce	0	1 000	1 000	2 000	Zdroje vodohospodárskeho podniku
SPOLU Opatrenie 4.2				0	1 000	1 000	2 000	
CELKOM SPOLU				158 000	693 500	645 500	1 497 000	

PRÍLOHA 2 – KOMUNITNÝ PLÁN ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE LETANOVCE 2016 – 2018 (2020)

Komunitný plán rozvoja sociálnych služieb obce Letanovce na roky 2016 – 2022

Karpatský rozvojový inštitút, Košice

Máj 2016

Zadávatel' vypracovania Komunitného plánu rozvoja sociálnych služieb obce Letanovce na obdobie rokov 2016 – 2022 ako súčasť PHSR obce Letanovce 2016 – 2020 (2022):

Obec Letanovce

Odborné vedenie procesu a zostavenie dokumentu komunitného plánu ako súčasť PHSR obce Letanovce 2016 – 2022 (2025):

Karpatský rozvojový inštitút, Košice

www.kri.sk

Gestori spracovania a zostavenia dokumentu:

- Slavomír Zahornadský, starosta obce Letanovce
- Mgr. Klaudia Nemčíková, vedúca úseku bytovej a sociálnej politiky, Obecný úrad v Letanovciach
- Ing. Zuzana Záborská, zástupkyňa riaditeľa, KRI Košice

Na tvorbe dokumente spolupracovali:

- Mgr. Nikola Zvalená, prednostka Obecného úradu, Letanovce
- Mgr. Pavol Toporcer, poslanec obecného zastupiteľstva (OZ) v Letanovciach
- Štefan Trojan, poslanec OZ v Letanovciach
- Ivan Krompaský, poslanec OZ v Letanovciach
- Ing. Ján Vronč, poslanec OZ v Letanovciach
- Maroš Neupauer, poslanec OZ v Letanovciach
- Ján Šefčík, poslanec OZ v Letanovciach

Dokument neprešiel jazykovou úpravou.

Obsah

ÚVOD	4
1 Výber z analýzy z PHSR obce Letanovce 2016 – 2020 (2022)	6
1.1 Základná charakteristika obce	6
1.2 Demografické charakteristiky obce	6
1.2.1 Vývoj počtu obyvateľov obce	6
1.2.2 Veková štruktúra obyvateľstva a vybrané charakteristiky veku	7
1.2.3 Národnostné zloženie obyvateľstva obce	8
1.2.4 Vierovyznanie	10
1.2.5 Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelanosti.....	10
1.3 Lokálny hospodársky a ekonomický rozvoj	11
1.3.1 Pracovná sila	11
1.4 Bývanie	15
1.4.1 Bývanie.....	15
1.5 Školstvo a školská infraštruktúra.....	16
1.6 Sociálna starostlivosť a sociálne služby	18
1.6.1 Pobytové sociálne služby	18
1.6.2 Služby seniorom, starým a chorým	18
1.6.3 Sociálno-právna ochrana detí a mládeže a sociálna kuratela	19
1.6.4 Sociálne služby pre osoby sociálne neprispôsobivé a pre občanov v ťažkých životných situáciách	20
1.6.5 Marginalizovaná rómska komunita	20
1.6.6 Terénna sociálna práca	22
1.7 SWOT analýza.....	24
1.8 Dotazníkový prieskum.....	28
2 Komunitný plán sociálnych služieb 2016 – 2018 (2020).....	31
2.1 Východiská pre komunitný plán sociálnych služieb	31
2.2 Priority, ciele a aktivity v oblasti sociálnych služieb	33
Záver.....	38
Zoznam tabuliek	39
Zoznam obrázkov	39
Použité zdroje.....	40
Použité skratky	41

ÚVOD

„Obec vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode a utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja.“

Ustanovenie § 80 Zák. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Letanovce 2016 – 2020 (2022):

- 1. je súčasťou PHSR obce Letanovce (ďalej len PHSR), ako hlavného a základného rozvojového dokumentu obce na rovnaké plánovacie obdobie na roky 2016 – 2020 (2022)¹⁶ a komunitné plánovanie, so zainteresovaním verejnosti a poskytovateľov sociálnych služieb bolo súčasťou procesu tvorby rozvojového dokumentu obce Letanovce.**
- 2. má charakter odvetvového/sektorového rozvojového dokumentu so zameraním najmä na rozvoj sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb v obci a jeho vypracovanie je povinnosťou obce vyplývajúcej zo Zákona č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách.**

Proces prípravy **komunitného plánu sociálnych služieb ako súčasť procesu plánovania rozvoja obce (PHSR)** prebiehal súčasne s krokmi/etapami komunikácie a tvorby PHSR obce Letanovce 2016 – 2022 (2025) vrátane **dotazníkového prieskumu v obci**, za účelom identifikácie rozvojových priorít podľa záujmov a potrieb verejnosti, obyvateľov obce.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Letanovce 2016 – 2020 (2022):

- a) vychádza a dopĺňa analýzu PHSR** v oblasti sociálnej a v ďalších relevantných oblastiach, a je rozpracovaním a doplnením stratégie rozvoja obce „Letanovce 2025“,

¹⁶ *Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Letanovce 2016 – 2022 (2025) je vypracovaný v súlade so Zákonom č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení Zákona č. 309/2014 Z.z. (ďalej len „zákon“) so zohľadnením odporúčanej Metodiky tvorby programov rozvoja obcí spracovanej MDVaRR SR (ďalej len „metodika“).*

*Jedná sa o strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy v **hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti** stanovuje rozvojové smerovanie obce v stanovenom období, ktoré je rovnako programovacím obdobím Európskej únie 2014 – 2020 (2022) s príležitosťami pre doplnkové financovanie rozvojových aktivít obce Letanovce.*

Komunitný plán sociálnych služieb obce Letanovce 2016 – 2022 (2025)

ako aj programovej časti PHSR najmä pre oblasť sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb,

- b) podlieha schválenému mechanizmu implementácie rozvojového dokumentu PHSR, teda procesom monitoringu, vyhodnocovania, korekcií a aktualizácie,**
- c) je spracovaný ako súčasť PHSR samostatnou prílohou a tiež tak, že je možné ho v prípade potreby dokladovania pre uchádzanie sa o externé zdroje, využiť aj ako samostatný dokument,**
- d) je schvaľovaný ako súčasť PHSR obce Letanovce 2016 – 2020 (2022).**

Obec Letanovce je súčasťou vidieka Košického samosprávneho kraja, preto dôležitými východiskami pre spracovania Komunitného plánu obce na regionálnej úrovni sú:

- Konceptia rozvoja sociálnych služieb Košického kraja 2016 – 2020
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016 až 2022.

1 VÝBER Z ANALÝZY Z PHSR obce Letanovce 2016 – 2020 (2022)

1.1 Základná charakteristika obce

Obec Letanovce patrí do **okresu Spišská Nová Ves** a do **Košického kraja**. Od mesta Spišská Nová Ves sú Letanovce vzdialené 8 km. Obec leží aj v blízkosti miest Levoča a Poprad v Prešovskom kraji. Susednými katastrami a obcami sú Spišské Tomášovce, Hrabušice, Vydrník, Jánovce, Spišský Štvrtok, Arnutovce a Stratená.

Tabuľka 33: Všeobecné informácie

Názov obce:	Letanovce
Názov okresu:	Spišská Nová Ves
Názov kraja:	Košický samosprávny kraj
Región:	Spiš
Nadmorská výška stredu obce v m n. m.	508
Rozloha obce v m²	21 380 082 m ²
Počet obyvateľov (k 31.12.2014)	2 276
Hustota obyvateľstva na 1 km²	105,71
Prvá písomná zmienka o obci	1 250

1.2 Demografické charakteristiky obce

1.2.1 Vývoj počtu obyvateľov obce

K 31.12.2014 mala obec Letanovce **2 276 obyvateľov**, z toho 50,79% mužov a 49,21% žien. Počet obyvateľov obce dlhodobo stabilne rastie, čím rastie aj hustota obyvateľstva na 1 km² rozlohy obce. Oproti roku 1996 vzrástol počet obyvateľov obce o viac ako štvrtinu (o 27%).

Tabuľka 34: Počet a hustota obyvateľov obce (k 31.12.)

	1996	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Muži	900	1 047	1 075	1 094	1 127	1 137	1 156
Ženy	893	1 049	1 080	1 083	1 104	1 107	1 120
Spolu	1 793	2 096	2 155	2 177	2 231	2 244	2 276
Počet obyvateľov na 1 km²	82,93	97,24	100	100,8	103,1	104,7	105,71

Zdroj: ŠÚ SR

Prirodzený prírastok obyvateľstva, t. j. rozdiel medzi počtom živonarodených detí a zomretých osôb, dosahoval v období rokov 2010-2014 pozitívne hodnoty a bol pomerne stabilný. **Migračné saldo**, t. j. rozdiel medzi počtom prisťahovaných a vystťahovaných je v rámci sledovaného obdobia s výnimkou roku 2012 záporné – prevláda počet

vysťahovaných, a nie je v ňom možné určiť jednoznačný trend. Hodnoty **celkového prírastku obyvateľstva**, t. j. súčtu prirodzeného prírastku a migračného salda, sú dlhodobo kladné.

1.2.2 Veková štruktúra obyvateľstva a vybrané charakteristiky veku

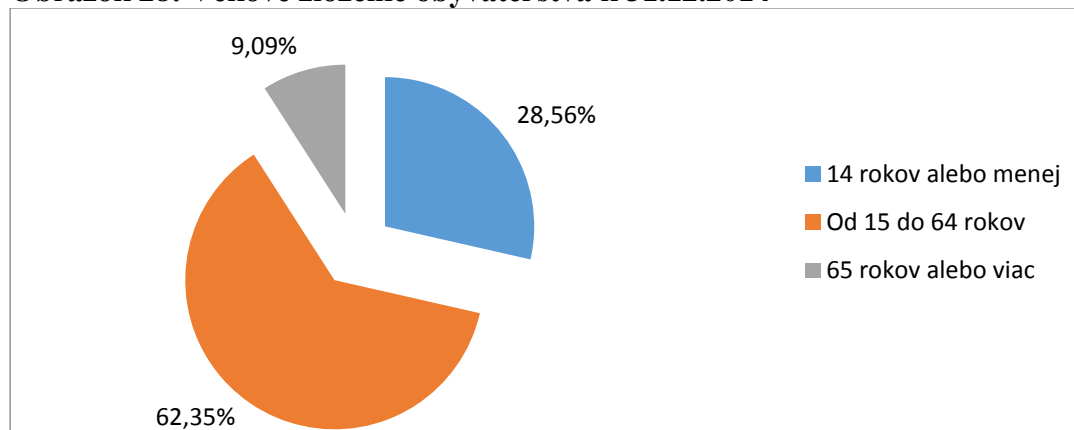
Z hľadiska vekovej štruktúry je v obci **výrazné zastúpenie obyvateľstva v predproduktívnom veku** (do 14 rokov) – až 28,56%. Podiel obyvateľov v produktívnom veku (62,35%) je viac ako dvojnásobne vyšší a podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku (9,09%) je takmer trojnásobne nižší v porovnaní s obyvateľstvom do 14 rokov. V porovnaní s údajmi za celú SR (15,31% obyvateľstva do 14 rokov) dosahuje tento podiel v obci Letanovce takmer dvojnásobne vyššiu hodnotu.

Tabuľka 35: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2014

	14 rokov alebo menej	Od 15 do 64 rokov	65 rokov alebo viac
Muži	334	741	81
Ženy	316	678	126
Spolu	650	1 419	207

Zdroj: ŠÚ SR

Obrázok 28: Vekové zloženie obyvateľstva k 31.12.2014

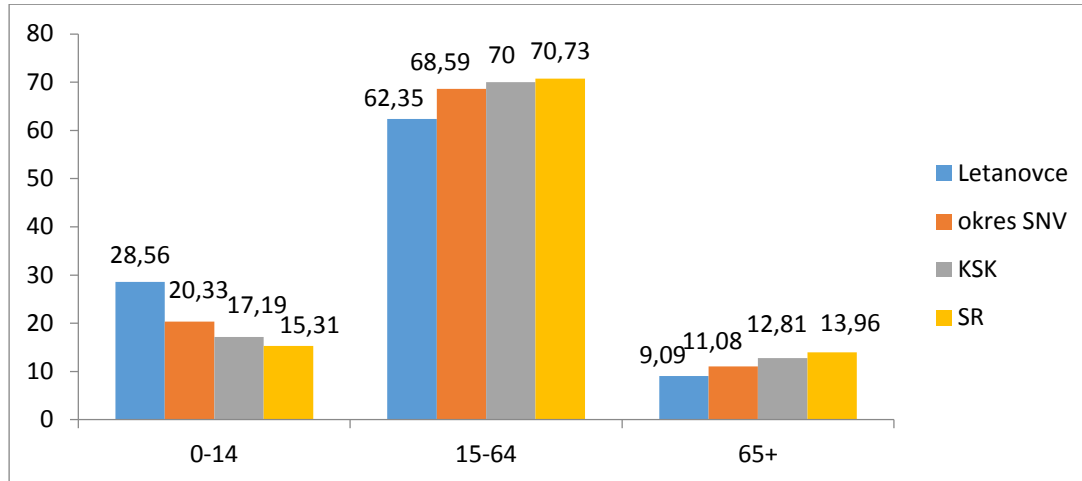

Zdroj: ŠÚ SR

Vyššie percento predproduktívnej a nižšie percento zastúpenia poproduktívnej zložky v porovnaní s celým okresom, krajom aj SR, sa odráža aj v nižšej hodnote indexu starnutia. Priemerný (31,21) aj mediánový (27,4) vek obyvateľstva obce dosahuje rovnako nižšie hodnoty v porovnaní s okresom Spišská Nová Ves, Košickým krajom aj celou SR.

Z hľadiska indexu vitality (predstavuje pomer predproduktívnej a poproduktívnej zložky obyvateľstva, a jeho hodnota je 314 bodov) **môžeme obec Letanovce zaradiť medzi veľmi progresívne populácie.**

Obrázok 29: Porovnanie vekovej štruktúry obyvateľstva v obci, okrese, kraji a SR

Zdroj: ŠÚ SR

V porovnaní s okresom, krajom a SR, je pre obec charakteristická vyššia (takmer o polovicu) miera ekonomického zaťaženia obyvateľstva v produktívnom veku (15 – 64 rokov) neproduktívnou zložkou populácie (obyvatelia do 14 rokov a nad 65 rokov spolu). **Hodnota indexu ekonomického zaťaženia je až 60,39** a vyjadruje počet ľudí v „mimoproduktívnom“ veku pripadajúci na 100 ľudí v produktívnom veku.

Tabuľka 36: Vybrané ukazovatele veku k 31.12.2014

	Priemerný vek	Mediánový vek	Index starnutia	Index vitality	Index ekonomického zaťaženia
Letanovce	31,21	27,40	31,85	314,01	60,39
Okres SNV	36,25	34,70	54,49	183,5	45,79
KSK	38,52	37,60	74,51	134,21	42,86
SR	39,87	39,00	91,17	109,68	41,39

Zdroj: ŠÚ SR

1.2.3 Národnostné zloženie obyvateľstva obce

Obec Letanovce sa vyznačuje dvojnárodnostným zložením obyvateľstva. Na základe výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011 (ďalej len ako SODB 2011) je

- **86,05% obyvateľov slovenskej,**
- **9,86% rómskej a**
- 3,91% obyvateľov nezistenej národnosti.

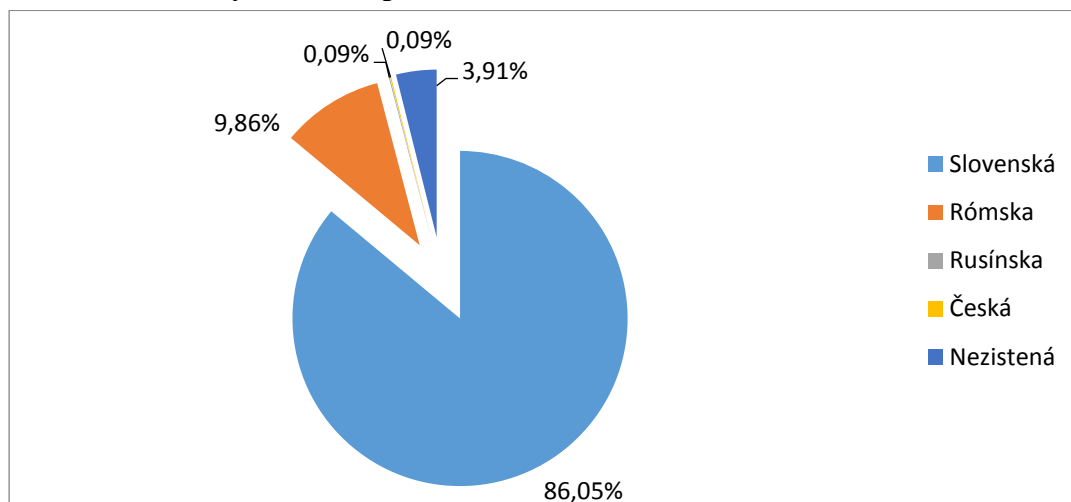
Podiel Rómskeho obyvateľstva možno, aj vzhľadom na údaje o štruktúre obyvateľstva podľa materinského jazyka, vnímať ako značne skreslený.

Rómsky jazyk za svoj materinský jazyk považuje viac ako tretina všetkých obyvateľov obce – až 35,75%.

Zloženie obyvateľstva podľa národnosti aj materinského jazyka zároveň indikuje, že pozitívny vývoj počtu obyvateľov obce a zloženie obyvateľstva v prospech populácie do 14 rokov je v značnej miere určovaný Rómskym obyvateľstvom, ktoré má v obci výrazné zastúpenie.

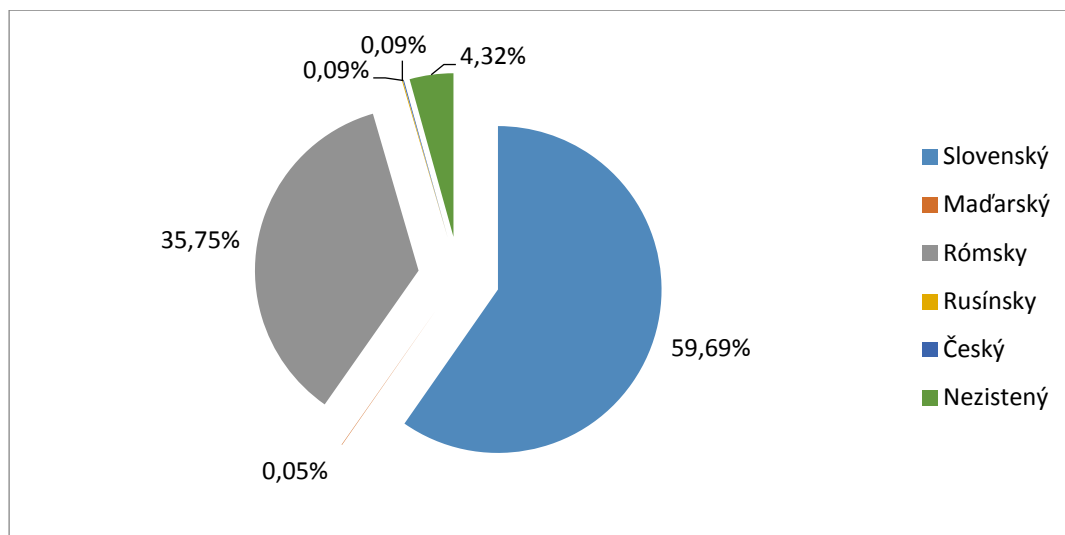
Od roku 2009 sa zvýšil počet rómskeho obyvateľstva zo 730 na viac ako 1 000 v roku 2015 (teda o cca 270, čo predstavuje nárast o viac ako 36%).

Obrázok 30: Obyvateľstvo podľa národnosti

Zdroj: SODB 2011

Obrázok 31: Obyvateľstvo podľa materinského jazyka

Zdroj: SODB 2011

1.2.4 Vierovyznanie

Obyvateľstvo obce sa podľa SODB, 2011 z najväčšej časti hlási k **Rímskokatolíckej cirkvi** (až 86,75%). Nezistené a iné vierovyznanie má viac ako 10% obyvateľstva. Viac ako 1% obyvateľov vyznáva vieru Náboženskej spoločnosti Jehovovi svedkovia.

1.2.5 Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelanosti

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva je viac ako kritická.

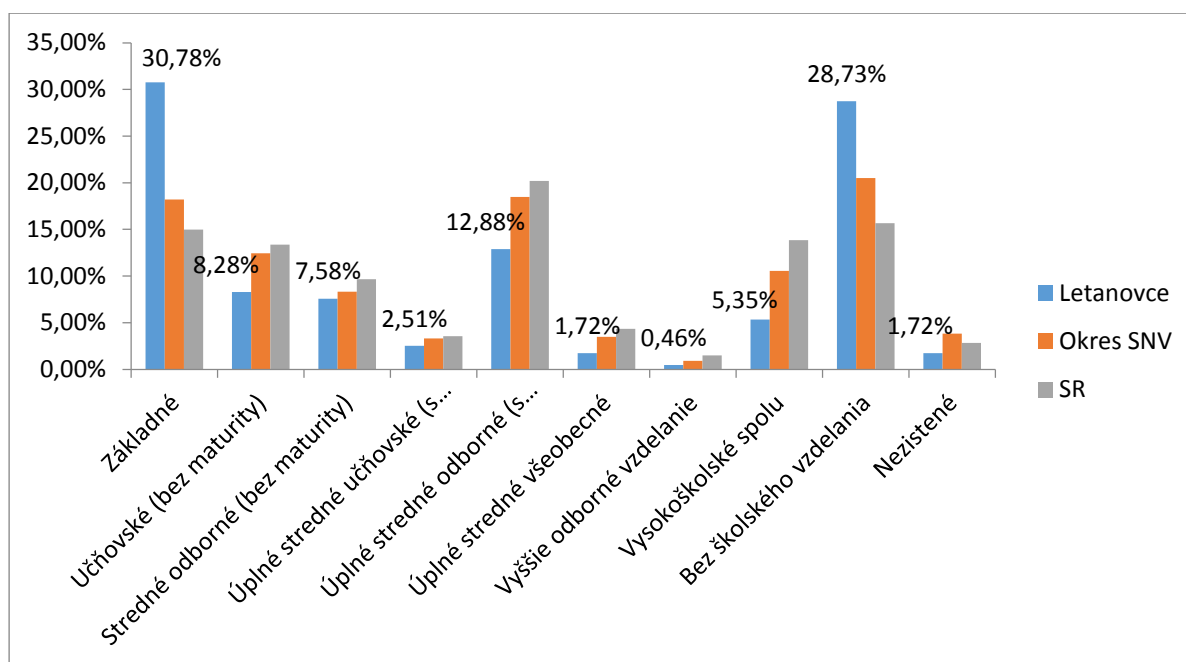
Bez školského vzdelania je 28,73% obyvateľov (v celej SR len 1,72%). Len základné vzdelanie má až 30,78% obyvateľov (v celej SR len 8,28%). Spolu je teda takmer 60% obyvateľstva obce len so základným alebo nulovým najvyšším dosiahnutým vzdelaním. Z nich podstatnú časť tvorí práve Rómske obyvateľstvo.

Úplné stredné vzdelanie, tak odborné ako aj všeobecné, má 17,11% obyvateľov (v celom okrese je to 25,26% a v celej SR 28,08%) . Vysokoškolsky vzdelaní obyvatelia predstavujú 5,35%, čo je podstatne nižší podiel oproti okresu – 10,55%, aj celej SR 13,86%.

Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne možno považovať za kľúčový predpoklad celkového rozvoja obce, vrátane podpory uplatniteľnosti miestneho obyvateľstva na trhu práce.

Z hľadiska pohlavia je v obci viac vzdelaných žien (s najvyšším dosiahnutým vzdelaním s maturitou alebo vyšším vzdelaním) než mužov.

Obrázok 32: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Zdroj: SODB 2011

1.3 Lokálny hospodársky a ekonomický rozvoj

1.3.1 Pracovná sila

Podľa údajov z posledného sčítania v roku 2011 je z celkového počtu obyvateľov 950 **ekonomicky aktívnych**. Pracovná sila (ekonomicky aktívne obyvateľstvo – ďalej aj ako EAO) v obci tak predstavuje 44,17% obyvateľstva obce. Z nich až 471 (teda bezmála polovica – 49,58%) dochádza do zamestnania mimo svojho bydliska.

Obec Letanovce je závislá od migrácie za prácou aj vzdelaním do mestských aglomerácií. Najviac obyvateľov dochádza za prácou do neďalekého okresného mesta Spišská Nová Ves, ďalej do Popradu, Levoče, Svitú, ale aj do Košíc a do Bratislavy.

Naopak z okresného mesta dochádzalo do Letanoviec kvôli zamestnaniu, podľa údajov SODB 2011, 32 ekonomicky aktívnych osôb. Celkovo tak k uvedenému obdobiu odchádzalo za prácou a štúdiom z obce Letanovce v rámci okresu 217 ľudí, mimo okresu 203 a do zahraničia 42 ľudí.

V štruktúre miestnej pracovnej sily tvoria **zamestnanci** 45,68% (434 osôb podľa SODB 2011; 27 258 osôb tvoria zamestnanci v celom okrese SNV – t. j. 60,41% ekonomicky aktívneho obyvateľstva okresu). **Podiel nezamestnaných** z celkového počtu ekonomicky aktívnych osôb v obci je dokonca o niečo vyšší – až 47,05%.

V porovnaní s okresom a krajom je podiel nezamestnaných z ekonomicky aktívneho obyvateľstva v obci dvojnásobný. V porovnaní s celou SR skoro trojnásobný.

Počet **evidovaných uchádzačov o zamestnanie** (ďalej aj EUoZ) z obce za posledných 5 rokov striedavo klesá a rastie. Za rok 2014 je na úrovni zhruba 22% z celkového ekonomicky aktívneho obyvateľstva a 9,58 % z celkového počtu obyvateľov obce v roku 2014.

Tabuľka 37: Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu

	1996	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Okres Spišská Nová Ves	8 031	8 389	9 300	9 735	9 852	8 611	8156
Letanovce	223	313	321	307	316	198	218
% zo všetkých obyvateľov obce	12,44%	14,93%	14,90%	14,10%	14,16%	8,82%	9,58%

Zdroj: ŠÚ SR

Z výrazne nepriaznivej vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva obce môžeme odvodiť fakt, že podstatnú časť evidovaných uchádzačov o zamestnanie tvorí práve **nízko kvalifikovaná a ťažko zamestnateľná a nezamestnateľná** pracovná sila, čo výrazne zhoršuje vyhliadky pre jej uplatnenie na trhu práce.

Vysoký podiel nízkokvalifikovaných nezamestnaných z ekonomicky aktívneho obyvateľstva, vyššia miera ekonomickej závislosti – „odkázanosti“ na pracujúce obyvateľstvo, nižšia priemerná mzda v celom okrese v porovnaní s priemerom kraja a SR¹⁷, výrazné zastúpenie viacpočetných (predovšetkým rómskych) domácností, vyššie percento závislých osôb z celkového počtu obyvateľov¹⁸ sú určujúcimi faktormi ohrozenia miestneho obyvateľstva chudobou.

Počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi z obce Letanovce za obdobie posledných troch rokov (2013 – 2015) mierne rastie. Za december 2015 bol počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi (ďalej aj ako DHN) v obci Letanovce 150, počet spoločne posudzovaných osôb 620 a celkovo za uvedené obdobie bola vyplatená suma dávok v hmotnej núdzi 28 016,9 EUR. Suma DHN tiež ma stúpajúci trend.

Tabuľka 38: Dávky v hmotnej núdzi za obdobie rokov 2011 – 2015

za daný rok	2011	2012	2013	2014	2015
Priemerný počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi	170	151	135	141	144
Priemerný počet posudzovaných osôb	671	581	539	585	583
Priemerná mesačná vyplatená suma dávok v hmotnej núdzi	26 352	22 705	21 746	25 542	27 137
k 31.12.	2011	2012	2013	2014	2015

¹⁷ 768 EUR – okres SNV; 890 EUR – Košický kraj; 939 EUR – SR – podľa ŠÚ SR za rok 2013

¹⁸ 38,03% Letanovce; 34,16% okres Spišská Nová Ves; 32,87% Košický kraj; 28,64% SR

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Letanovce 2016 – 2022 (2025)

Počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi	171	142	138	142	150
Počet posudzovaných osôb	657	547	555	586	620
Vyplatená suma dávok v hmotnej núdzi	24 717,06	20 237,55	26 597,53	25 537,90	28 016,90
za daný rok	2011	2012	2013	2014	2015
Počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi celkom	2 036	1 806	1 621	1 691	1 726
Počet posudzovaných osôb za rok celkom	8 056	6 972	6 469	7 016	7 000
Vyplatená suma dávok v hmotnej núdzi celkom	316 219,20	272 454,69	260 949,93	306 506,14	325 640,80

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny – Oddelenie štatistik a zberu údajov, 2016

Za december 2015 predstavovali poberatelia dávok v hmotnej núdzi v obci Letanovce 6,59% z celkového počtu obyvateľov obce. Počet posudzovaných osôb za december 2015 predstavoval viac ako štvrtinu všetkých obyvateľov obce (27,24%). **Celkovo tak podiel osôb v hmotnej núdzi predstavoval až jednu tretinu obyvateľov – 33,83% (!)**, čo je až 3,5-krát vyšší podiel ako v okrese, takmer 4-násobne vyšší ako v celkom kraji a takmer 7,5-krát vyšší ako v celej SR. Pre porovnanie, za sledované obdobie (december 2015) bol zo všetkých okresov SR najvyšší podiel osôb v hmotnej núdzi v okrese Rimavská Sobota – 17,5%.

Tabuľka 39: Dávky v hmotnej núdzi, december 2015 – porovnanie

	Počet poberateľov so spoločne posudzovanými osobami	Počet obyvateľov k 31.12.2014	Podiel osôb v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov
Letanovce	770	2 276	33,83%
Spišská Nová Ves	9 608	98 869	9,72%
Košický kraj	67 713	795 565	8,51%
Slovenská republika	245 529	5 421 349	4,53%

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny – Štatistiky 2015; www.upsvar.sk

Obec Letanovce iniciatívne využíva pre podporu rozvoja zamestnanosti dostupný **nástroj aktivačných prác** v spolupráci s Úradom práce sociálnych vecí a rodiny v Spišskej Novej Vsi.

Obec Letanovce v súčasnosti takto zamestnáva (aktivizuje) 50 obyvateľov obce.

Doposiaľ známe aktivity nedávajú veľkú šancu pre výrazne zvyšovanie zamestnanosti v obci. Obyvatelia budú aj naďalej vo veľkej miere odkázaní na pracovné príležitosti mimo obce.

1.4 Bývanie

1.4.1 Bývanie

V obci **prevažuje bývanie v súkromných rodinných domoch – predstavuje takmer 94%** všetkých domov. Nachádzajú sa tu len 2 bytové domy.

Podiel neobývaných domov je cca 8,5%. **Viac ako 87% všetkých domov bolo pritom vybudovaných do roku 1990.** Táto skutočnosť ovplyvňuje stavebno-technický stav domov a kvalitu bývania.

Tabuľka 40: Obývané domy podľa obdobia výstavby

do roku 1945	1946-1990	1991-2000	2001 a neskôr
56	258	21	14

Zdroj: SODB 2011

Pre okres Spišská Nová Ves je typický výskyt **rómskych osád** s nízkou kvalitou bývania a charakteristickou živelnou urbanizáciou. Do roku 2013 to platilo aj pre obec Letanovce, kedy bola zrušená a zlikvidovaná pôvodná rómska osada Letanovský mlyn v k. ú. Spišské Tomášovce (zbúraných bolo 140 drevených chatrčí) a jej obyvatelia boli presťahovaní do novovybudovanej lokality Strelník za obcou Spišský Štvrtok v k. ú. Letanovce, situovanej vedľa cesty smerom na Hrabušice, vo vzdialenosti 2,5 km od sídla obce. V miestnej časti Strelník býva 980 obyvateľov¹⁹. Postavených tam bolo 24 domov so 4 bytmi, teda spolu 96 nových bytov (cca 10 ľudí býva v jednom byte) s kompletnou technickou infraštruktúrou, ktoré sú vo vlastníctve Obce Letanovce. Celkové náklady na výstavbu novej osady boli 3,6 mil. EUR, z toho 0,6 mil. EUR investovala obec Letanovce.

Zmeny a doplnky ÚP (01/2015) navrhujú rozšíriť lokalitu Strelník s návrhom dobudovania občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry (výstavbu materskej školy, obchodu, pošty a priestorov pre drobnú výrobu a remeslá).

Obec je pomerne dobre vybavená základnou občianskou vybavenosťou. Vzhľadom na svoju geografickú polohu je viazaná na vyššiu občiansku vybavenosť v okresnom meste Spišská Nová Ves. Občianska vybavenosť je sústredená v centrálnej časti obce v okolí kostola. Popri materskej škole, základnej škole, špeciálnej škole je v obci kultúrny dom, obecná knižnica, obecný úrad, dom smútku a primeraná obchodná sieť s 3 pohostinstvami a 3 obchodmi s potravinami i dva obchody v časti Strelník.

¹⁹ Zdroj: Obecný úrad Letanovce

1.5 Školstvo a školská infraštruktúra

V obci Letanovce sa nachádza:

- Materská škola, Nábrežná ul. 9
- Cirkevná základná škola Juraja Sklenára, Školská 55
- Špeciálna základná škola, ul. Slovenského raja 16

Materská škola je zriadená Obcou Letanovce a navštevuje ju cca 50 detí. Vývoj počtu detí od roku 2010 v porovnaní s rokmi 1996 a 2005 znázorňuje Tabuľka 26.

Tabuľka 41: Vývoj počtu detí v MŠ

Materská škola – počet detí						
1996	2005	2010	2011	2012	2013	2014
64	59	50	42	32	36	48

Zdroj: ŠÚ SR

Dlhodobý klesajúci trend počtu detí v MŠ sa v roku 2013 zmenil na rast, ktorý nasledoval aj v roku 2014. V školskom roku 2015/2016 navštevuje MŠ spolu 36 detí. Celková kapacita škôlky je 50 miest.

Presťahovanie rómskej osady do miestnej časti Strelník (cca 2,5 km od intravilánu obce Letanovce) si vyžaduje budovanie aj školských zariadení, najmä vybudovanie MŠ priamo v lokalite.

Cirkevná základná škola Juraja Sklenára, Letanovce je plne organizovaná základnou školou s ročníkmi 1 – 9 v zriaďovateľskej pôsobnosti Rímsko-katolíckej cirkvi, Biskupstvo Spišské Podhradie.

Počet žiakov cirkevnej základnej školy možno hodnotiť ako dlhodobý stabilný. Vývoj počtu žiakov od roku 2010 v porovnaní s rokmi 1996 a 2005 znázorňuje Tabuľka 27.

Tabuľka 42: Vývoj počtu žiakov ZŠ

Základná škola – počet žiakov						
1996	2005	2010	2011	2012	2013	2014
274	267	254	283	287	282	280

Zdroj: ŠÚ SR

Škola, ktorej budova i areál je v majetku obce Letanovce, bola zriaďovateľom v roku 2012 rekonštruovaná s podporou finančných prostriedkov z Regionálneho operačného programu 2007 – 2013. Predmetom rekonštrukcie bola:

- komplexná výmena strechy budovy,
- zateplenie budovy,

- oprava a vymaľovanie fasády školy,
- výmena všetkých okien,
- výmena vchodových dverí, dverí šatne, vstupnej haly,
- rekonštrukcia a zariadenie chemicko-biologického laboratória,
- zriadenie a vybavenie dvoch interaktívnych tried.

Zároveň v rovnakom čase bola škola z vlastných zdrojov ďalej rekonštruovaná. Mimo prostriedkov zriaďovateľa, bola vymenená časť podlahových krytín, zariadenie WC a vybavenie tried.

V roku 2015 bola ZŠ napojená na novú internetovú sieť v rámci internetizácie škôl na celom Slovensku v rámci realizácie projektu NASES „Digitálne učivo na dosah“.

Aj napriek už zrealizovaným rekonštrukciám nemá škola dostatočné vybavenie – chýba predovšetkým multifunkčné športové ihrisko, ktoré chýba v rámci celej obce.

Cirkevná základná škola zabezpečuje činnosť školského klubu detí a aktívne sa zapája do kultúrnych, spoločenských a športových aktivít v obci. Činnosti a aktivity s mládežou v obci na vysokej kvalitatívnej úrovni organizuje tu pôsobiace kresťanské spoločenstvo mládeže – eRko.

Špeciálna základná škola je v zriaďovateľskej pôsobnosti Košického samosprávneho kraja. Vývoj počtu žiakov špeciálnej základnej školy je viac menej stabilný (viď Tabuľka 28).

Tabuľka 43: Vývoj počtu žiakov ŠZŠ

Špeciálna škola – počet žiakov						
1996	2005	2010	2011	2012	2013	2014
125	192	195	176	167	175	167

Zdroj: ŠÚ SR

1.6 Sociálna starostlivosť a sociálne služby

Obec Letanovce sa pri poskytovaní a zabezpečovaní sociálnych služieb riadi zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v platnom znení (ďalej len Zákon). Sociálne služby sú integrálnou súčasťou verejných služieb a z hľadiska eliminácie sociálnej exklúzie zohrávajú dominantnú úlohu. Ich postavenie ako elementárneho nástroja v štruktúre sociálnej pomoci je potrebné vnímať v širšom kontexte, pretože sú ťažiskom sociálnej politiky obce.

Sociálne služby majú vychádzať z potrieb a možností obce a jeho obyvateľov, ktoré sú špecifické a rôznorodé vo svojich formách i obsahu.

1.6.1 Pobytové sociálne služby

V obci Letanovce v súčasnosti **nie sú vybudované žiadne zariadenia sociálnych služieb**. Vzhľadom k tomu, že v obci bude pribúdať viac starších obyvateľov (viď. Demografia), je žiaduce zaoberať sa možnosťou zriadenia zariadenia sociálnej starostlivosti pre ľudí, ktorí sú odkázaní na pomoc.

Vidiecke prostredie obce s dostatkom disponibilnej pracovnej sily najmä ženského pohlavia a kvalita životného prostredia sú potenciálom pre zriadenie pobytových sociálnych zariadení a to nielen pre miestne obyvateľstvo, ale aj obyvateľstvo z okresného mesta Spišská Nová Ves, či širšieho okolia. S takýmito aktivitami uvažujú však aj blízke susediace obce, preto je v súvislosti s touto aktivitou dôležitá vzájomná komunikácia a spolupráca (Letanovce, Smižany, Spišské Tomášovce, Hrabušice).

1.6.2 Služby seniorom, starým a chorým

Seniori predstavujú časť populácie s diferencovanými potrebami a záujmami. Sú to jednak potreby a záujmy v sociálno-ekonomickej sfére, akými sú zamestnanosť, bývanie, sociálne poistenie a zabezpečenie, dôchodkové zabezpečenie, služby a dávky sociálnej starostlivosti, zdravotníctvo, kultúra, voľný čas. Starší človek má právo na život v bezpečí a vo vážnosti, má právo na rozvoj svojej osobnosti, poskytnutie pomoci vychádzajúcej z jeho potrieb a zdravotného stavu, pričom však veľká skupina seniorov je vytláčaná na okraj spoločenského diania.

V oblasti terénnych sociálnych služieb **je v obci Letanovce poskytovaná len opatrovateľská služba** pre seniorov a to **dodávateľsky Spišskou katolíckou charitou**. Starostlivosť o seniorov, starých a chorých ľudí je v obci viac zabezpečovaná rodinami a rodinnými príslušníkmi.

Záujem obce je rozšíriť sociálne služby pre túto cieľovú skupinu obyvateľov o vývarovňu a rozvoz stravy.

Seniori z obce Letanovce, ktorí mnohí sú aj nezamestnaní, nemajú organizovaný program. V obci nie je žiadna organizácia, ktorá by združovala seniorov s vytvorením podmienok pre ich aktívny život.

Obec Letanovce zvažuje posilnenie terénnych a ambulantných sociálnych služieb a výstavbu denného stacionára. Územný plán obce navrhuje zriadiť takého zariadenie v centre obce v priestoroch pri kostole a to odkúpením a zrekonštruovaním staršieho opusteného rodinného domu.

Obec Letanovce poskytuje sociálne služby a prináleží jej v zmysle kompetencií v oblasti sociálnej pomoci a sociálnych služieb, inštitút osobitného príjemcu na dávky v hmotnej núdzi, rozhodovanie o poskytovaní jednorazovej dávky v hmotnej núdzi, spolupráca s inými organizáciami pri integrácii ťažko zdravotne postihnutých občanov, teda aj dôchodcov/seniorov, do spoločnosti a pod.

1.6.3 Sociálno-právna ochrana detí a mládeže a sociálna kuratela

Rodina je najdôležitejšou sociálnou skupinou, je ekonomickou a sociálnou bunkou spoločnosti. Formuje charakter človeka, umožňuje osvojovanie si hodnôt ako najcennejšieho potenciálu človeka. Funkčná rodina dokáže svojim členom zabezpečiť základné potreby a všestranný vývin.

Základné atribúty zdravej rodiny sú: vysoký stupeň súdržnosti a spolupráce v rodine, pozitívne emočné vzťahy, otvorená komunikácia, vzájomný rešpekt všetkých členov, premenlivá deľba rol, dynamika vzťahov, schopnosť rodiny prekonávať záťažové a konfliktné situácie, opora rodiny v širšom sociálnom zázemí. Ak rodina nie je schopná riešiť svoje problémy sama, vlastnými silami, je potrebná pomoc iných. Je preto veľmi dôležité, aby v prípade potreby, keď sa rodina ocitne v problémovej situácii, existoval mechanizmus s dostatočným množstvom efektívnych, účinných prostriedkov pomoci. Práve tu sa začína priestor pre komunitné a sociálne služby.

Cieľová skupina Rodina, deti a mládež zahŕňa: rodinu s deťmi, neúplnú rodinu, rozvrátenú rodinu, rodinu postihnutú sociálno-patologickými javmi, náhradnú rodinu, rodinu s nízkou sociálnou, kultúrnou úrovňou, deti a mládež.

Sanácia rodinného prostredia sa vykonáva v spolupráci s ÚPSVaR v rámci sociálno-právnej ochrany detí a mládeže a sociálnej kurately.

1.6.4 Sociálne služby pre osoby sociálne neprispôsobivé a pre občanov v ťažkých životných situáciách

Sociálne vylúčenie môžeme definovať ako proces, ktorým sú jednotlivci i celé skupiny osôb zbavované prístupu k zdrojom nevyhnutným pre zapojenie sa do sociálnych, ekonomických a politických aktivít spoločnosti ako celku. Proces sociálneho vylúčenia je primárne dôsledkom chudoby a nízkych príjmov, prispievajú k nemu však aj ďalšie faktory ako je diskriminácia, nízke vzdelanie, či zlé životné podmienky. Sociálne vylúčení sú odrezaní od inštitúcií a služieb, sociálnych sietí a vzdelávacích príležitostí. Prejavom sociálneho vylúčenia je teda napríklad dlhodobá nezamestnanosť, závislosť na sociálnych dávkach, život v priestorovo vylúčených/oddelených častiach obcí, nízka kvalifikácia, zlý zdravotný stav, rozpad rodín či strata sebaúcty. Ako adaptácia na podmienky sociálneho vylúčenia sa často vytvárajú špecifické hodnoty a normy, medzi ktoré patrí napríklad dôraz na prítomnosť, neschopnosť plánovať do budúcnosti, pocity beznádeje a bezmocnosti či presvedčenia, že človek nemôže ovplyvniť vlastnú sociálnu situáciu.

Cieľová skupina „občania sociálne vylúčení“ v obci Letanovce zahŕňa:

- nezamestnaných (najmä dlhodobo nezamestnaných viac ako 12 mesiacov), ktorých je v obci v súčasnosti 160
- poberateľov sociálnych dávok - 511 (dávok v hmotnej núdzi), nízkopríjmové osoby a rodiny – 130 spoločne posudzovaných osôb,
- osoby bez vzdelania alebo len s dosiahnutým základným vzdelaním a analfabeti
- osamelo žijúcich seniorov – cca až 500 obyvateľov obce,
- zdravotne ťažko postihnutých ľudí s nízkym dôchodkom,
- osamelé, slobodné matky s dieťaťom/deťmi, osamelo žijúci, slobodní muži neschopní sa o seba postarať, jedno-hodnotovo orientované osoby.

Problémy a potreby tejto cieľovej skupiny obyvateľov obce nie sú dostatočne zanalyzované a je v spolupráci s terénnymi sociálnymi pracovníkmi venovať tomu väčšiu pozornosť. Chýbajú presnejšie štatistiky, ktoré je možné zisťovať len primárnym prieskumom, nie sú identifikované/presnejšie pomenované problémy a ich príčiny. Preto táto aktivita je súčasťou plánovaných aktivít tohto KP pre obdobie rokov 2016 – 2018.

1.6.5 Marginalizovaná rómska komunita

Z demografie vyplýva, že obec Letanovce sa vyznačuje dvojnárodnostným zložením obyvateľstva. Na základe výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011 (ďalej len ako SODB 2011) je **86,05% obyvateľov slovenskej, 9,86% rómskej.**

Rómsky jazyk však za svoj materinský jazyk považuje až viac ako tretina všetkých obyvateľov obce – až 35,75%.

Zloženie obyvateľstva podľa národnosti aj materinského jazyka zároveň indikuje, že pozitívny vývoj počtu obyvateľov obce a zloženie obyvateľstva v prospech populácie do 14 rokov je v značnej miere určovaný Rómskym obyvateľstvom, ktoré má v obci výrazné zastúpenie.

Od roku 2009 sa zvýšil počet rómskeho obyvateľstva zo 730 na viac ako 1 000 v roku 2015 (teda o cca 270, čo predstavuje nárast o viac ako 36%).

Väčšina rómskeho obyvateľstva žije v novo vybudovanej časti Strelník (po presťahovaní lokality z **rómskej osady Letanovský mlyn v k. ú. Spišské Tomášovce v roku 2013**) za obcou Spišský Štvrtok v k. ú. Letanovce, situovanej vedľa cesty smerom na Hrabušice, vo vzdialenosti 2,5 km od sídla obce Letanovce, zatiaľ bez pešej a cestnej komunikácie do sídla obce. V miestnej časti Strelník býva 963 obyvateľov²⁰ v 96 (cca 10 ľudí býva v jednom byte) s kompletnou technickou infraštruktúrou, ktoré sú vo vlastníctve Obce Letanovce. Celkové náklady na výstavbu novej osady boli 3,6 mil. EUR, z toho 0,6 mil. EUR investovala obec Letanovce.

Zmeny a doplnky ÚP (01/2015) navrhujú rozšíriť lokalitu Strelník s návrhom dobudovania občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry – výstavba materskej školy, obchodu, pošty a priestorov pre drobnú výrobu a remeslá.

Výstavba novej rómskej osady v miestnej časti obce – Strelník, si vyžiada aj prehodnotenie potrieb zariadení sociálnej infraštruktúry. V súčasnosti v tejto časti obce stavia rímsko-katolícka cirkev prostredníctvom **o. z. Dobrý pastier/Lačno Pastoris – Pastoračné komunitné centrum**. Jednou z činností tohto centra v spolupráci s obcou bude práve komunitná práca s mládežou zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Bariérou výstavby plánovaného nového Komunitného centra v súčasnosti je zaťaženie územia vysokotlakovým plynovým potrubím, ktorého finančne náročná prekládka z rozpočtu obce je predpokladom možnosti výstavby.

Obec Letanovce aj v nedávnej minulosti (programové obdobie EÚ 2007 - 2013) podávala projekty a žiadosti o nenávratný finančný príspevok z externých zdrojov EÚ na dostavbu a skvalitnenie prostredia miestnej časti Strelník, nakoľko obec z vlastného rozpočtu nie je a ani nebude schopná finančne plánované aktivity realizovať. Obec plánuje prípravu projektov pre miestnu časť Strelník pripraviť a podať aj v programovom období EÚ 2014 – 2020.

²⁰ Zdroj: Obecný úrad Letanovce

1.6.6 Terénna sociálna práca

Terénna sociálna práca v obci Letanovce sa realizuje od roku 2004 s pomocou finančných zdrojov z Európskej únie:

1. Pilotný projekt „Program podpory rozvoja komunitnej sociálnej práce v obciach – 2005 – 2008
2. TSP v obci Letanovce / OP ZaSI / 2008 – 2010 v objeme 55 078,99 €
3. Sociálna práca v komunite a s komunitou /OP ZaSI/ 2010 – 2012 v objeme 42 975,81 €
4. Národný projekt Terénna sociálna práca v obciach – 2012 – 2015 /cca 112.000,00 €

V súčasnosti prebieha Národný projekt Terénna sociálna práca v obciach I. (2016).

Sféra terénnej sociálnej práce zahŕňa činnosti a aktivity, ktoré sú realizované s cieľom zlepšiť životnú situáciu a integrovať do spoločnosti osoby ohrozené sociálnym vylúčením s dôrazom na marginalizované rómske komunity, **prostredníctvom 2 terénnych sociálnych pracovníkov a 2 terénnych pracovníkov**, ktorí sú zamestnancami obce.

Medzi najčastejšie vykonávané aktivity terénnych sociálnych pracovníkov patrí pomoc klientom pri komunikácii so štátnymi inštitúciami, sprevádzanie klientov, vyjednávanie v záujme klienta, pomoc pri spísaní životopisov, žiadostí, splátkových kalendárov a pod.

Terénni sociálni pracovníci (TSP) a terénni pracovníci (TP) vyhľadávajú klientov v ich prirodzenom prostredí a vykonávajú monitoring na území obce s cieľom predchádzania vzniku sociálno-patologických javov ako sú, trestná činnosť, užívanie alkoholu, drog, monitorovanie osôb bez prístrešia a pod. Poskytujú pomoc najmä pri riešení rôznych krízových situácií v rodinách, pomáhajú pri kontaktovaní zamestnávateľov, pri mailovej a telefonickej komunikácii, pri jednaní ohľadom zaradenia do aktivačných prác.

TSP sa veľmi intenzívne zaoberajú problematikou záškoláctva u detí, ktoré si plnia povinnú školskú dochádzku. S touto oblasťou sa terénni sociálni pracovníci zaoberajú už od roku 2005, kedy počet rodín zaradených do Inštitútu osobitného príjemcu z dôvodu záškoláctva predstavovalo 30 rodín. Touto činnosťou sa podarilo znížiť počet rodín vedených v Inštitúte osobitného príjemcu na 15.

TSP poskytujú v spolupráci s terénnou zdravotnou asistentkou („Zdravé komunity“) tiež pomoc pre detských lekárov v prípadoch zanedbávania povinných očkovaní detí a pri preventívnych lekárskech prehliadkach.

V obci Letanovce pôsobí niekoľko **občianskych združení** so zameraním na prácu s rómskym obyvateľstvom a to najmä:

- **Lačo pastiris,**
- **Deti Slovenského raja – voľnočasové aktivity,**
- **Slovchov Angora – pestovateľské a chovateľské aktivity,**
- **OZ Breznovica – futbal, turistika.**

1.7 SWOT analýza

Zamestnanosť/nezamestnanosť	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Rastie počet obyvateľov - Obec ako zamestnávateľ - Návrh ÚP na výrobné plochy a plochy pre rozvoj podnikania - Podnikanie v oblasti poľnohospodárstva a lesníctva - Organizačne dobre zladená práca nezamestnaných (aktivační pracovníci) - Rôznorodé podnikateľské činnosti v obci, najmä služby s väzbou na rozvoj CR a rozvoj vidieka - Evidovaných až 17 neziskových organizácií - Dobrá komunikácia obce s podnikateľmi, zamestnávateľmi 	<ul style="list-style-type: none"> - Vysoké % obyvateľov bez vzdelania (až analfabeti) a s nízkym ukončeným stupňom vzdelania (60%), bez pracovných návykov - Vysoký počet obyvateľov v zlej životnej situácii, kvôli chýbajúcemu zamestnaniu - Nízke možnosti uplatnenie sa na trhu práce osôb s nízkym, žiadnym vzdelaním - Chýbajú v obci prac. príležitosti pre disponibilnú pracovnú silu z radov nezamestnaných obyvateľov
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - Rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva - Rozvoj malých podnikov a využitie ponuky vzdelávania pre podporu ekonomického rozvoja a spravovania obce - Zvyšovanie vzdelania obyvateľstva (ako predpoklad rozvoja obce) - Podnikanie obce a založenie obecného podniku (poľnohospodárske, lesnícke činnosti, stavebné činnosti) 	<ul style="list-style-type: none"> - Vysoký počet obyvateľov v zlej životnej situácii, kvôli chýbajúcemu zamestnaniu - Chudoba a ďalšie ohrozovanie chudobou, - Vysoké % neprispôsobivého/rómskeho obyvateľstva – obec s veľmi progres. populáciou vďaka rómskemu obyvateľstvu - Ohrozenie obyvateľstva chudobou ako následok vysokej nezamestnanosti, najmä v rómskej komunite - Odliv kvalifikovaného ľudského kapitálu a ich uplatnenie sa v iných regiónoch - Malý záujem o rekvalifikácie

	<p>dlhodobo nezamestnaných</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vysoká miera nezamestnanosti v okrese Spišská Nová Ves nad celoslovenským priemerom
Sociálna starostlivosť, sociálne služby	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Viacročné skúsenosti s činnosťami terénnych sociálnych pracovníkov - Činnosti neziskových organizácií aj v oblasti sociálnych služieb na území obce - Obec má vytvorený Komunitný plán sociálnych služieb - Aktívne komunitné činnosti rímsko-katolíckej cirkvi zamerané na podporu výchovy a vzdelávania detí zo sociálne znevýhodneného prostredia – výstavba a činnosti Pastoračného centra (o. z. Dobrý pastier/Lačno Pastiris) 	<ul style="list-style-type: none"> - Opatrovateľská služba poskytovaná dodávateľsky, obec nemá opatrovatel'ky (z dôvodu splnenia kvalifikačných predpokladov) - Nedostatočná odbornosť opatrovateľských služieb poskytovaných rodinnými príslušníkmi (v rámci podpory opatrovnictva štátom, cez ÚPSVaR ako náhradné riešenia nezamestnanosti rodinných príslušníkov) - Nedostatočná práca s neprispôsobivými osobami, rodinami v ťažkých životných situáciách, problémovými deťmi a mládežou - Chýba komunitné centrum a komunitné činnosti - Chýbajú voľnočasové aktivity pre starších obyvateľov - Nedostatočný počet terénnych sociálnych pracovníkov (chýbajúci adepti s požadovanými kvalifikačnými predpokladmi) - Nedostatočná informovanosť a propagácia možností sociálnych služieb
Príležitosti	Ohrozenia

<ul style="list-style-type: none"> - Široká škála sociálnych služieb a odborná zdravotná starostlivosť v blízkom meste - Zriadenie denného stacionára - Zriadenie vývarovne a rozvozu stravy - Podpora a rozvoj dobrovoľníctva a svojpomocného riešenia problémov v sociálnej oblasti - Efektívnejšie využívanie pracovníkov formou aktivačných prác aj v sociálnych službách - Prevencia užívania drog najmä v časti Strelník - Zvyšovanie odbornosti pracovníkov v oblasti sociálnych a komunitných činností - Sieťovanie a koordinácia spolupráce medzi samosprávou a subjektami poskytovateľmi služieb - Využívanie externých finančných zdrojov – štrukturálne fondy EÚ, štátne a súkromné granty 	<ul style="list-style-type: none"> - Vysoký počet neprispôsobivých osôb a obyvateľov v ťažkých životných situáciách zo sociálne znevýhodneného prostredia - Vysoké % neprispôsobivého/rómskeho obyvateľstva – obec s veľmi progres. populáciou vďaka rómskemu obyvateľstvu - Nezáujem prijímateľov o sociálne služby (opatrovanie, terénne sociálne služby) – finančná nedostupnosť pre starších, chorých, osamotených, ako aj ich rezignácia a ľahostajnosť riešiť vlastnú nepriaznivú sociálnu situáciu - Nedostatok finančných prostriedkov na úrovni samosprávy na výkon sociálnych služieb a komunitných činností. - Ohrozenie obyvateľstva chudobou ako následok vysokej nezamestnanosti, najmä v rómskej komunite. - Starnutie populácie a nárast počtu osôb so zdravotným znevýhodnením - Nárast sociálno-patologických javov v komunite, vysoký podiel obyvateľov so sociálnymi problémami a spolužitím v komunite (bezdomovci, nezamestnaní, chudobní) - Demotivujúci sociálny systém na národnej úrovni - Nízka miera integrácie rómskeho obyvateľstva
Vzdelanosť, vzdelávanie	
Silné stránky	Slabé stránky

<ul style="list-style-type: none"> - 2 ZŠ v obci zapájajúce sa do kultúrneho, športového a spoločenského diania v obci - ZŠ vykonáva klubovú činnosť - Obec finančne podporuje voľnočasové aktivity detí v rámci CVC mimo obce (Sp. N. Ves, Smižany) - V obci pôsobí v činnostiach a aktivitách s mládežou kresťanské spoločenstvo mládeže - eRko 	<ul style="list-style-type: none"> - Vysoké % záškoláctva detí z miestnej časti Strelník (základná škola je ďaleko) - Nárast počtu detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami - Potreba výstavby novej MŠ v lokalite Strelník - Nízka spolupráca rodičov detí s rizikovým správaním so školou (záškoláctvo, fetovanie, alkohol, mladé matky) s príslušnými inštitúciami (školy, ÚPSVaR, OcÚ) - Potreba výstavby novej MŠ v lokalite Strelník
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - Zvyšovanie gramotnosti analfabetov - Zavádzanie školských vzdelávacích programov so špeciálnym zameraním na detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami 	<ul style="list-style-type: none"> - Zvyšujúci sa počet obyvateľov bez vzdelania a s nízkym vzdelaním, s nízkymi šancami pre uplatnenie sa na trhu práce
Bývanie	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Územný plán obce rieši rozvoj bývania vrátane nájomných sociálnych bytov - Prestávaná lokalita Strelník s 96 bytmi v majetku obce 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatok bytov s nižším štandardom (rodiny v kríze, mladé rodiny) - Nedostatok finančných prostriedkov obce - Obec nevlastní pozemky
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - Rast obývaných bytov mladými rodinami, mladými a vzdelanými ľuďmi 	<ul style="list-style-type: none"> - Progresívny nárast počtu obyvateľov najmä rómskeho obyvateľstva - Starnutie obyvateľstva v obci

1.8 Dotazníkový prieskum

Dôležitým vstupom pri tvorbe programu rozvoja obce Letanovce, ktorého je komunitný plán súčasťou na obdobie najbližších 7 rokov (2016 – 2022) boli aj podnety a spätná väzba z komunikácie s verejnosťou. Pre tento účel bol zostavený dotazník a realizovaný dotazníkový prieskum medzi obyvateľmi obce. Cieľom dotazníkového prieskumu bolo zistiť hlavné oblasti, na ktoré by sa mala obec zamerať v nasledujúcich rokoch z pohľadu občanov.

Prieskum prebiehal v novembri 2015 a to tak formou priameho vyplňania vytlačených dotazníkov ako aj dotazníkov v elektronickej podobe zverejnených na webstránke obce.

Celkovo sa prieskumu zúčastnilo 147 respondentov. Z hľadiska vekovej štruktúry prevládali ľudia z kategórie 31-65 rokov – viac ako polovica všetkých respondentov. Pomerne výrazné je aj zastúpenie skupiny obyvateľov vo veku 21-30 rokov – takmer $\frac{1}{4}$. V rámci vzdelanostnej štruktúry, z respondentov, ktorí uviedli odpoveď, prevažovali stredoškolsky vzdelaní ľudia.

Všetky otázky prieskumu smerovali ku kvalite života komunity v Letanovciach. Niektoré otázky smerovali k prieskumu sociálnych služieb, resp. boli relevantné a súvisiace k sociálnej starostlivosti, komunitným činnostiam a službám. Takými boli napr.:

- **Poskytovanie sociálnych služieb**
- **Komunitné činnosti a práca s marginalizovanými skupinami**
- **Výstavba nájomných obecných bytov**
- **Vytváranie pracovných miest prostredníctvom sociálneho podniku**
- **Dodržiavanie verejného poriadku**
- **Podpora činností miestnych spolkov a klubov, ako aj ďalšie.**

Pomerne veľký počet respondentov prieskumu využil aj priestor na vyjadrenie svojho názoru vo forme všeobecného komentára. Obyvatelia obce, ktorí sa zapojili do dotazníkového prieskumu tak poukázali napr. na:

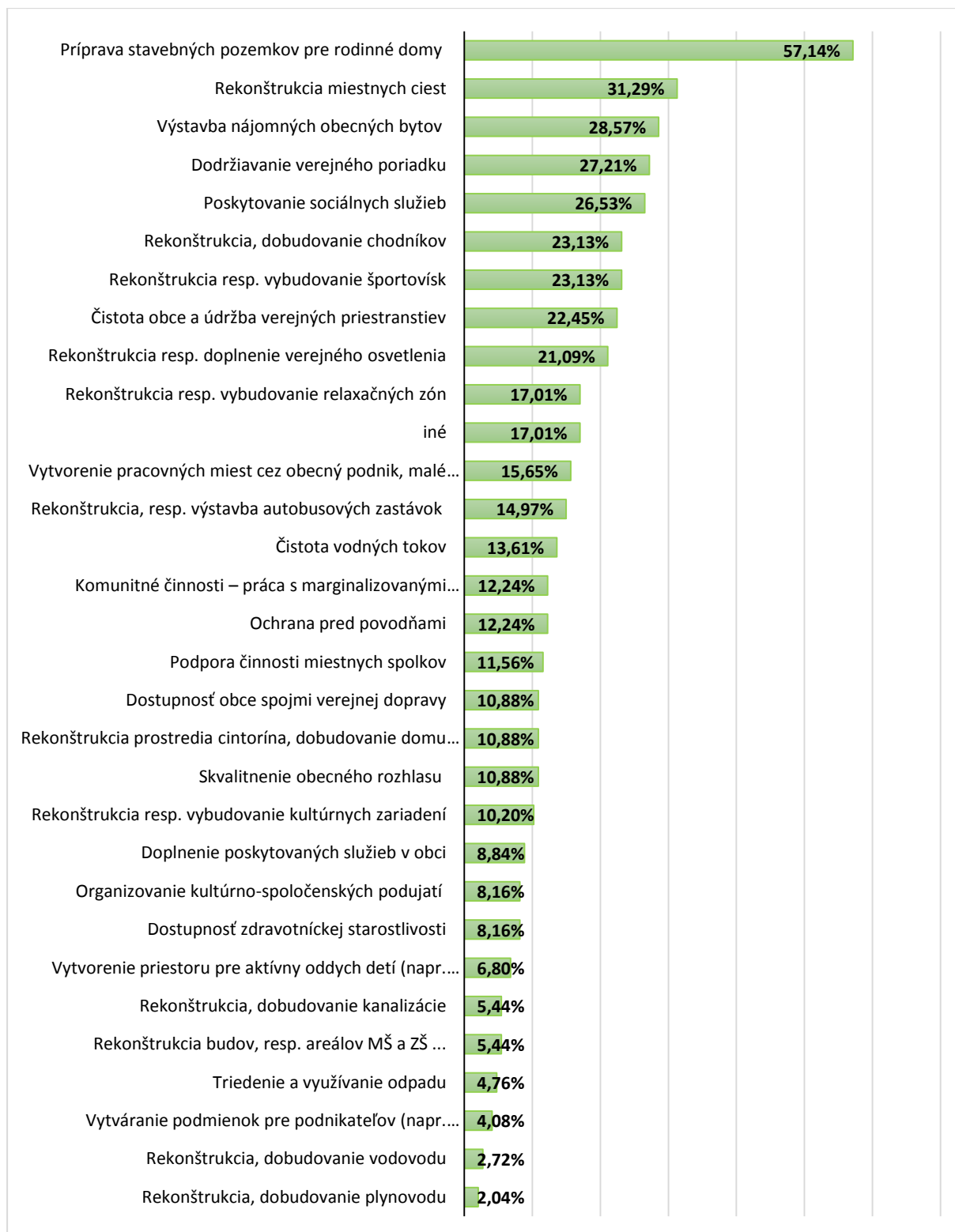
- organizovanie kultúrno-spoločenských podujatí a ZPOZ: viac takýchto akcií a pozývať viac občanov; v súvislosti s touto témou sa objavila aj potreba mať v obci zariadenie/kaviareň, kde by sa dalo najesť a posedieť v príjemnom prostredí
- verejný rozhlas: skvalitniť hlásenie – riešiť lokálne nezrozumiteľné vysielania
- podpora činnosti miestnych spolkov: najmä klub dôchodcov; amatérske športové kluby športoviská
- sociálne služby: zabezpečiť rozvoz stravy
- založiť obecný podnik: na výrobu zámkovej dlažby pre výstavbu chodníkov
- a ďalšie.

Sumárne výsledky prieskumu pre všetky oblasti znázorňuje graf na nasledujúcom obrázku –

Obrázok 27) . Viac v kapitole dokumentu PHSR.

Obrázok 33: Výsledky prieskumu o prioritách verejnosti – celkové poradie

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Letanovce 2016 – 2022 (2025)

2 KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB 2016 – 2018 (2020)

Stratégiu rozvoja obce Letanovce na plánovacie obdobie 2016 – 2022 (2025), ktorej súčasťou je aj samostatne vypracovaný dokument Komunitný plán sociálnych služieb 2016 – 2018 (2020), definuje **Vízia obce „Letanovce 2025“** (viď kapitola 2.1), „v ktorej sa okrem iného uvádza, že **Letanovce sú v roku 2025 obcou**, kde:

Letanovce vo svojej vízii v PHSR 2016 – 2022 (2025) „**Letanovce 2025**

- ❖ *Letanovčania sú lokálpatrioti a s bývaním a so životom v Letanovciach sú spokojní. Deti majú novú materskú škôlku, seniorom a dôchodcom pribudli nové sociálne služby a vytvorili sa podmienky pre trávenie voľného času aktívne, zrekonštruovaný a moderne vybavený je kultúrny dom. Do nových rodinných domov sa prisťahovali nové rodiny aj z okolitých obcí a miest. Niet prázdneho a opusteného domu v dedine.*
- ❖ *Miestna časť Strelník s rómskym osídlením má dobudovanú autobusovú zastávku, materskú škôlku i obchod a v lokalite je funkčný priestor pre drobnú výrobu a remeslá. V Strelníku aktívne pôsobí komunitné centrum so širokou škálou komunitných činností najmä so zameraním na vzdelávanie malých i veľkých. Znížilo sa percento obyvateľstva obce bez vzdelania, či len so základným vzdelaním.*
- ❖ *Obec Letanovce podniká, zhodnocuje a využíva svoj získaný, väčší majetok obce a rozvíja sa podnikanie na území obce v spolupráci s podnikateľmi so vznikom nových pracovných miest.*

2.1 Východiská pre komunitný plán sociálnych služieb

Východiskovými dokumentmi pre Komunitný plán sociálnych služieb Letanovce 2016 – 2018 (2020) sú:

- PHSR obce Letanovce 2016 – 2022 (2025), jeho analytická a strategická časť
- SWOT analýza (kapitola 1.7)
- Závery dotazníkového prieskumu s obyvateľmi obce (kapitola 1.8) realizovaného v rámci tvorby PHSR 2016 – 2022 (2025)
- Konceptia rozvoja sociálnych služieb košického kraja na regionálnej úrovni.

Problémy, ktoré je potrebné v obci riešiť a ohrozenia, na ktoré je potrebné reagovať v oblasti sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb sú obsahom nasledujúcich **hlavných zistení a zhrnutia:**

- **Vysoký počet obyvateľov v obci v zlej životnej situácii, kvôli chýbajúcemu zamestnaniu, čoho príčinami sú najmä:**
 - *Vysoké % obyvateľov bez vzdelania (až analfabeti) a s nízkym ukončeným stupňom vzdelania (60%), bez pracovných návykov, najmä z radov početného rómskeho obyvateľstva.*
 - *Nízke možnosti uplatnenie sa na trhu práce osôb s nízkym, žiadnym vzdelaním.*
 - *Chýbajú v obci prac. príležitosti pre disponibilnú pracovnú silu z radov nezamestnaných obyvateľov.*

- **Nedostatočná ponuka i kvalita poskytovania terénnych sociálnych služieb a komunitných činností v obci:**
 - *Nízky záujem o opatrovateľskú službu.*
 - *Nedostatočná odbornosť opatrovateľských služieb poskytovaných rodinnými príslušníkmi.*
 - *Chýbajú potrebné služby pre seniorov (denný stacionár pre seniorov vývarovňa a rozvoz stravy, ako aj klub dôchodcov).*
 - *Nízky počet terénnych sociálnych a komunitných pracovníkov.*
 - *Chýba komunitné centrum v obci.*
 - *Chýba organizovanie voľnočasových aktivít starším obyvateľom.*

- **Nízka úroveň vzdelania detí zo sociálne slabšieho prostredia, najmä z rómskej komunity:**
 - *Nárast počtu detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami*
 - *Záškolačstvo rómskych detí.*
 - *Chýbajúca MŠ a ZŠ v miestnej časti Strelník.*

- **Neukončená výstavba časti Strelník s bývaním rómskej komunity a nedostatok nízkoštandardných bytov (v dlhodobejšom horizonte po roku 2022)**
 - *Chýbajú nájomné nízkoštandardné byty.*
 - *Potreba rozšírenia kapacity ČOV v časti Strelník.*
 - *Chýba cesta spájajúca sídlo obce Letanovce s miestnou časťou Strelník v dĺžke 2,5 km.*

2.2 Priority, ciele a aktivity v oblasti sociálnych služieb

Zo zhrnutia analytickej časti PHSR obce 2016 – 2022 (2025) vyplývajú pre komunitný plán sociálnych služieb **4 priority**, a to:

- 1. Zvyšovanie zamestnanosti v obci pre nezamestnanú disponibilnú pracovnú silu a zvyšovanie vzdelania.**
- 2. Skvalitňovanie poskytovania a zvyšovanie ponuky sociálnych služieb a ďalších služieb obyvateľom najmä sociálne odkázaným a ohrozeným sociálnym vylúčením.**
- 3. Zamerať sa na zvyšovanie vzdelanostnej úrovne detí zo sociálne slabého prostredia, najmä z neprispôsobivej početnej rómskej komunity.**
- 4. Dobudovanie rómskej lokality – rómskej miestnej časti Strelník vrátane jej prepojenia so sídlom obce, výstavbu škôl a prípravu výstavby nízkoštandardných bytov v dlhodobejšom horizonte po roku 2022 (2025).**

Ciele, opatrenia a aktivity Komunitného plánu sociálnych služieb Letanovce 2016 – 2018 (2020) nadväzujú na uvedenú príslušnú časť vízie obce definovanej v PHSR obce 2016 – 2022 (2025) – vid' uvedené vyššie, ako aj **na ciele a opatrenia PHSR, a to na:**

Cieľ 1:

Zvýšiť dynamiku ekonomického rozvoja a zamestnanosť v obci.

a

Opatrenie 1.1:

Vytvorenie nových pracovných príležitostí najmä v činnostiach obce a v spolupráci s podnikateľským sektorom.

Cieľ 3:

Vytvoriť nové možnosti a služby pre kvalitný život a bývanie v obci v súlade s ÚP a zvýšiť tak počet trvale bývajúcich obyvateľov v obci, najmä vzdelaných mladých ľudí a mladých rodín.

a

Opatrenie 3.1:

Príprava podmienok pre rozvoj kvalitného bývania v obci v súlade s územným plánom.

Opatrenie 3.2:

Rekonštrukcia a dobudovanie technickej infraštruktúry.

Opatrenie 3.5:

Zlepšenie sociálnej situácie obyvateľov obce poskytovaním kvalitných dostupných a zavedením nových sociálnych služieb a komunitných činností a realizácia tomu prislúchajúcej infraštruktúry.

Zámerom obce Letanovce v oblasti sociálnych služieb je **skvalitnenie života všetkým obyvateľom obce a vytvárať podmienky pre lepší život najmä tým, ktorí to najviac potrebujú, odkázaným, sociálne vylúčeným, či sociálnym vylúčením ohrození.**

Komunitný plán na obdobie rokov 2016 – 2018 (2020) definuje 4 špecifické ciele (ŠC) a aktivity pre napĺňanie zámeru, ktoré vyplývajú z uvedených 4 priorit rozvoja sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb na území obce Letanovce:

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB LETANOVCE 2016 – 2018 (2020)

Špecifický cieľ 1:

Zlepšiť podmienky pre zvýšenie zamestnanosti nezamestnanej disponibilnej pracovnej sily v obci.

OPATRENIE 1.1:

Vytvorenie nových pracovných príležitostí najmä v činnostiach obce a v spolupráci s podnikateľským sektorom.

Realizátor opatrenia: Obec Letanovce

Partneri: Podnikateľské a neziskové subjekty

AKTIVITY A ÚLOHY PRE ROKY 2016 – 2018 (2020):

- 1.1.1 Zriadenie sociálneho podniku.
- 1.1.2 Realizovať vzdelávacie projekty v spolupráci s podnikateľským a neziskovým sektorom, ÚPSVaR.
- 1.1.3 Zriadenie chránenej dielne/chránených dielní v činnostiach samosprávy obce a v organizáciách v jej zriaďovateľskej pôsobnosti.
- 1.1.4 Dobudovať plochy v rómskej miestnej časti Strelník pre možnosti a rozvoj malej remeselnej výroby v súlade s návrhom ÚP obce.

Špecifický cieľ 2:

Skvalitniť poskytovanie a zvýšiť dostupnosť sociálnych služieb a komunitných činností.

OPATRENIE 2.1:

Vytvorenie kvalitnejších podmienok pre poskytovanie terénnych sociálnych služieb.

Realizátori opatrenia: Obec Letanovce, neverejní poskytovatelia soc. služieb

AKTIVITY A ÚLOHY PRE ROKY 2016 – 2018 (2020):

2.1.1 Rozšíriť opatrovateľské služby:

- *Realizovať prieskum medzi starými ľuďmi a zistiť potrebu pre rozšírenie opatrovateľských služieb poskytovaných obcou.*
- *Podľa realizovaného prieskumu rozšíriť poskytované služby o nových pracovníkov, rozšíriť služby v čase cez víkendy a počas noci, resp. ďalších podľa analýzy potrieb.*

2.1.2 Vybudovať denný stacionár v spolupráci s okolitými obcami.

2.1.3 Zriadiť vývarovňu a rozvoj stravy pre dôchodcov a hendikepovaných obyvateľov obce.

2.1.4 Vybudovať Komunitné centrum a zaviesť aktívne komunitné činnosti (vzdelávanie, zlepšovanie zdravia, zvyšovanie zročností smerom k zamestnateľnosti a pod.).

2.1.5 Udržať a rozšíriť činnosti terénnej sociálnej práce.

2.1.6 Zriadiť Klub/centrum seniorov a aktívne organizovať ich voľnočasové aktivity.

2.1.7 Realizovať aktivity na zlepšenie informovanosti o poskytovaní dostupných sociálnych služieb v obci, v regióne.

OPATRENIE 2.2:

Zvýšenie kapacity a skvalitnenie terénnej sociálnej práce a komunitných činností.

Realizátori opatrenia: Obec Letanovce

Partneri: MPSVaR SR, Úrad vlády – splnomocnenec pre rómske komunity a regionálne kancelárie.

AKTIVITY A ÚLOHY PRE ROKY 2016 – 2018 (2020):

		<p>2.2.1 Vypracovať podrobnejšiu analýzu problémov a potrieb sociálne vylúčených a sociálnym vylúčením ohrozených osôb a určiť ciele a aktivity na ich riešenie, či využitie príležitostí skvalitnenia života tejto skupiny obyvateľstva.</p> <p>2.2.2 Vybudovať Komunitné centrum a zaviesť aktívne komunitné činnosti (vzdelávanie, zlepšovanie zdravia, zvyšovanie zročností smerom k zamestnateľnosti a pod.).</p> <p>2.2.3 Udržať a rozšíriť činnosti terénnej sociálnej práce.</p> <p>2.2.4 Realizovať vzdelávanie TSP a A-TSP a komunitných pracovníkov.</p> <p>2.2.5 Zriadiť Klub/centrum seniorov a aktívne organizovať ich voľnočasové aktivity.</p>
<p>Špecifický cieľ 3: Zvýšiť vzdelanostnú úroveň detí zo sociálne slabého prostredia.</p>		<p>OPATRENIE 3.1: Skvalitnenie podmienok výchovy a vzdelávania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.</p> <p><i>Realizátor opatrenia: Obec Letanovce</i> <i>Partneri: MŠ, ZŠ, ÚPSVaR, rodiny</i></p> <p>AKTIVITY A ÚLOHY PRE ROKY 2016 – 2018 (2020):</p> <p>3.1.1 Pripraviť a realizovať projekty s posilnením zavádzania špeciálnych výchovno-vzdelávacích programov v MŠ a ZŠ.</p> <p>3.1.2 Realizovať aktivity a projekty v spolupráci s Komunitným centrom a v rámci komunitných činností.</p> <p>3.1.3 Riešiť záškoláctvo detí v spolupráci s rodinami, s ÚPSVaR.</p> <p>3.1.4 Príprava výstavby MŠ a ZŠ v miestnej časti Strelník (realizácia po roku 2020).</p>
<p>Špecifický cieľ 4: Zlepšiť bývanie v rómskej miestnej časti Strelník.</p>		<p>OPATRENIE 4.1: Dobudovanie infraštruktúry</p> <p><i>Realizátor opatrenia: Obec Letanovce</i></p>

AKTIVITY A ÚLOHY PRE ROKY 2016 – 2018 (2020):

4.1.1 Rozšíriť kapacitu ČOV.

4.1.2 Dobudovať autobusovú zastávku.

4.1.3 Príprava vybudovania 2,5 km cesty so spojením časti Strelník so sídlom obce Letanovce.

OPATRENIE 4.2:

Príprava výstavby nízkošandardných bytov.

Realizátor opatrenia: Obec Letanovce

Partner: Štát (ŠFRB)

Poznámka: Aktivity budú plánované až po roku 2018.

ZÁVER

Komunitný plán sociálnych služieb obce Letanovce na obdobie rokov 2016 – 2020 (2022) je prvým koncepčným dokumentom tohto druhu v obci a prioritne

- podporuje rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb,
- rozvíja komunitné činnosti,
- zameriava sa na podporu tvorby pracovných príležitostí pre občanov ohrozených sociálnym vylúčením,
- vytvára podmienky pre aktívneho starnutie a zlepšenie života starším obyvateľom.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Letanovce 2016 – 2020 (2022) tvorí východiskový, strednodobý dokument, ktorý vytvára predpoklady pre plánovanie, financovanie a časové zosúladenie rozvoja sociálnych služieb a služieb sociálnej starostlivosti v súlade s PHSR obce Letanovce 2016 – 2020 (2022)

Komunitný plán sociálnych služieb obce Letanovce 2016 – 2020 (2022) je z obecnej úrovne, vychádzajúc z problémov a potrieb komunity, v súlade s Konceptiou rozvoja sociálnych služieb v Košickom kraji 2016 – 2020 hlavne v oblastiach A1 – Sociálna prevencia a poradenstvo cez rozvoj komunitných činností a terénnu sociálnu prácu, A4 – Terénne služby, A6 - Sociálne služby pre seniorov a A8 – Rozvoj sociálnych služieb.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Letanovce na roky 2016 –2020 (2022) je otvorený, živý dokument, ktorý reaguje na zmeny a potreby obyvateľov a celej komunity obce a bude sa monitorovať, vyhodnocovať a aktualizovať v súlade s implementačným mechanizmom PHSR obce Letanovce 2016 – 2020 (2022) a podľa meniacich sa podmienok, ktoré budú vyplývať z legislatívnych zmien, materiálno-finančného zabezpečenia a pod.

Slavomír Zahornadský
Starosta obce Letanovce

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1: Všeobecné informácie	6
Tabuľka 2: Počet a hustota obyvateľov obce (k 31.12.)	6
Tabuľka 3: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2014.....	7
Tabuľka 4: Vybrané ukazovatele veku k 31.12.2014	8
Tabuľka 5: Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu.....	12
Tabuľka 6: Dávky v hmotnej núdzi za obdobie rokov 2011 – 2015.....	12
Tabuľka 7: Dávky v hmotnej núdzi, december 2015 – porovnanie	13
Tabuľka 8: Obývané domy podľa obdobia výstavby	15
Tabuľka 9: Vývoj počtu detí v MŠ	16
Tabuľka 10: Vývoj počtu žiakov ZŠ	16
Tabuľka 11: Vývoj počtu žiakov ŠZŠ.....	17

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok 1: Vekové zloženie obyvateľstva k 31.12.2014	7
Obrázok 2: Porovnanie vekovej štruktúry obyvateľstva v obci, okrese, kraji a SR.....	8
Obrázok 3: Obyvateľstvo podľa národnosti	9
Obrázok 4: Obyvateľstvo podľa materinského jazyka.....	9
Obrázok 5: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	10
Obrázok 6: Výsledky prieskumu o prioritách verejnosti – celkové poradie	29

POUŽITÉ ZDROJE

- [1] Webstránka obce <http://www.letanovce.eu/>
- [2] Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Letanovce 2016 – 2020 (2022)
- [3] Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja 2016 – 2022
- [4] Štatistický úrad Slovenskej republiky
- [5] Výsledky Sčítania obyvateľov, domov a bytov, 2011
- [6] Zamestnanci a priemerné mesačné mzdy 2013, Štatistický úrad SR, 2014
- [7] Štatistiky Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
- [8] <http://www.szsletanovce.edu.sk/zamestnanci>

POUŽITÉ SKRATKY

ČOV – čistiareň odpadových vôd

DHN – dávky v hmotnej núdzi

EAO – ekonomicky aktívne obyvateľstvo

EUoZ – evidovaní uchádzači o zamestnanie

EÚ – Európska únia

KSK – Košický samosprávny kraj

MŠ – materská škola

OZ – obecné zastupiteľstvo

PHSR – Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

SNV – Spišská Nová Ves

SODB 2011 – Sčítanie obyvateľov, domov a bytov z roku 2011

SR – Slovenská republika

ŠÚ SR – Štatistický úrad SR

ŠZŠ – špeciálna základná škola

ÚP – územný plán

ZŠ – základná škola